JHN - Bantoanon Juan 1995
Juan

JUAN

KAG MGA PAUNANG BISAYA TUNGOR SA MAADONG BALITA NAK GINGSUYAT NI

APOSTOL JUAN

Si Apostol Juan ag ida manghor nak si Santiago ay mga mangingisra nak imaw kag mga unang ingtawag ni Hesus nak magsunor sa Ida ag maging mga disipulo Nida. Kaling Maadong Balita ay ingsuyat ni Apostol Juan nak usa sa mga disipulo ni Hesus, mga 55 tuig pagkatapos sa kamatayon ni Hesus. (Kali ay ingbibilang nak 85 A.D.) Ing-umir nida kag maramong bagay nak waya gisuyatan nina Mateo, Markos ag Lukas.

Ingsuyat ra ni Juan kag ap-at pang libro nak naumir sa Bag-ong Kasuyatan. Puyra pa dili ay nagsuyat pa sida it tatlong suyat (1-3 Juan) para sa ida mga hali sa pagtu-o. Ag it katong sida ay abang guyangey ay ida ingsuyat kag Pahadag.

Tungor riling Maadong Balita, kali ay gingsuyat ni Juan bilang pagpamatuor tungor sa ida nakita habang sida ay naglilibot kaibahan ni Hesus. Kag importanting gingsiling sa librong kali ay si Hesus nak imaw Kag Bisaya it Dios ay imaw kag Mesiyas ag Manluluwas it tanang mga tawo.

Rili sa ida ingsuyat ay kaumir kag pitong importanting milagro nak inghimo ni Hesus pramas ipakita kung sin-ong gador Sida. Ag Ida ingsiling nak Sida kag rayan, kag inghalinan it kamatuuran, kag nagtata-o it kabuhi, kag nagbabanhaw sa mga minatay, kag pagkaon halin sa langit, kag maado nak manugbantay it karnero, kag puno, kag pwertahan, ag iba pa.

Kag pinaka-bantog nak bersikulo sa Bibliya ay rili ra nakasuyat. (Juan 3:16: Dahil abang rako kag pagpalangga it Dios sa tanang katawuhan sa bug-os nak kalibutan, kada ingta-o Nida kag Ida bugtong nak Anak agor aber sin-o man kag magtu-o sa Ida ay indi magpagto sa kaparusahan, kundi magkainggwa't kabuhi nak waya't katapusan.)

KAG SUYOR IT JUAN

Si Hesu-Kristo nak Imaw kag Ingtatawag nak Bisaya 1:1-18
Si Juan nak Manugbawtismo ag mga Unang Disipulos 1:19-51
Kag Ministeryo ni Hesus sa mga Katawuhan 2:1—12:11
Kag Huling Ministeryo ni Hesus sa Herusalem 12:12—17:26
Kag Pagtiis it Maramong Hirap ni Hesus ag Ida Kamatayon 18:1—19:42
Kag Pagkabanhaw ag mga Pagpakita Liwat ni Hesus 20:1—21:25

Kag Maadong Balita Tungor kang Hesu-Kristo nak Gingsuyat ni

JUAN

1

SI HESU-KRISTO NAK IMAW KAG INGTATAWAG NAK BISAYA

[1] Sa kauna-unahan, bag-o pa matuga kag tanan ay haley katong usa nak gingtatawag
nak Bisaya. Katong Bisaya ay kaibahan it Dios ag katong Bisaya ay Dios.[a] [2] Tuna pang
gador it kato Sida ay haley kaibahan it Dios.
[3] Tanang bagay ay natuga parayan sa Ida, ag waya't aber niong natuga kung buko
parayan sa Ida. [4] Sida kag inghalinan it kabuhi, ag kag kabuhi nak kali ay kag Iwag nak
nagpapahadag sa katawuhan. [5] Kali kag nagpapahadag sa karuymanan ag inding gador
kali mapirdi it karuymanan.
[6] Inggwa it usang tawo nak ingsugo it Dios nak kag ngayan ay Juan. [7] Sida ay ingsugo
pramas magpamatuor tungor riling Iwag, agor parayan sa ida pagpamatuor kag tanang
tawo ay magtu-o. [8] Buko si Juan kaling Iwag kundi sida yang kag ingsugo pramas
magpamatuor tungor riling Iwag. [9] Kag matuor nak Iwag nak nagpapahadag sa tanang
katawuhan ay imaw Sida katong nag-abotey sa kalibutan.
[10] Nagpali Sida sa kalibutan, pero aber kag tanan ay natuga parayan sa Ida, waya
gihapon Sida gikilay-a it mga tawo. [11] Nagpali Sida sa Ida sariling banwa, pero waya ra

[a] **1:1** Basaha ra sa Hen. 1:1,3,26.

Sida gibatuna it Ida mga kasimanwa. [12] Ugaling kag tanang mga nagbaton ag nagtu-o sa Ida ay imaw kag ingtaw-an it karapatan nak maging mga anak it Dios. [13] Sinra ay naging anak it Dios buko parayan sa inghihimo it mag-asawa, buko dahil sa hanrom yang it yawas ag buko ra dahil sa gingplano it tawo nak magkainggwa it anak, kundi parayan mismo sa kabubut-on it Dios.

[14] Ag kaling Bisaya ay naging tawo, ag sa malip-ot nak panahon ay nagpangabuhi Sida nak kaibahan nato. Nakita nato kag Ida kahimayaan nak imaw kag kahimayaan it bugtong nak Anak it Dios, halin sa Tatay. Sida ay maado nak gador ag kag Ida gingbisaya ay puro matuor.

[15] Nagpamatuor si Juan tungor sa Ida it katong ibantala nida nak, “Sida kag ako gingpapatungran it katong nagsiling ako sa inro tong una nak, ‘Sida nak paabuton nak kasunor nako ay mas yabaw kisa sa ako, kumo Sida ay rahinaey bag-o pa ako matawo.’ ”

[16] Halin sa kabuganaan it Ida kaaduhan, kitang tanan nak nagtutu-o sa Ida ay perming nakakabaton it pagpakamaado nak waya't pagkaubos. [17] Kag Kasuguan ay ingta-o sa ato it Dios parayan kang Moises, pero kag kaaduhan ag kamatuuran ay napasa-ato parayan kang Hesu-Kristo. [18] Waya pang gador it tawong nakakita sa Dios, kundi kag bugtong nak Anak yang it Dios, nak Dios ra, nak perming asa Ida tupar ay imaw kag nagpakilaya sa Ida.

SI JUAN NAK MANUGBAWTISMO AG MGA UNANG DISIPULOS

Kag Pagpamatuor ni Juan nak Manugbawtismo

(Mateo 3:3,11-12; Markos 1:2-3; Lukas 3:4,16)

[19] Usang beses, inggwa't mga saserdote ag mga manugbulig sa Templo halin sa lahi ni Levi, nak nagpagto kang Juan. Sinra ay ingsugo it mga pinuno it mga lahi it Hudyo sa Herusalem nak pangutan-on si Juan kung siong gador sida. [20] Waya sida nahadlok nak mag-uma it kaklaruhan, kada nagsiling sida, “Buko ako kag ingpromisang Kristo.”

[21] Ag ingpangutana ninra si Juan, “Kung buko, ay sin-o ikaw? Ikaw baga si Propeta Elias?”

Nagsabat si Juan, “Buko!”

Gingpangutana ray ninra sida, “Ikaw baga katong Propeta nak amo gingpapaabot nak

mapali sa kalibutan?”

Sabat nida, “Buko!”

[22] Ngani, sida ay inra ray ingpangutana it tuyar, “Ay si-o talaga ikaw? Sabta kami agor inggwa kami it isiling sa mga nagsugo sa amo. Ni-o kag imo masisiling tungor sa imo sarili?”

[23] Nagsabat si Juan, “Ako kag katuparan it gingsiling ni Propeta Isaias it katong una pa nak inggwa't usang nagbabantala it makusog sa mayangkag nak kabukiran, ‘Tadlunga kag arayanan it Gino-o.’ ”[b]

[24] Kag nagsugo diling mga nagpangutana kang Juan ay mga Pariseo, [25] ag nagpangutana ray sinra, “Kung buko ikaw kag ingpromisang Kristo, o si Elias, o kung buko man ay katong ingpromisang Propeta ay asing nagbabawtismo ka sa mga tawo?”

[26] Ingsabat sinra ni Juan, “Ingbabawtismuhan nako kamo sa tubi, pero sa inro tunga ay nagtitinrog kag usang waya pa ninro nakikilaya. [27] Imaw Sida katong gingsiling nako sa inro nak inggwa it usang paabuton, nak aber maghubar it higot it Ida sandalyas ay buko ako angay.”

[28] Kali ay natabo sa Betanya sa tabok it Suba it Jordan, kung hariin nagbabawtismo si Juan.

Kag Pag-abot it Kordero it Dios

[29] Pagkaaga, nakita ni Juan nak Manugbawtismo si Hesus nak nagpapayungot sa ida, ag nagsiling sida, “Muyati ninro, haley kag Kordero it Dios,[c] nak amatyon bilang inughalar nak imaw kag mabaoy it kasal-anan it tanang katawuhan! [30] Sida kag Ako gingpapatungran it katong nagsiling ako sa inro tong una nak, ‘Katong tawo nak paabuton nak kasunor nako ay mas yabaw kisa sa ako, kumo Sida ay rahinaey bag-o pa ako matawo.’ [31] Ako mismo ay waya't ayam kung siong gador Sida. Kag ako yang ayam ay nagpaali ako nak nagbabawtismo sa tubi agor Sida ay ipakilaya pati sa ato nasyon nak Israel.”

[32-33] Masunor, nagpamatuor si Juan kung ni-o kag ida nakita. Siling nida, “It kato waya pa ako it ayam kung siong gador Sida. Pero kag Dios nak nagsugo sa ako agor

---

[b] **1:23** Isa. 40:3.

[c] **1:29** Basaha ra sa Hen. 22:13; Exo. 12:5-7,12-13 ag Isa. 53:7.

magbawtismo sa tubi ay nagsiling, ‘Kung Sin-o kag imo makita nak ababaan ag atiniran it Ispirito Santo ay imaw kag mabawtismo it Ispirito Santo.’ Ag nakita ngani nako kag Ispirito Santo nak pay tuyar sa usang salumpati nak nagbaba halin sa langit ag nagtiner kang Hesus. 34 Matuor nakita nak gador kina nako, ag ako ingpapamatuuran nak Sidang gador kag Anak it Dios.”

Kag Pagsunor Kang Hesus it Ida Unang mga Disipulos

35 Pagkaaga, rahagto ray si Juan nak Manugbawtismo kaibahan kag ruha sa ida mga manugsunor. 36 Nakita nida si Hesus nak nagrarayan ag nagsiling sida, “Muyati-o, imaw Sida kag Kordero it Dios!”

37 Narunggan kali it katong ruha nidang manugsunor ag nagsunor sinra kang Hesus. 38 Nagsauli si Hesus ag nakita Nida nak sinra ay nagsusunor sa Ida, ag nagpangutana Sida, “Pariin kamo, ni-o kag inro ginghahanap?”

Sabat ninra sa Ida, “Rabay, hariin Ikaw gidadayon?” Kag gustong bisayahon it “Rabay” ay “Maestro.”

39 Nagsiling si Hesus sa inra, “Maley, nunot kamo agor matutunrugan ninro.”

Nagnunot ngani sinra ag nakita ninra kag Ida gingdadayunan. Ag tong adlaw nak kato, ruto yangey sinra gidayon dahil it kato ay bandang alas kwatroy it hapon.

40 Usa raha sa ruha nak nakarungog kang Juan ag nagsunor kang Hesus ay si Andres. Sida ay hali it usa pang naging disipulo ni Hesus nak kag ngayan ay si Simon Pedro. 41 Pagkatapos, kag unang inghimo ni Andres ay ginghanap nida kag ida maguyáng nak si Simon, ag ging-umaan nak, “Nakitaey namo kag Mesiyas!” Sa bisayang Griyego kag “Mesiyas” ay “Kristo.” 42 Ag gingnunot sida ni Andres kang Hesus.

Ingmuyatan sida ni Hesus ag nagsiling, “Kag imoy ngayan ngasing ay Simon nak anak ni Juan. Tuna ngasing atawagon kang Sepas.” Sa bisayang Griyego kali ay “Pedro” nak kag gustong silinggon ay “bato.”

Kag Pagtawag ni Hesus kana Felipe ag Natanael

43 Pagkaaga, nagdisider si Hesus nak magbalik pa-probinsya it Galileya. Ida inghanap anay katong usang tawo nak kag ngayan ay Felipe ag nagsiling Sida, “Maley, sunor sa Ako.”

44 Kaling si Felipe ay taga-Betsayda nak imaw ra kag banwa nina Andres ag Pedro.

45 Ginghanap ray ni Felipe kag usang tawo nak kag ngayan ay Natanael. Ag ida
ingsiling sida, “Nakitaey namo kag gingpapatungran sa Kasuguan ni Moises, ag imaw
ra sa suyat it mga Propeta. Kato yaki ay si Hesus nak taga-Nazaret,[d] nak anak ni Jose.”
46 Nagsiling si Natanael, “Asi, inggwa't maadong tawo nak mahalin sa Nazaret!”
Nagsabat si Felipe, “Maley, muyati anay ngani.”
47 Pagkakita ni Hesus kang Natanael nak nagpapayungot sa Ida, siling Nida, “Muyati,
hali kag usang matuor nak Israelinhon nak buko radaon kag kabubut-on!”
48 Napasiling sa Ida si Natanael, “Asing kilaya Nimo ako?”
Nagsabat si Hesus, “Bag-o pa ikaw tawagon ni Felipe, tong ruto ikaw sa
nayayanrungan it puno it igos, nakitaey ka Nako.”
49 Nagsabat si Natanael, “Rabay, Ikaw nak gador kag Anak it Dios! Ikaw kag
ginghuhuyat nak Hari it Israel!”
50 Gingsabat sida ni Hesus, “Dahil yang baga rahang Ako gingsiling nak nakita ka
Nako sa nayayanrungan it puno it igos, ikaw ay nagpatey? Mas makatitingaya pang
mga bagay kag imo makikita kisa raha!” 51 Ag nagsiling pa Sida sa inra, “Matuor talaga
kaling Ako ingsisiling sa inro, makikita ninrong abrido kag langit, ag kag mga anghel it
Dios ay nagsasaka ag nagpipilhig sa Ako nak dati pa ay ingtatawagey nak Anak it
Tawo.”[e]

---

[d] **1:45** Kag banwa it Nazaret ay waya yaki namitlang sa Yumang Kasuyatan. Ag aber kag bisaya nak “taga-Nazaret” (o “Nazarenhon”) ay waya namitlang sa pagbisaya it mga propeta. Sa isip it karamuang mga maayam sa Bibliya kag pag-istar ni Hesus sa Nazaret ay katuparan it inra mga ingbisaya nak kag ingpromisang Kristo ay asikwayon ag atrataron it mayain. Makikita nato sa Juan 1:46 nak kag inra paggamit it bisayang “taga-Nazaret” ay inra inggagamit bilang pag-insulto kang Hesus. Ugaling, inggwa it ibang mga maayam sa Bibliya nak nagsisiling nak kag bisayang “Nazaret” ay halin sa Hebreo nak “netser” nak kag gustong bisayahon ay “sanga” (Basaha sa Jer. 23:5; Zac. 3:8 ag Isa. 11:1-2.) nak kag ingpapatungran it kali ay kag ingpromisang Kristo.

[e] **1:51** Kag tawag nak “Anak it Tawo” ay nabaoy sa Dan. 7:13-14. It kato nakita ni Daniel kag usa sa hitura it tawo nak kaibahan it Dios sa langit.

2

KAG MINISTERYO NI HESUS SA MGA KATAWUHAN

Kag Kasayan sa Banwa it Cana

1 Pagkalipas it ruhang adlaw nagkainggwa't kasayan sa banwa it Cana sa Galileya.
Rahagto kag nanay ni Hesus. 2 Ag si Hesus ay imbitado ra ruto kaibahan kag Ida mga
manugsunor.
3 It tong naubusan sinra it ayak sa kasayan, nagsuor kang Hesus kag Ida nanay ag
nagsiling, “Naubusan kuno sinra it ayak.”
4 Nagsabat si Hesus, “Nanang, aya baga Ako gipangunahe dahil buko pa kali kag
tamang oras para matuman kag plano it Dios para sa Ako!”
5 Ugaling nagsiling gihapon kag Ida nanay sa mga suguon, “Sunra yang kag Ida isiling
sa inro.”
6 Ngasing, inggwa ruto it an-om nak maragkong tadyaw nak human sa bato. Kali ay
ginggagamit nak tipunan it tubi para sa batasan nak gingsusunor it mga lahi it Hudyo,
nak humanon kag inra sarili nak limpyo sa atubangan it Dios. Kag suyor it kada usang
tadyaw ay mga beynte hastang treyntang galon nak tubi.
7 Siling ni Hesus sa mga suguon, “Pun-a kinang mga tadyaw it tubi.” Ag ingpuno
matuor ninra kato hastang sa yuba.
8 Pagkatapos, nagsiling Sida sa inra, “Ngasing, hasog kamo rahang tadyaw ag ray-on
sa Mayordumo it kaling punsyon.”
Kada nagraya matuor sinra. 9 Ag ingtagman it Mayordumo kag dating tubi nak naging
ayak, pero waya nida naayami kung hariin halin katong ayak. Kag nakakaayam yang
ay katong mga suguon nak naghasog it tubi. Pagkatagam it Mayordumo, ingtawag nida
kag kayaking ingkasay, 10 ag gingsilingan nak, “Sa karamuan kag ingpapainom anay ay
kag pinaka-maado nak inumon, ag pagkatapos pag maramoey kag inra nainom ay
hingan pa yang ipaliwas kag mahinay nak klase. Pero asing gingpahuli nimo kag
pinaka-maadong inumon?”
11 Kaling ginghimo ni Hesus sa Cana sa Galileya ay imaw kag unang milagro nak Ida
inghimo. Ag sa tuyar nak parayan ay Ida ingpakita kag Ida kahimayaan, ag nagtu-o sa

Ida kag Ida mga manugsunor.
12 Pagkatapos it kali, nag-us-os si Hesus kaibahan kag Ida nanay, Ida mga hali ag Ida
mga manugsunor pa-syudad it Capernaum. Ag ruto sinra gitiner it pilang adlaw.

Kag Pagpalayas ni Hesus sa mga Nagbabaligya sa Templo

(Mateo 21:12-13; Markos 11:15-17; Lukas 19:45-46)

13 It kag mayungotey kag Pista it Pagkaluwas sa mga lahi it Hudyo halin sa Ehipto,[f]
nagtukar sina Hesus sa syudad it Herusalem. 14 Pag-abot ninra ruto nagsuyor si Hesus sa
rayaag it Templo, ag nakita Nida nak abang sahoy kag mga nagbabaligya it baka,
karnero ag salumpati para ihalar ruto, pati kag mga manugbaydo it kwarta.
15 Naghuman si Hesus it usang latigo nak halin sa pisi bag-o ingpangtabog sinrang
tanan paliwas sa rayaag it Templo, pati kag mga karnero ag baka. Ingpangbubo Nida
kag mga kwarta it katong mga nagbabaydo ag ingpangbalikwa kag inra mga lamesa.
16 Ag ingsugo Nida katong mga nagbabaligya it salumpati, “Bay-a ninro kali rili! Ag
aya ninro gihimuang merkado kag bayay it Ako Tatay.”
17 Ngasing, narumruman it Ida mga manugsunor kag nakasuyat sa Sagradong
Kasuyatan nak nagsisiling, “Kag Ako subrang pagkabayaka sa Imo bayay, O Dios, ay
nagrarayab-rayab nak pay kayado rili sa Ako rughan.”[g]
18 Dahil dili, gingsura Sida it mga pinuno it mga Hudyo sa pagsiling, “Asi, ni-o kag
Imo maipapakitang tanra nak inggwa Ka't karapatan nak himuon kali?”
19 Ingsabat sinra ni Hesus, “Sira-a ninro kaling templo ag sa sakop it tatlong adlaw ay
Ako ray kali itugrok liwat.”
20 Napasiling katong mga pinuno it mga Hudyo, “Aba, kwarentay-sais nak tuig nak
gingpatugrok kaling Templo! Ag masiling Ka nak kaya Nimong itugrok liwat sa sakop it
tatlong adlaw yang!”
21 Pero kag gingsisiling ni Hesus nak templo ay kag Ida yawas. 22 Ngani, tong Sida ay

---

[f] **2:13** o “Pista it Pagligar,” nak sa bisayang Griyego ay “Paskwa.” Kali ay usang adlaw yang nak imaw ra kag primerong adlaw it Pista it Tinapay nak Waya't Pangpaalsa. (Basaha sa Exo. 12:21-27.)

[g] **2:17** Basaha ra sa Sal. 69:9.

gingbanhaw, narumruman it Ida mga manugsunor kaling Ida gingbisaya. Ag nagpati sinra sa Sagradong Kasuyatan ag sa mga bisaya nak gingsiling ni Hesus.

[23] Habang rahagto pa si Hesus sa Herusalem sa Pista it Pagkaluwas sa Ehipto, maramo kag nagtu-o sa Ida pagkakita ninra sa mga milagro nak Ida ginghimo. [24] Pero waya gitugyanan ni Hesus kag Ida sarili sa inra, kumo kilaya Nida kag batasan it katawuhan. [25] Bukoey kinahangyan nak umaan pa Sida it tungor sa kabubut-on it tawo dahil ayamey Nida kag asa buot ninra.

3

Kag Pagpagto ni Nicodemo kang Hesus

[1] Ngasing, inggwa't usang pinuno it mga Hudyo nak kag ngayan ay Nicodemo. Sida ay kaumir sa sekta it mga Pariseo. [2] Usang gab-i, nagpagto sida kang Hesus ag nagsiling, “Rabay, ayam namo nak Ikaw ay usang Manunudlo halin sa Dios, dahil waya't makakahuman it mga milagro nak Imo ginghuman kung waya nagbubulig sa Imo kag Dios.”

[3] Nagsabat si Hesus, “Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa imo. Hanggat kag tawo ay waya natatawo liwat[h] ay indi nida maaguman kag paghari it Dios.”[i]

[4] Nagpangutana ngasing si Nicodemo, “Pauno matatawo liwat kag usang tawo kung sida ay di edadey? Asi, makakasuyor baga sida liwat sa bituka it ida nanay ag ipuslot ray?”

[5] Nagsabat si Hesus, “Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Hanggat kag tawo ay waya natawo parayan sa tubi ag parayan sa Ispirito it Dios ay indi nida maaguman kag paghari it Dios. [6] Kag tawo nak ging-anak sa tawunhon nak parayan ay tawo, pero sida nak natawo parayan sa Ispirito it Dios ay ispirituhanon. [7] Aya gikatingayahe kaling Ako gingsiling sa imo nak ikaw ay kinahangyan nak matawo liwat. [8] Kung kag hangin ngani ay naghuhuyop aber riin gusto it kina, narurunggan nato kag paghagunghong it

---

[h] **3:3a** o “natatawo halin sa ibabaw.”

[i] **3:3b** o “gingharian it Dios.” Sa Bibliyang Griyego, kung kausa pag nagsiling nak gingharian it Dios, kag gustong bisayahon ay kag “paghari it Dios” sa kabuhi it mga tawo, ag kung kausa ra ay kag langit kung hariin kag Dios ay naghahari.

kina pero waya nato naaayami kung hariin kina gihalin ag kung hariin kina mapagto. Imaw ra sa tawo nak natawo liwat parayan sa Ispirito it Dios.”

9 Nagpangutana ray si Nicodemo, “Pauno kali?”

10 Gingsabat sida ni Hesus:

“Ikaw ay respitadong Manunudlo it mga Israelinhon, pero waya nimo naiintyendihe kaling mga bagay nak kali! 11 Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa imo. Gingtutudlo namo kag amo naaayaman ag gingpapamatuuran kag amo nakita. Ugaling waya ninro gibatuna kag amo mga pamatuor. 12 Kung indi ngani ninro mapatihan kag gingsiling Nako sa inro tungor sa mga bagay nak hali sa kalibutan, pauno ninro apatihan kung isiling Nako sa inro kag mga bagay tungor sa langit?

13 “Waya pang gador it nakasaka sa langit nak puyding mag-uma it tungor ruto, kundi Ako yang nak nagbaba halin ruto, Ako nak dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo. 14 Ag tuyar sa pagtaas ni Moises sa nakatulay nak kahoy nak inggwa it usang ingpurmang bronseng sawa,[j] agor kag mga tawo nak magmuyat sa sawang kato ay indi mamatay, ay kinahangyan ra nak Ako nak dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo ay itaas ra sa krus. 15 Kali ra ay agor kag tawo nak matu-o sa Ako ay makakaagom it kabuhi nak waya't katapusan.

16 “Dahil abang rako kag pagpalangga it Dios sa tanang katawuhan sa bug-os nak kalibutan, kada ingta-o Nida kag Ida bugtong nak Anak agor aber sin-o man kag magtu-o sa Ida ay indi magpagto sa kaparusahan, kundi magkainggwa't kabuhi nak waya't katapusan. 17 Dahil gingsugo it Dios sa kalibutan kag Ida Anak buko nak para maghusgar sa katawuhan, kundi luwason sinra parayan sa Ida. 18 Kag tawo nak nagtutu-o sa Ida ay indiey makaagom it kaparusahan it Dios, pero kag tawo nak waya gitutu-o sa Ida ay nahusgaraney it kaparusahan, dahil waya nida gituuhi kag bugtong nak Anak it Dios.

19 “Ag imaw kali kag gingbay-an it basi it paghusgar sa inra it Dios. Nagpali sa kalibutan kag Iwag, pero mas ginusto pa it mga tawo kag karuymanan kisa sa kahadagan, kumo mayain kag inra mga inghimo. 20 Kag tawo nak gamon sa paghimo it kayainan ay laban sa kahadagan, ag indi sida magsuor raha sabaling mabisto kag ida

[j] **3:14** Basaha ra sa Bil. 21:9.

mayaing inghimo. [21] Pero kag tawo nak nasasadyahan sa pagsunor it kamatuuran ay nagsusuor sa kahadagan, agor makikita nak gador nak kag ida maadong buhat ay dahil sa pagsunor sa Dios.”

Kag Pagpamatuor ni Juan nak Manugbawtismo Tungor kang Hesus

[22] Pagkatapos it kali, si Hesus ag kag Ida mga manugsunor ay nagbalik sa probinsya it Hudeya. Nagtiner sinra ruto it pilang adlaw habang nagbabawtismo sinra sa mga tawo ruto.

[23] Si Juan ray ra ay ruto sa Enon nak mayungot sa baryo it Salim gibabawtismo, kumo marayom kag tubi rutong suba. Kag mga tawo ay nagpipinagto agor magpabawtismo. [24] Kali ay bag-o pa mapriso si Juan.

[25] Ngasing, nagsinuay-suayan kag mga disipulos ni Juan ag kag usang kalahing Hudyo tungor sa tamang mga parayan it paglimpyo it sarili sa atubangan it Dios. [26] Ag nagpagto sinra kang Juan ag nagsiling, “Rabay, narumruman baga nimo katong tawo nak kaibahan nimo it kato sa tabok it Jordan? Kato bagang imo gingsisiling sa amo? Hina Sida ngasing, nagbabawtismo ra, ag karamuan ay sa Ida'y gipapabawtismo.”

[27] Nagsabat si Juan:

“Kag usang tawo ay waya't karapatan nak makahimo it aber ni-o kung buko pagbuot it Dios. [28] Kamo mismo kag makakapamatuor nak kag ako gingsiling ay buko ako kag Kristo, kundi ingsugo yang ako nak mauna sa Ida.

[29] “Halimbawa, tuyar sa kasayan, kag kabading kasayon ay para yang sa nobyo. Pero kag abay nak amigo it nobyo nak naghuhuyat ag nagpapanimati sa inra pakasay ay nasasadyahan ra pag narunggan nida kag boses it ida amigo. Ngani, ako ay tuyar sa abay. Ag abang rako kag ako kasadya ngasing dahil haley kag nobyo. [30] Kinahangyan talaga nak Sida ay maitaas ag ako ay sa ubos yang.”

Si Hesus kag Halin sa Langit nak Yabaw sa Tanan

[31] “Si Kristo ay halin sa langit, kada yabaw Sida sa tanan. Kitang mga tawo nak halin yang sa duta ay para yang sa duta, kada kag ato perming ging-iisip ag gingbibisaya ay kag mga bagay nak tungor sa duta. Pero Sida nak halin sa langit ay yabaw sa tanan. [32] Gingpapamatuuran Nida kag Ida nakita ag narunggan sa langit, pero apila yang kag nagpapati sa Ida. [33] Si-o man kag nagpapati sa Ida mga bisaya ay nagpapamatuor nak

kag mga bisaya it Dios ay matuor. 34 Sida nak ingsugo it Dios ay nagbabantala it mga
bisaya it Dios, dahil gingta-o sa Ida it Dios kag tanang gahom it Ida Ispirito.
35 “Gingpapalangga it Tatay kag Anak ag ingtugyan sa Ida damot kag tanang bagay.
36 Kag tawo nak nagtutu-o sa Anak it Dios ay inggwa't kabuhi nak waya't katapusan.
Pero kag tawo nak waya gisusunor sa Ida ay indi makaagom it kinang kabuhi, kundi
kag kahangit it Dios ay mapabilin sa ida nak waya't katapusan.”

4

Gingkakabisaya ni Hesus kag Usang Kabade nak Samaryanhon

1 Nakaabot sa mga Pariseo nak maramong tawo kuno kag nakaer ni Hesus nak
magpabawtismo sa Ida kisa kang Juan, 2 aber sa kamatuuran ay buko ra si Hesus kag
nagbabawtismo, kundi kag Ida mga disipulos. 3 Pagkarungog ni Hesus nak nasaduraney
it mga Pariseo ay naghalin Sida sa Hudeya ag nagbalik pa-Galileya.
4 Ugaling sa inra pagbalik ruto ay marayan anay sina Hesus sa probinsya it Samarya.
5 Ngani, nakaabot sinra sa usang banwa sa Samarya nak gingtatawag nak Sicar. Kali ay
mayungot sa bukir nak gingpapanubli ni Jacob sa ida anak nak si Jose. 6 Sa lugar nak
kato ay rahagto kag bal-ong nak gingpakutkot ni Jacob. Ag dahil si Hesus ay napilay it
kababaktas Sida ay nag-ingkor sa habig it katong bal-ong. Mga alas dosey kato.
7 Marugay-rugay, inggwa ruto't nag-abot nak usang kabade nak Samaryanhon agor
magsag-ob. Nagsiling si Hesus sa ida, “Pweding makainom.” 8 Ngasing ay waya't ibang
tawo ruto dahil kag Ida mga manugsunor ay nagpabanwa agor mabakay it pagkaon.
9 Nagsabat kag kabade nak Samaryanhon, “Asing Ikaw nak usang lahi it Hudyo ay
naghahagar sa ako it tubi, samantalang ako ay usang kabade nak Samaryanhon?”
Nasiling kali nida dahil naanraney it mga lahi it Hudyo nak bawal magkaon ag
mag-inom it halin sa mga Samaryanhon.
10 Nagsabat si Hesus, “Kung ayam yang tan-a nimo kung ni-o kag gingtata-o it Dios, ag
kung si-o kaling nagsisiling nak, ‘Pweding makainom,’ ay sabaling ikaw pa it maghagar
sa Ako it inumon. Ag ataw-an ka Nako it tubi nak nagtata-o it kabuhi.”
11 Ag nagsiling ray kag kabade, “Nong, waya ngani Ikaw it pangtimba ag karurayom
kaling bal-ong. Hariin Ikaw mabaoy it kinang tubi nak nagtata-o it kabuhi? 12 Mas

yabaw pa baga Ikaw sa ato Olong si Jacob nak imaw kag nagkutkot it kaling amo bal-ong? Sida ngani mismo'y rili giiinom, pati kag ida mga anak ag kag ida mga hadop.”

13 Nagsabat si Hesus, “Tanan nak nag-iinom it kaling tubi rili ay mauuhaw liwat.
14 Pero si-o man kag mag-inom it tubi nak Ako ita-o ay indiey nak gador mauhaw liwat, kumo kag tubi nak Ako ita-o ay pay magiging tuburan sa suyor it ida tagipusuon nak perming nag-aalimbukar nak nagtata-o it kabuhi nak waya't katapusan.”

15 Siling sa Ida it katong kabade, “Nong, taw-e ako it kinang tubi agor indiey ako mauhaw liwat, ag wayaey ako it pagbalik-balik dili pramas magsag-ob.”

16 Nagsiling si Hesus sa ida, “Pagtoy! Pauli anay ag ray-on dili kag imo asawa.”

17 Sabat it kabade, “Waya ako it asawa.”

Siling ray ni Hesus, “Tama matuor kinang imo bisaya nak waya ka't asawa, 18 dahil nakalimay ka't asawa ag kaling imo ging-iiba ngasing ay buko talaga imo asawa. Matuor talaga kaling imo ingsiling.”

19 Sabat ray it kabade, “Sir, pay sa ako pagmuyat ay propeta raw Ikaw! 20 Asing, kag amo mga ginikanan ay nagdayaw sa baguntor nak kali, pero kamong mga lahi it Hudyo ay nagsisiling nak sa Herusalem yang dapat dayawon kag Dios?”

21 Gingsabat sida ni Hesus, “Nang, tan-ay patihan Ako nimo. Mayungotey kag oras nak buko yang sa baguntor nak kali o sa Herusalem ninro adayawon kag Tatay sa langit.
22 Kamong mga Samaryanhon, buko ninro kilaya kag inro gingdadayaw. Pero kilaya namo kag amo gingdadayaw, kumo kag Manluluwas ay halin sa mga lahi it Hudyo.
23 Pero talagang mayungotey kag oras, ag imawey ngani kali ngasing, nak kag matuor nak mga nagdadayaw sa Tatay sa langit ay madayaw sa Ida sa pagbulig it Ispirito it Dios ag kumporme sa kamatuuran.[k] Dahil tuyar kag klarong pagdayaw nak ginghahanap it Dios. 24 Kag Dios ay ispirito, kada kag nagdadayaw sa Ida ay kinahangyan nak magdayaw parayan sa pagbulig it Ida Ispirito ag kumporme sa kamatuuran.”

25 Nagsiling ray kag kabade, “Ayam nako nak maabot kag Mesiyas nak gingtatawag ra nak Kristo. Pag-abot Nida, imaw Sida kag mapahadag sa ato it tanang bagay.”

---

[k] **4:23** o “madayaw sa ispirito ag sa kamatuuran.”

[26] Siling pa ni Hesus, “Katong imo gingsisiling nak maabot ay Ako kato nak
nagbibisaya sa imo ngasing.”
[27] Habang nagbibisaya pa si Hesus ay nag-abot kag Ida mga manugsunor halin sa
banwa, ag natingaya sinra pagkakita sa Ida nak kag Ida kaistorya ay usang kabade.
Pero waya sa inra't nagruga-rugang magpangutana kung ni-o kag kinahangyan it kaling
kabade, o kung asing gingkakaistorya sida ni Hesus.
[28] Ngani, rali-rali it halin katong kabade ag nabilin kag ida gining nak sag-uban.
Nagbalik sida sa banwa ag sida ay nagpang-uma-uma sa mga tawo nak, [29] “Maley,
muyati ninro kag tawo nak nahulaan kag tanang ako mga ginghimo. Imawey siguro
Sida kag ingpromisang Kristo!” [30] Ngani, nagliniwas kag mga tawo sa banwa ag
ingpagtuan si Hesus.
[31] Pagkahalin it katong kabade, ging-aagra si Hesus it Ida mga manugsunor nak
magkaon. Siling ninra, “Rabay, kaoney ra.”
[32] Pero nagsabat Sida, “Hala, inggwa Ako it pagkaon nak waya ninro naaayami.”
[33] Kada, naghinghingan kag Ida mga manugsunor, “Inggwa aboy it nagraya it pagkaon
sa Ida?”
[34] Ag nagsiling pa si Hesus sa inra, “Kag Ako pagkaon ay kag pagsunor sa kabubut-on
it Dios nak nagsugo sa Ako ag kag pagtapos sa Ida gingpapahimo sa Ako. [35] Buko baga
kag inro perming gingsisiling ay, ‘Ap-at nak buyan pa bag-o magtig-ani?’ Pero kag Ako
gingsisiling sa inro ay muyati kag maramong tawo nak nagpapayungot. Sinra ay pay
tuyar sa mga uhay nak nakikita ninrong yukmoyey ag dapat anihoney!
[36] “Kag tawo nak nag-aani ay asuhuyan it Dios, ag kag Ida inanihan nak mga tawo ay
makakaagom it kabuhi nak waya't katapusan. Kada kag mga nagtanom ag kag mga
nag-ani ay magkaibahang makinasadya. [37] Matuor talaga kag kabisayahan nak, ‘Iba kag
nagtanom ag iba kag nag-ani.’ [38] Gingsugo Nako kamo agor anihon kag buko ninro
pinangabudlayan. Iba kag nagpangabudlay ag kamo kag maani it inra
ingpangabudlayan.”
[39] Maramong mga Samaryanhon sa banwa nak kato kag nagtu-o kang Hesus dahil sa
pamatuor it katong kabade nak, “Ida nahulaan kag tanang ako mga inghimo.” [40] Ngani,
it katong nakaabot kang Hesus kag mga Samaryanhon ay inra anay inghawiran Sida sa
inra lugar. Ag nagpahawir ra Sida ruto it ruhang adlaw. [41] Maramo pang nagtu-o sa Ida

dahil sa Ida mga gingtutudlo.

42 Tong huli, siling ninra rutong kabade, “Nagtutu-o kami ngasing, buko yang dahil sa
imo mga gingsiling sa amo, kundi dahil kami mismo ay nakarungog sa Ida mga bisaya.
Ag ayamey namo nak Sida nak gador kag Manluluwas it kalibutan.”

Kag Pagpaado ni Hesus sa Anak it Usang Pinuno

43 Pagkalipas it katong ruhang adlaw, nagpadayon sina Hesus pa-probinsya it
Galileya. 44 Datey nak gingsisiling ni Hesus mismo nak kag usang propeta ay waya
gitatahura sa ida sariling banwa. 45 Pero pag-abot ni Hesus sa Galileya, maado kag
pagbaton sa Ida it mga taga-ruto, dahil nakita ninra kag Ida ginghimo sa Herusalem it
katong pista, kumo sinra ay rahagto rang nagpamista.

46 Habang hagto pa sina Hesus sa Galileya, nagpagto ray Sida sa banwa it Cana kung
hariin Ida ginghimo nak ayak kag tubi. Habang hagto pa Sida ay inggwa it usang
opisyal it Hari nak kag anak nak kayake ay masakit. 47 Tong narunggan it kali nak si
Hesus ay nag-abot sa Galileya halin sa Hudeya, gingsunson nak raan nida si Hesus ag
nagpakitluoy nak pagtuan anay kag ida anak ag paaduhon, dahil kali ay
himamatyoney.

48 Siling ni Hesus sa ida, “Asing indi kamo magtu-o sa Ako hastang waya kamo
nakakakita it mga katitingayang milagro ag tanra?”

49 Nagsiling katong pinuno sa Ida, “Gino-o, maluoy Ka sa amo! Nunotey sa ako bag-o
pa mamatay kag ako anak.”

50 Sabat sa ida ni Hesus, “Hala, pagtoy, naulianey kag imo anak.”

Nagpati matuor katong pinuno sa mga bisaya ni Hesus ag nagpauliey sida. 51 Habang
asa rayan pa sida, gingsapoy-sapoy sida it ida mga suguon ag ging-umaan nak
naulianey kag ida anak. 52 Ngani, nagpangutana sida sa inra kung niong oras kali
nauli-e. Ag nagsabat sinra, “Itahapon, mga ala una it hapon nawagit kag ida sagnat.”

53 Narumruman ngasing it katong tatay nak imaw nak gador kato kag oras tong
nagsiling sa ida si Hesus nak, “Naulianey kag imo anak,” kada nagtu-o sida kang Hesus
ag pati kag ida tanang panimayay.

54 Kali kag pangruhang milagro nak ginghimo ni Hesus sa Galileya ag pareho it tong
una ay halin ra Sida sa Hudeya.

5

Kag Pagpaado ni Hesus sa Usang Yupog sa Mayapar nak Tipunan it Tubi it Betesda

1 Waya narugay pagkatabo it kali ay pista ray it mga lahi it Hudyo, kada nagbalik sina
Hesus sa Herusalem. 2 Ngasing, mayungot sa pwertahan nak rayanan it mga karnero
pasuyor sa Herusalem ay inggwa't usang mayapar nak tipunan it tubi. Sa bisayang
Hebreo[l] kali ay gingtatawag nak Betesda, ag inggwa't limang diskanso sa palibot ruto.
3 Ruto sa mga diskanso ay nagtitinipon kag maramong di sakit, tuyar sa mga bulag,
paki ag yupog. Ginghuhuyat ninra kag pag-alimbukar it tubi, 4 dahil kung kausa kag
anghel kuno it Gino-o ay nagpipilhig ag ingkukutaw kag tubi. Ag kag unang
makayusong kuno rutong tubi pagkatapos it kutaw it anghel ay mauulian sa aber niong
sakit.
5 Inggwa ruto it usang tawo nak yupogey sa suyor it treyntay-otsong tuig. 6 Pagkakita
sa ida ni Hesus, ag pagkaayam Nida nak kaling tawo rabuno ay karugayey nak
naghihigra ruto, gingpangutana Nida kali, “Gusto baga nimong maulian?”
7 Nagsabat kaling yupog, “Oho Nong, pero waya sa ako it maalsa agor iyusong ako sa
tubi pagka-alimbukar. Ag habang nag-iigor ako papagto ay inggway it nauna sa ako.”
8 Nagsiling si Hesus sa ida, “Tinrog, ag ray-on kinang imo banig ag magpanaw.” 9 Ag
sa nak raan naulian kaling tawo. Ingraya nida kag ida banig ag pumanaw.
Katong adlaw nak kato ay Adlaw ray it Inugpahuway.[m]
10 Kada pagkakita it mga pinuno it mga Hudyo riling tawo nak naulian nak bitbitey
kag ida banig, sida ay inra gingsura, “Ngasing ay Adlaw it Inugpahuway! Bawal
magbitbit it kina!”
11 Pero gingsabat nida sinra, “Katong tawo nak nagpaado sa ako ay imaw kag
nagsiling nak, ‘Bitbita kinang imo banig ag magpanaw.’ ”
12 Ag gingpangutana ninra sida, “Si-o katong tawo nak nagsugo sa imo nak himuon
kina?”

---

[l] **5:2** o “Aramnon.”

[m] **5:9** Kali sa bisayang Hebreo ay “Syabat.” Kaling adlaw ay magtuna sa pagsugbo it adlaw nak Biyernes hastang sa pagsugbo ray it adlaw nak Sabado.

13 Ngasing, kaling tawo nak napaado ay waya it maitudlo, kumo abang ramong tawo
ruto ag si Hesus ay nakalikawey.
14 Marugay-rugay, nakita ni Hesus kaling tawo sa suyor it Templo ag Ida gingtugon
nak, “Muyati, maadoy ka! Kada tungney kag paghimo it kasal-anan sabaling sa
masunor ay mas grabey kag matabo sa imo.” 15 Ag nagpanaw katong tawo ag nag-uma
sa mga pinuno it mga Hudyo nak si Hesus yaki katong nagpaado sa ida.

Kag Nahanungor sa Gahom it Anak it Dios

16 Dahil nagpaado si Hesus sa Adlaw it Inugpahuway, kada Sida ay ginghingabot it
mga pinuno it mga Hudyo. 17 Pero gingsabat sinra ni Hesus:
“Kag ako Tatay sa langit ay waya nak gador gitutungon it pagtrabaho, kada ako ra ay
padayon nak nagtatrabaho.” 18 Imaw kali kung asing lalong gingpakatinguhaan it mga
pinuno it mga Hudyo nak matyon Sida. Dahil buko yang nak Ida gingsuway kag inra
gingbabawal sa Adlaw it Inugpahuway, kundi gingtawag pa Nida kag Dios nak Ida
Tatay mismo. Sa pag-ako Nida nak Tatay Nida kag Dios ay Ida gingpapantay kag Ida
sarili sa Dios.
19 Nagsiling pa si Hesus sa mga pinuno, “Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro,
Ako nak Anak it Dios ay waya it mahihimo sa Ako kagustuhan yang, kundi kung ni-o
yang kag Ako nakikita nak ginghihimo it Ako Tatay. Kung ni-o kag Ida ginghihimo,
imaw ra kag Ako ginghihimo. 20 Dahil abang palangga Ako it Ako Tatay bilang Ida
Anak, kada Ida gingpapakita sa Ako kag tanang Ida ginghihimo. Pero yabaw pa rili kag
Ida ipakita sa Ako nak Ako dapat rang himuon, ag kamo ay matitingayang gador.
21 Kung paunong kag Ako Tatay ay nagbabanhaw it mga minatay, imaw ra Ako nak Ida
Anak ay mata-o it kabuhi kanin-o man Nako but-on.
22 “Ag usa pa, kag Ako Tatay ay indi maghusgar sa katawuhan, kundi gingbutang Nida
sa Ako mga damot bilang Ida Anak kag paghusgar. 23 Kali ay agor Ako nak Ida Anak ay
atahuron it tanan, tuyar mismo sa inra pagtahor sa Ako Tatay. Kag waya gitatahor sa
Ako nak Ida Anak ay waya ra gitatahor sa Ako Tatay nak nagsugo sa Ako.
24 “Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Si-o man nak nagrurungog sa Ako
mga bisaya, ag nagtutu-o sa Ako Tatay nak nagsugo sa Ako ay inggway it kabuhi nak
waya't katapusan. Indiey nida matagman kag paghusgar it kamatayon, kundi ida'y

nalampasan kali ag ngasing ay asa iday kali.
25 “Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Mayungotey kag oras, ag imawey
ngani kali ngasing, nak kag mga tawong pay minatay dahil sa inra kasal-anan ay
makakarungog it boses Nako nak Anak it Dios. Ag kag mga makakarungog it kali ay
magkakainggwa't kabuhi nak waya't katapusan. 26 Kung paunong kag Ako Tatay kag
nagtata-o it kabuhi, Ako ra nak Ida Anak ay gingtaw-an it gahom nak magta-o it
kabuhi. 27 Ag kumo Ako nak dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo, ay gingtaw-an
ra it Ako Tatay it karapatan nak magpairay it paghusgar sa tawo.
28 “Aya ninro gikatingayahe kali, dahil maabot talaga kag oras nak marurunggan it
mga minatay nak asa yuyubngan kag Ako boses, 29 ag sinra'y maliniwas ruto. Kag mga
naghimo it maado ay mababanhaw ag makakaagom it kabuhi nak waya't katapusan.
Pero kag mga naghimo it mayain ay mababanhaw ag makakaagom it paghusgar nak
kaparusahan.
30 “Waya Ako it mahihimo sa Ako kagustuhan yang. Kag Ako paghusgar ay kumporme
sa Ako narurunggan sa Ako Tatay sa langit, kada kali ay matarong, kumo buko kag Ako
sariling kagustuhan kag Ako gingsusunor kundi kag kabubut-on it Ako Tatay nak
nagsugo sa Ako.”

Kag mga Nagpapamatuor nak Klaro kag Ging-ako ni Hesus nak Sida ay Anak it Dios.

31 Nagpadayon pa si Hesus sa pagbisaya, “Kung Ako yang kag nagpapamatuor tungor
sa Ako sarili, baka magsiling kamo nak Ako ay nag-aalsa it sariling bangko! 32 Pero
inggwa't ibang nagpapamatuor pabor sa Ako, ag ayam Nako nak kag Ida pagpamatuor
ay klaro.
33 “Inggwa pa ngani kamo it ingsugo nak magpangutana kang Juan nak
Manugbawtismo it tungor sa Ako. Ag nag-uma sida it kaklaruhan tungor sa Ako.
34 Buko nak kinahangyan Nako kag pagpamatuor it tawo, pero gingpaparumrom yang
Nako kaling gingsiling ni Juan sa inro pramas kamo ay maluwas. 35 Si Juan ay tuyar sa
usang nasusug-an nak suyo nak naghahadag, ag sa malip-ot nak panahon kamo ay
nasadyahan sa ida pagpahadag sa inro kaisipan.
36 “Pero inggwa pa't makakapamatuor tungor sa Ako it yabaw pa sa pagpamatuor ni
Juan. Ag kali mismo ay kag mga milagro nak gingpahimo sa Ako it Ako Tatay sa langit

nak Ako gingsunor. Kali ay imaw kag nagpapamatuor nak Ako kag Ida ingsugo.
37 “Ag kag Ako Tatay mismo nak nagsugo sa Ako ay nagpapamatuor ra tungor sa Ako.
Kag Ida boses ay waya pa nak gador ninro narurunggi, kag Ida hitsura ay waya pa nak
gador ninro nakikita, 38 ag waya gititiner sa inro tagipusuon kag Ida mga bisaya dahil
waya ninro Ako gituuhi nak imaw kag Ida ingsugo.
39 “Gingpapakaarayan nak gador ninro kag Sagradong Kasuyatan, dahil nagpapati
kamo nak parayan sa inro pag-aray hina ay mapapasa-inro kag kabuhi nak waya't
katapusan. Pero kaling mga bisaya it Dios ay imaw kag nagpapamatuor tungor sa Ako.
40 Pero indi ra kamo magsunor sa Ako agor makainggwa't kabuhi nak waya't katapusan.
41 “Waya Ako gihahanap it pagpuri it mga tawo. 42 Kung sabagay ay kilaya kamo
Nako, ag ayam Nakong indi rang gador kamo magpuri sa Ako, kumo waya kamo it
pagpalangga sa Dios. 43 Nagpaali Ako sa pangayan it Ako Tatay, ugaling waya Ako
ninro gibatuna. Pero kung inggwa ngani't ibang magpaali sa ida sariling pangayan
yang, inabaton ninro. 44 Pauno ngani kamo makakatu-o sa Ako ay kag inro yang ra
ginghahanap ay kag pagpuri it usa'g-usa imbes nak kag pagpuri nak halin sa Dios?
45 “Pero aya ninro giisipa nak Ako kag maakusar sa inro sa atubangan it Ako Tatay.
Buko! Kag maakusar sa inro ay si Moises nak nagsuyat it katong Kasuguan nak inro
ging-aasahan. 46 Kung talagang gingpapatihan ninro si Moises, mapati ra kamo sa Ako
dahil kag gingsuyat ni Moises ay tungor sa Ako. 47 Pero kung kag Ida mga ingsuyat ay
indi ninro mapatihan, pauno pa ninro mapapatihan kag Ako mga bisaya?”

6

Kag Pagpakaon ni Hesus sa Subrang Limang Libo nak Tawo

(Mateo 14:13-21; Markos 6:30-44; Lukas 9:10-17)

1 Marugay-rugay, nagtabok sina Hesus sa Ragat it Galileya, nak ingtatawag rang Ragat
it Tiberias. 2 Nagyanat sa Ida kag maramong mga tawo, dahil nakita ninra kag mga
milagro nak ginghuman Nida sa pagpaado sa mga di sakit. 3 Pag-salta nina Hesus ruto,
nagtukar Sida sa baguntor kaibahan kag Ida mga manugsunor ag nag-iningkor sinra

ruto. [4] Mayungotey kato kag Pista it Pagkaluwas it mga lahi it Hudyo sa Ehipto.[n]
[5] Pagmuyat ni Hesus ay naantaw Nida kag abang ramong tawo nak paabuton papagto sa Ida. Kada nagpangutana Sida kang Felipe, “Hariin ara kita makakabakay it ipakaon rahang mga tawo?” [6] Ayamey ni Hesus kag Ida ahimuon, ugaling Ida yang kali gingpangutana kang Felipe agor purbahan Sida kung ni-o kag Ida isabat.
[7] Nagsabat si Felipe, “Sa karamuon ninra, aber pa siguro kag sweldo it usang tawo para sa wayong buyan[o] ay kuyang pang ibakay it pagkaon pramas mag-iray sinrang tanan!”
[8] Si Andres nak manghor ni Simon Pedro, nak usa ra sa Ida mga disipulos ay nagsiling ngasing kang Hesus, [9] “Inggwa rili it usang binatilyo nak kag bayon ay limang bilog nak tinapay human sa arina nak sebada,[p] ag ruhang bilog nak tinapahan nak isra. Pero kuyang kali para sa tuyar it ramong tawo.”
[10] Nagsiling si Hesus sa Ida mga disipulos, “Paingkura sinra.” Ruto ay maramoy kag mga hilamunon, kada nag-iningkor ra kag tanan. Kag mga kayake pa yang sa inra ay maabotey it mga limang libo. [11] Gingbaoy ni Hesus kinang mga tinapay, ag nagpasalamat anay sa Dios. Pagkatapos ay Ida ingparti-parti kali hastang nagramo, bag-o gingpana-o sa mga tawo nak nakaingkor. Imaw ra kag Ida ginghuman sa tinapahan nak isra. Ag kag tanan ay nakakaon ag nabusog.
[12] Pagkabusog ninrang tanan, nagsiling si Hesus sa Ida mga disipulos, “Libot kamo ag pangtipunon kag mga natura agor waya't mauudak.” [13] Ngani, gingtipon ninra kag tanang natura nak binika-bikáng mga tinapay ag isra, ag nakapuno pa sinra it doseng tabig.
[14] Tong nakita it mga tawo kaling milagro nak ginghimo ni Hesus napasiling sinra, “Imaw talaga siguro Sida katong Propeta nak ato gingpapaabot nak mapali sa kalibutan.” [15] Namasran ni Hesus nak apiliton ninra Sida nak maging inra hari, kada naglikaw Sida it solo papagto sa mayangkag nak kabukiran.

---

[n] **6:4** o “Pista it Pagligar,” nak sa bisayang Griyego ay “Paskwa.” (Basaha sa Exo. 12:21-27.)
[o] **6:7** Kali ay 200 denaryo sa inra kwarta.
[p] **6:9** Kali ay pagkaon it mga mahirap.

Kag Pagpanaw ni Hesus sa Ibabaw it Ragat

(Mateo 14:22-33; Markos 6:45-52)

16 Pagkagab-i, nag-us-os kag mga disipulos ni Hesus papagto sa habig it ragat. 17 Ruto
sinra nagsakay sa rayapang ag nagginan patabok sa syudad it Capernaum. Maruyomey
it kato ag waya pa gihapon si Hesus nabalik sa inra. 18 Tong hagtoy sinra sa yawor
nagkusog kag hangin ag nagragko kag humbak.
19 Pagkagaor ninra nak kag distansya ay mga lima o an-om nak kilometro, nakita
ninra si Hesus nak nagpapanaw sa ibabaw it tubi[q] papayungot sa inra rayapang. Ag
abang kahadlok ninra. 20 Pero sa nak raan nagbisaya si Hesus sa inra, "Aya kamo
gikahadlok! Ako kali!" 21 Imaw katong masadya ninrang gingpasakay si Hesus. Ag
pagkasakay Nida, sa nak raan ay nakaabot sinra sa inra arungguan.
22 Pagkaaga, nasaduran it katong maramong tawo ruto sa tabok it ragat kung hariin
gihalin kag mga disipulos nak it gab-i ausa yang kag rayapang sa baybay. Namalayan
ra ninra nak waya si Hesus nakasakay sa rayapang kaibahan it Ida mga disipulos, dahil
sinra yang kag naghalin. 23 Inggwa ra it mga barutong halin sa banwa it Tiberias nak
nagrayan ruto ag nagpundo mayungot sa lugar kung hariin si Hesus ay nagpasalamat
para sa pagpakaon rutong maramong tawo. 24 Kada tong nakita it mga tawo nak
wayaey pati ruto si Hesus, sinra ra ay nagsinakay yangey rutong nagrayang mga baruto
patabok sa Capernaum, pramas hanapon Sida.

Si Hesus Kag Pagkaon nak Nagtata-o it Kabuhi

25 Pagkakita it mga tawo kang Hesus sa kayudo it ragat, nagpangutana sinra sa Ida,
"Rabay, kauno pa Ikaw rili?"
26 Sabat ni Hesus sa inra, "Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Ginghahanap
Ako ninro buko dahil naintyendihan ninro kag Ako gingpapakita nak mga milagro,
kundi dahil itahapon nabusog kamo it tinapay nak Ako ingpakaon sa inro. 27 Aya kamo
gipakapanghugot-hugot sa paghanap it pagkaon nak marali magpan-os. Kag
panghugtan ninro it hanap ay kag pagkaon nak nagtata-o it kabuhi nak waya't
katapusan. Ag Ako nak dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo ay imaw kag mata-o

[q] **6:19** Basaha ra sa Job 9:8 ag Sal. 77:19.

sa inro it kaling pagkaon. Dahil gingpamatuuran it Dios nak Tatay nak sa Ako gitaw-an kag karapatan nak magta-o it kali."

[28] Kada, nagpangutana ray sinra sa Ida, "Ay mauno ngasing kami, ni-o kag amo dapat himuon agor amo matutuman kag kabubut-on it Dios?"

[29] Nagsabat si Hesus, "Kali kag kabubut-on it Dios. Magtu-o kamo sa Ako nak imaw kag Ida ingsugo."

[30] Nagpangutana ray sinra, "Niong tanra kag Imo mahihimo agor kami ay matu-o sa Imo? Niong milagro kag Imo ahimuon? [31] It katong kag amo mga ginikanan ay sa disyerto pa nagkaon sinra it pagkaon nak ingtatawag nak manna, dahil nasusuyat sa Sagradong Kasuyatan nak, 'Ida sinra gingtaw-an it pagkaon nak halin sa langit.' "[r]

[32] Sabat ni Hesus, "Oho, pero matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Buko si Moises kag nagta-o sa inra it katong pagkaon halin sa langit, kundi kag Ako Tatay. Ag Sida kag nagtata-o it matuor nak pagkaon halin sa langit. [33] Dahil kaling matuor nak pagkaon nak ta-o it Dios ay katong nagbababa halin sa langit nak nagtata-o it kabuhi sa katawuhan."

[34] Siling pa ninra, "Nong, taw-an sa amo permi kinang pagkaon nak kina."

[35] Sabat ni Hesus, "Ako katong pagkaon nak nagtata-o it kabuhi. Kag tawo nak nagpapayungot sa Ako ay indiey nak gador magutom ag kag tawo nak nagtutu-o sa Ako ay indiey nak gador mauhaw. [36] Pero gingsilingey Nako sa inro nak aber nakitaey ninro Ako, waya gihapon kamo gitu-o. [37] Kag tanang tawo nak gingtata-o sa Ako it Ako Tatay ay mapayungot sa Ako, ag si-o man nak mapayungot sa Ako ay indi Nako gipahalinon.

[38] "Dahil nagbaba Ako halin sa langit, buko para tumanon kag Ako kabubut-on, kundi kag kabubut-on it Dios nak nagsugo sa Ako! [39] Ag kali kag Ida kabubut-on, waya't aber usa sa mga gingta-o Nida sa Ako nak mawawagit, kundi tanan ay Ako abanhawon sa huling adlaw. [40] Dahil pagbuot it Tatay sa langit nak aber si-o nak nakakilaya ag nagtu-o sa Ako nak Ida Anak ay magkakainggwa it kabuhi nak waya't katapusan, ngani sida ay Ako abanhawon sa huling adlaw."

[41] Nagnginuyob kag mga lahi it Hudyo laban kang Hesus dahil nagsiling Sida, "Ako

---

[r] **6:31** Basaha ra sa Exo. 16:4 ag Sal. 78:24.

katong pagkaon nak nagbaba halin sa langit.” 42 Siling ninra, “Buko baga kali si Hesus
nak anak ni Jose? Di baga kilaya nato kag Ida tatay ag nanay? Asing nasiling Nida nak
nagbaba Sida halin sa langit?”
43 Kali kag sabat sa inra ni Hesus:
“Hinugay kamo it nguyob raha! 44 Waya't makakapayungot sa Ako kung sida ay indi
gipapayunguton sa Ako it Ako Tatay nak nagsugo. Ag kag mapayungot sa Ako ay Ako
abanhawon sa huling adlaw. 45 Nakasuyat sa libro it mga Propeta nak, ‘Sinrang tanan
ay atudluan it Dios.’[s] Kada tanang tawo nak nagrurungog ag nagsusunor sa tudlo it Ako
Tatay ay nagpapayungot sa Ako.
46 “Buko kag Ako gustong bisayahon ay inggwa't tawo nak nakakita sa Ako Tatay,
dahil waya't nakakita sa Ida puyra yang sa Ako nak naghalin sa Dios. 47 Matuor talaga
kaling Ako ingsisiling sa inro. Kag tawo nak nagtutu-o sa Ako ay inggwa't kabuhi nak
waya't katapusan.
48 “Ako kag Pagkaon nak nagtata-o it kabuhi. 49 Nagkaon kag inro mga ginikanan it
manna ruto sa disyerto, ugaling namatay gihapon sinra. 50 Pero kaling matuor nak
pagkaon nak nagbaba halin sa langit ay haley sa inro ngasing ag kung sin-o man kag
makaon it kali ay indiey sida mamatay. 51 Ngani, Ako kag Buhing Pagkaon nak nagbaba
halin sa langit. Ag aber si-o nak makaon it kaling pagkaon ay mababuhi hastang sa
waya't katapusan. Kag pagkaon nak Ako ita-o para sa kabuhi it mga tawo sa kalibutan
ay waya't iba kundi kag Ako yawas.”
52 Pagkarunggog it kali kag mga lahi it Hudyo ay nagdiniskusyunan sa pagsiling,
“Pauno maitata-o it kaling tawo kag Ida yawas sa ato pramas kaunon.”
53 Ngani, nagsiling si Hesus sa inra:
“Ako nak dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo, ay matuor kaling Ako ingsisiling
sa inro. Kung indi ninro igkaunon kag Ako yawas ag inumon kag Ako rugo ay indi
kamo magkainggwa't kabuhi nak waya't katapusan. 54 Kag nagkakaon it Ako yawas ag
nag-iinom it Ako rugo ay magkakainggwa't kabuhi nak waya't katapusan. Ag Ako sida
abanhawon sa huling adlaw, 55 kumo kag Ako yawas kag matuor nak pagkaon ag kag
Ako rugo kag matuor nak inumon. 56 Kag tawo nak nagkakaon it Ako yawas ag

[s] **6:45** Basaha ra sa Isa. 54:13.

nag-iinom it Ako rugo ay nagpapabilin sa Ako ag Ako ra ay nagpapabilin sa ida.
57 “Kag Dios nak Tatay nak imaw kag inghalinan it kabuhi ay nagsugo sa Ako pramas
magpali, ag dahil sa Ida Ako ra ay nababuhi, ay imaw ra kag nagkakaon sa Ako ay
mababuhi ra dahil sa Ako. 58 Ako kag matuor nak pagkaon nak nagbaba halin sa langit,
ag kali ay buko tuyar it katong pagkaon nak gingkaon it ato mga ginikanan sa disyerto,
ag pagkatapos ay namatay ra gihapon sinra. Kag tawo nak nagkakaon it kaling pagkaon
ay magkakainggwa't kabuhi nak waya't katapusan.”
59 Gingsiling kali ni Hesus sa sinagoga[t] it katong nagtutudlo Sida sa Capernaum.

Kag Pagbada it Maramong mga Nagsusunor kang Hesus

60 Tong narunggan kali it mga nagsusunor kang Hesus, maramo sa inra kag nagsiling,
“Abang hirap ra kaling Ida gingbibisaya. Sin-o't mabaton it kina?”
61 Ugaling aber waya't nag-uuma kang Hesus, ayam Nida nak nagnginginuyob kinang
mga nagsusunor sa Ida diling Ida gingbisaya. Kada nagsiling Sida sa inra, “Napayain
baga kamo rili? 62 Lalo pa siguro kung makita ninro Ako nak dati pa ay ingtatawagey
nak Anak it Tawo, nak nagpapaibabaw papagto sa Ako ginghalinan! 63 Kag Ispirito it
Dios kag nagtata-o it kabuhi. Kali ay indi mahimo it tawo. Kag Ako ingbibisaya sa inro
ay halin sa Ispirito it Dios ag imaw kag nagtata-o it kabuhi nak waya't katapusan.
64 Pero inggwa't iba sa inro nak waya gitu-o sa Ako.” Nasiling kali ni Hesus dahil tong
una pa ay ayamey Nida kung sasin-o kag indi magtu-o sa Ida ag kung si-o kag
matraidor.
65 Ag siling pa Nida, “Kali kag rason kung asing ingsiling Nako sa inro nak waya't
makakapayungot sa Ako kung sida ay indi gipapayunguton sa Ako it Ako Tatay.”
66 Pagkasiling Nida it kali, maramong mga nagsusunor sa Ida kag nagbada ag wayaey
ginunot-nunot sa Ida pagpanglibutan.
67 Ngani, nagpangutana si Hesus sa Ida doseng disipulos, “Gusto ra baga ninrong
magbada sa Ako?”
68 Nagsabat si Simon Pedro, “Gino-o, kanin-o pa kami marayagan? Ikaw yang kag
nagtutudlo it mga bisaya nak nagtata-o it kabuhi nak waya't katapusan. 69 Nagtutu-o

[t] **6:59** Kaling lugar ay puyding maging tilipunan ninra, o dayawan, o korte, o eskwelahan.

kami ag nasisiguro namo nak Ikaw kag Balaan nak halin sa Dios.”
70 Nagsabat si Hesus, “Di baga Ako kag nagpili sa inrong dose ag kag usa sa inro ay
demonyo?” 71 Kag Ida gingpapatungran ay si Judas nak anak ni Simon Iscariote, kumo
sida ay usa sa dose, ag sa huli sida kag matraidor kang Hesus.

7

Si Hesus ag Kag Ida mga Hali

1 Pagkatapos it kali, nagpanglibutan sina Hesus sa pagtudlo sa probinsya it Galileya.
Inglikawan Nida kag probinsya it Hudeya, dahil ayam Nida nak kag mga pinuno it mga
Hudyo ruto ay nagtitinguha nak Sida ay matyon. 2 It katong mayungotey kag Pista it
mga Pasinrungan[u] it mga lahi it Hudyo, 3 kada nagsiling kang Hesus kag Ida mga hali
nak kayake, “Aya giruyog yang dili, nunot sa amo pa-Hudeya agor makikita ra it Imo
mga manugsunor ruto kag mga milagro nak Imo ginghihimo. 4 Waya it tawo nak
gustong mabantog nak kag Ida ginghihimo ay gingtatago. Tutal naghihimoy ra kuno
Ikaw it mga milagro, asing indi yangey Nimo ipakita sa tanan?” 5 Inra kali gingsiling
kang Hesus dahil aber sinrang Ida mga hali ay waya gitutu-o sa Ida.
6 Nagsabat si Hesus sa inra, “Waya pa naabot kag tamang oras para matuman kag
plano it Dios para sa Ako. Pero sa inro, puyde ninrong himuon kag inro gusto aber ni-o
mang oras, 7 dahil indi kamo iglabanan it mga tawo rili sa kalibutan. Pero Ako, ay inra
alabanan, dahil gingbibisto Nako kag inra ginghihimong mayain. 8 Pagtoy, kamo
yangey it pamista. Indi anay Ako magpagto dahil buko pa kali kag tamang oras para
matuman kag plano it Dios para sa Ako.” 9 Ngani, pagkasiling Nida it kali,
nagrugay-rugay anay Sida sa Galileya.

---

[u] **7:2** Kag Pista it Pasinrungan kag panahon kung sauno narumruman ninra it katong nagtitiner kag inra mga ginikanan sa mga pasinrungan sa disyerto pagkaliwas ninra sa Ehipto. Ingsiselibrar ninra kali pista sa tigpu-po sa buyan it Oktubre. (Basaha sa Exo. 23:16.) Basaha ra sa Glosaryo kag tungor sa “Pista it mga Pasinrungan.”

Kag Pagtudlo ni Hesus sa Panahon it Pista it mga Pasinrungan

10 Pero pagkahalin it mga hali ni Hesus papagto sa Pista sa Herusalem, nagpagto ra
Sida, pero patago yang ag buko sador it karamuan.
11 Ruto sa Pistahan gingpapakahanap Sida it mga pinuno it mga Hudyo, ag
nagpipinangutana sinra, “Hariiney Sida?”
12 Sari-sari kag gingbibisaya it mga tawo tungor kang Hesus. Kag iba'y nagsisiling nak,
“Maadong tawo Sida.”
Kag iba ray ra ay nagsisiling nak, “Buko, gingyayaag yang Nida kag mga tawo.”
13 Ugaling sikrito yang kag inra pag-istorya, kumo nahadlok ra sinra sa mga pinuno it
mga Hudyo.
14 Kasagsaganey kag Pista it katong nagpagto si Hesus sa Templo ag nagtudlo.
15 Natingaya kag mga pinuno it mga Hudyo ag napasiling sinra, “Asing kaayo-ayo
kaling tawo ay buko ra mataas kag Ida inarayan?”
16 Gingsabat sinra ni Hesus, “Kag Ako gingtutudlo ay buko halin sa Ako, kundi halin
sa Dios nak nagsugo sa Ako. 17 Kung talagang kag hanrom it usang tawo ay magtuman
sa kabubut-on it Dios, maaayaman nak gador nida kung kag Ako gingtutudlo ay halin
sa Dios o sa Ako yang. 18 Kag tawo nak nagtutudlo it halin sa ida sarili yang, kag ida
gusto ay sida yang kag apurihon it mga tawo. Pero kag tawo nak kag ida gusto ay
mataw-an it kapurihan kag nagsugo sa ida, sida ay tawo nak masasaligan ag waya sida
gipapangrada. 19 Di baga gingtaw-an kamo ni Moises it Kasuguan? Pero waya sa inro it
nagtutuman! Dahil kung kina ay inro ingtutuman, asing nagtitinguha kamo nak matyon
Ako?”
20 Nagsabat kag mga tawo, “Kag mayaot ay rahina sa Imo! Nak sin-o kag nagtitinguha
nak magmatay sa Imo?”
21 Nagsabat si Hesus sa inra, “Tong una ay inggwa Ako't ginghimo nak usang milagro
sa Adlaw it Inugpahuway ag ingmayain ninrong tanan. 22 Pero kamo, di baga inggwa ra
kamo it ginghihimo sa Adlaw it Inugpahuway tong inro gingtuli kag inro mga anak it
katong adlaw nak kato? Gingtuman ninro kali dahil tuna it kato gingtudluan kamo it
inro mga ginikanan nak tulion kag inro mga anak nak kayake, ag katong huli ay si
Moisesey kag nagsugo sa inro nak tumanon kali sa pangwayong adlaw it pagkatawo it
inro mga anak. Ag ngasing, aber kali ay natataon sa Adlaw it Inugpahuway, padayon

gihapon nak inghihimo ninro kina. [23] Kung kag pagtuli gani sa inro mga anak ay
ginghihimo ninro sa pangwayong adlaw nak nataon pa sa Adlaw it Inugpahuway, ay
asing nahahangit kamo sa Ako dahil ingpaado Nako kag bug-os nak yawas it usang
tawo sa Adlaw nak kina? [24] Tungney kag inro paghusgar sa tawo kumporme sa inro
nakikitang pangliwas, kundi pangusisa anay it maado agor kag inro paghusgar ay
tama."

Kag Pagpangutana it mga Tawo kung si Hesus kag Ingpromisang Kristo

[25] Ngasing, nagpinangutana kag ibang mga taga-Herusalem, "Buko baga kali kag tawo
nak gingtitinguhaan it mga pinuno nak matyon? [26] Muyati-o, Sida kinang nagtutudlo sa
atubangan it tanan ag waya ra nak gador sinra gililihok laban sa Ida. Nagpapati ra
siguro sinra nak imaw Sida kag ingpromisang Kristo! [27] Pero ayam nato kung taga-riin
kaling tawo, pero kag ingpromisang Kristo ay waya't nakakaayam kung hariin Sida
mahalin."

[28] Kada, gingkusgan ni Hesus kag Ida boses habang Sida ay nagtutudlo sa Templo,
"Ah, kilaya baga ninro Ako? Ag ayam ra baga ninro kung taga-riin Ako? Pero matuor
waya Ako gipaali dahil sa Ako sariling kagustuhan yang, kundi inggwa't nagsugo sa
Ako. Sida ay kag matuor nak Dios ag buko ninro Sida kilaya. [29] Pero kilaya Nako Sida,
kumo Ako ay halin sa Ida ag Sida kag nagsugo sa Ako."

[30] Ngani, gusto tan-a Sida nak rakpon it mga pinuno, pero waya sa Ida it nag-ulit dahil
waya pa naabot kag tamang oras para matuman kag plano it Dios para sa Ida. [31] Pero
maramong tawo gihapon kag nagtu-o sa Ida ag napasiling sinra, "Pag mag-abot kag
Kristo, yabaw pa aboy kag mga milagro nak Ida ahimuon kisa sa mga nahimoy it kaling
tawo?"

[32] Narunggan ngasing it mga Pariseo kag gingbibisaya it mga tawo tungor kang Hesus.
Kada sinra ag kag mga Punong Saserdote ay nagsugo sa mga gwardya it Templo nak
pagtuan Sida ag rakpon.

[33] Ag nagsiling si Hesus, "Malip-ot yangey nak oras nak makaibahan ninro Ako, bag-o
Ako magbalik sa nagsugo sa Ako. [34] Sa oras nak kina, ahanapon ninro Ako pero indi
ninro Ako makita, dahil indi kamo makapagto sa Ako apagtuan."

[35] Nagpinangutana sa usa'g-usa kag mga pinuno it mga Hudyo, "Hariin ara mapagto

kaling tawo asing indi nato Sida makita? Mapagto baga Sida sa mayadong bansa kung hariin inggwa't mga nag-iistar nak mga kalahing Hudyo nak gingpakalat it kato it Dios, ag ruto Sida matudlo sa mga Griyego? 36 Ni-o kag Ida gustong bisayahon dili sa Ida gingsiling nak, ‘Ahanapon ninro Ako pero indi ninro Ako makita,’ ag ‘Indi kamo makapagto sa Ako apagtuan?’ ”

37 Pag-abot it huling adlaw it pista nak imaw talaga kag kapistahan, nagtinrog si Hesus ag nagbisaya it makusog, “Kung kag tawo ay inauhaw, papayunguta sida sa Ako agor mag-inom. 38 Dahil imaw kali kag gingsisiling sa Sagradong Kasuyatan, ‘Kag tawo nak nagtutu-o sa Ako ay inggwa it pay nag-iilig nak tubi halin sa tuburan raha sa ida tagipusuon, nak imaw kag nagtata-o it kabuhi.’ ”[v] 39 Kag gingsisiling Nida rili ay tungor sa Ispirito it Dios nak mababaton it mga nagtutu-o kang Hesus. Ugaling tong oras nak kato, kag Ispirito it Dios ay waya pa napapasa-inra dahil waya pa natata-o kang Hesus kag kahimayaan parayan sa Ida pagkamatay ag pagkabanhaw.

40 Pagkarungog it mga tawo sa mga bisayang kali ni Hesus, nagsiniling kag iba sa inra, “Imaw talaga kali kag Propeta nak ato gingpapaabot.”

41 Kag iba ray ra ay nagsisiling, “Imaw Sida kag ingpromisang Kristo.”

Pero inggwa ra't iba nak nagsisiling, “Asi, halin baga sa Galileya kag ingpromisang Kristo? 42 Di baga nakasiling sa Sagradong Kasuyatan nak kag Kristo ay dapat maghalin sa linya ni Haring David, ag matatawo sa Betlehem kung hariin ra natawo si David?” 43 Ngani, naparti kag mga ging-iisip it mga tawo tungor kang Hesus. 44 Kag iba ay gustong iparakop Sida pero waya it nag-ulit sa Ida.

Kag Nahanungor sa Kawar-an it Pagtu-o it mga Pinuno it mga Hudyo

45 Nagbalik ngasing katong mga gingsugong gwardya sa mga Punong Saserdote ag mga Pariseo ag sinra ay gingpangutana ninra, “Asing waya ninro giray-a si Hesus rili?”

46 Nagsabat kag mga gwardya, “Waya pa nganing gador kami it narunggan nak tawo nak tuyar magbisaya sa Ida!”

47 Gingsabat sinra it mga Pariseo, “Pati baga kamo ay nalulukoy ra Nida?
48 Nakakitaey baga kamo it aber usang pinuno o Pariseo nak nagtutu-o sa Ida? Waya!
49 Pero kaling mga tawo nak waya't nanunungnungan sa Kasuguan ay aparusahan nak

[v] **7:38** Basaha ra sa Isa. 58:11.

gador sinra it Dios!”
50 Ngasing, usa sa mga Pariseo ruto ay si Nicodemo nak tong una ay nagpakigkita
kang Hesus. Ag nagsiling sida sa inra, 51 “Buko baga kuntra sa ato Kasuguan nak
husgaran kag usang tawo nak waya anay nabibistigar agor maayaman kag Ida
pagmatarong, ag usisaon kung Sida ay nakasala?”
52 Nagsabat sinra kang Nicodemo, “Asi, taga-Galileya ra baga ikaw? Pangusisa sa
Sagradong Kasuyatan ag makikita nimo nak waya't propeta nak mahalin sa Galileya.”
53 [Ag nagpinauliey sinrang tanan sa inra mga bayay.][w]

8

Kag Usang Kabade nak Narakop nak Nagpapangawatan

1 [Ag si Hesus ay nagpagto sa Baguntor it mga Olibo. 2 Pagkaaga,
nagpapanghudag-hudag pa yang ay nagpagto ray Sida sa Templo. Pinalibutan Sida it
tanang mga tawo nak rahagto ag nag-ingkor Sida agor magtudlo sa inra.
3 Ngasing, ingraya it mga Manunudlo it Kasuguan[x] ag it mga Pariseo kag usang
kabade nak narakop nak nagpapangawatan ag gingpatinrog kali sa atubangan ni Hesus.
4 Ag nagsiling sinra sa Ida, “Maestro, naabutan namo kaling kabade nak
nagpapangawatan. 5 Kumporme sa Kasuguan ni Moises kag tuyar nak kabade ay dapat
bungguon hastang mamatay. Ni-o aboy kag Imo masisiling dili?”
6 Gingsiling kali ninra agor inra purbahan si Hesus pramas mahanapan Sida it sala.
Pero nagsuong si Hesus ag nagsuyat sa raga sa parayan it Ida tudlo. 7 Ag kumo sige pa
kag inra kapapangutana sa Ida, nagtinrog Sida ag nagsiling, “Kung si-o sa inro kag
waya't sala ay imaw it mag-una it bunggo sa ida.” 8 Bag-o nagsuong ray Sida ag
padayon nak nagsuyat sa raga.
9 Pagkarungog ninra it kali, usa-usa sinrang naghinalin tuna sa mga maguyang
hastang tong huli ay wayaey it nabilin kundi katong kabade yangey nak nagtitinrog sa
atubangan ni Hesus.
10 Nagtinrog Sida ag ingmuyatan it maado katong kabade ag nagsiling, “Kabade,

---

[w] **7:53** Basaha kag ingsuyat sa ubos it pahina tungor sa Juan 8:11.

[x] **8:3** o “Eskriba” nak halin sa bisayang Inglis nak “Scribe.”

hariiney sinra? Waya baga't nabilin pramas maghusgar sa imo?”

11 Nagsabat sida, “Gino-o, wayaey po.”

Ag nagsiling ray si Hesus, “Ako ra ay indi maghusgar sa imo. Pauliey ag ayaey gipakasala liwat.”][y]

Si Hesus kag Iwag it Kalibutan

12 It katong nagbisaya ray si Hesus sa mga tawo kali kag Ida ingsiling, “Ako kag Iwag it kalibutan. Kag tawo nak nagsusunor sa Ako ay waya gipapangabuhi sa karuymanan, kundi sa kahadagan, dahil kag ida kaisipan ay nahadaganey it iwag nak nagtata-o it kabuhi.”

13 Nagsiling sa Ida kag mga Pariseo, “Imo yang ra sarili kag Imo gingpapamatuuran. Ngani, pauno mapatihan kag usang tawo nak nag-aalsa it Ida sariling bangko?”

14 Pero nagsabat si Hesus, “Aber Ako sarili kag Ako gingpapamatuuran, kag Ako pagpamatuor ay klaro, dahil ayam Nako kung hariin Ako gihalin ag kung hariin Ako mapagto. Pero kamo ay waya ninro naaayami kung hariin Ako gihalin ag kung hariin Ako mapagto. 15 Kag inro paghusgar sa tawo ay kumporme yang sa inro tawunhon nak pagmuyat, pero Ako ay waya it ginghuhusgaran nak tawo. 16 Pero kung Ako kag mahusgar, kag Ako paghusgar ay tama, kumo buko yang Ako kag naghuhusgar kundi kaming ruha it Ako Tatay nak nagsugo sa Ako. 17 Nakasuyat mismo sa inro Kasuguan nak kag pagpamatuor it ruhang tawo ay gingbibilang nak matuor. 18 Ako kag usa nak nagpapamatuor tungor sa Ako sarili, ag kag usa pa ay kag nagsugo sa Ako, nak imaw kag Ako Tatay.”

19 Ngani, nagpangutana sinra sa Ida, “Ay, hariin kag Imo Tatay?”

Nagsabat si Hesus, “Buko ninro kilaya kung sin-o Ako ag aber kag Ako Tatay. Kung talagang kilaya ninro Ako, tan-a'y kilaya ra ninro kag Ako Tatay.”

20 Kaling tanan ay gingbisaya ni Hesus habang nagtutudlo Sida ruto sa inggwa't mga huyugan it mga halar nak kwarta sa rayaag it Templo. Pero waya gihapon it nagrakop sa Ida dahil waya pa naabot kag tamang oras para matuman kag plano it Dios para sa Ida.

---

[y]**8:11** Katong pinaka-unang mga kopya it kaling Maadong Balita ni Juan ay waya naumir sa pagsuyat kag Juan 7:53—8:11. Makikita nato nak kali ay huley narugang.

[21] Nagsiling ray si Hesus sa mga Pariseo, “Indiey marugay ag Ako ay mahaliney. Ahanapon nak gador ninro Ako, ag kamo ay mamamatay nak waya pa gihapon napapatawar kag inro mga sala. Ag ruto sa Ako apagtuan ay indi kamo makapagto.”

[22] Kada, napasiling kag mga pinuno it mga Hudyo sa usa'g-usa, “Mabikti baga Sida, kada nagsisiling nak, ‘Indi kamo makapagto sa Ako apagtuan?’ ”

[23] Nagsiling pa si Hesus sa inra, “Kamo ay halin dili sa ubos ag Ako ay halin sa ibabaw. Kamo ay gamon dili sa kalibutan ag Ako ay buko. [24] Di baga gingsiling Nako sa inro nak mamamatay kamo nak waya pa gihapon napapatawar kag inro mga sala? Siguradong matatabo kina kung indi kamo magpati nak Ako katong gingsiling nak Ako ay Ako ngani.”

[25] Gingpangutana ninra Sida, “Nak si-o ra abi Ikaw?”

Sabat ni Hesus, “It kato pa Nako it kauuma sa inro kung si-o Ako. [26] Maramo Akong masisiling nak panghusgar laban sa inro, ugaling kag Ako yang iuma sa tawo ay kag Ako narunggan halin sa nagsugo sa Ako, ag Sida ay matuor.”

[27] Waya ninra naintyendihe nak kag Ida gingbibisaya ay tungor mismo sa Ida Tatay sa langit.

[28] Kada nagsiling pa si Hesus, “Pag Ako nak dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo ay itaas, ay maaayaman ninro nak Ako katong gingsiling nak Ako ay Ako ngani. Ag maaayaman ra ninro nak kag Ako ginghihimo ay buko halin sa Ako kagustuhan yang, kundi kung niong gador kag gingtudlo sa Ako it Ako Tatay. [29] Ag kag Ako Tatay nak nagsugo sa Ako ay kaibahan Nako. Waya nak gador Nida Ako gipabad-i, dahil kag Ako yang ginghihimo ay kung ni-o kag Ida namumut-an.”

[30] Pagkarungong it mga tawo ruto sa gingbisaya ni Hesus, maramo kag nagtu-o sa Ida.

Kag Nahanungor sa Matuor nak mga Inanak ni Abraham

[31] Nagsiling ngasing si Hesus sa mga lahi it Hudyo nak nagtu-o sa Ida, “Kung kamo ay mapadayon sa pagsunor sa Ako mga ingtutudlo sa inro, kamo ay klarong Ako mga manugsunor. [32] Ag maaayaman ninro kag kamatuuran, ag kag kamatuuran ay imaw it mapahilway sa inro.”

[33] Nagsabat sinra, “Kami ay mga inanak ni Abraham ag waya pang gador it nakakaulipon sa amo. Ni-o kaling Imo gingsisiling nak kami ay mahihilway?”

34 Nagsabat si Hesus, “Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Kag tanang
nagkakasala ay ulipon it kasal-anan. 35 Kag usang ulipon ay rayan yang sa panimayay,
pero kag anak ay rahagto hastang sa waya't katapusan. 36 Ngani, kung Ako nak Anak it
Dios ay imaw it mahilway sa imo, ikaw ay matuorey nak hilway. 37 Ayam nako nak
kamo ay mga inanak ni Abraham, pero sa yudo it kina gingtitinguhaan ninrong matyon
Ako, dahil indi ninro mabaton kag Ako gingbibisaya. 38 Kag Ako gingbibisaya ay
nahanungor sa gingpakita sa Ako it Ako Tatay, pero kamo kag ginghihimo ninro ay kag
inro narunggan sa inro tatay.”
39 Nagrason ray sinra sa Ida, “Si Abraham nak gador kag amo inghalinan.”
Siling ni Hesus sa inra, “Kung kamo ay matuor nak mga inanak ni Abraham dapat
nagpatuyar tan-a kamo sa ida ginghimo. 40 Pero gingtitinguhaan ninrong matyon Ako,
Ako nak nag-uuma yang ra sa inro it kamatuuran nak Ako narunggan halin sa Dios. Si
Abraham ay waya naghuman it tuyar sa inghuman ninro. 41 Kag inro ginghimo ay imaw
kag inro namat-an sa matuor nak inro inghalinan.”
Sabat ra ninra, “Buko kami mga anak sa liwas! Ausa yang kag amo inghalinan, ag
kato ay kag Dios mismo.”

Kag Waya Gibabaton it Kamatuuran ay kang Satanas

42 Nagsiling pa si Hesus sa mga pinuno it mga Hudyo, “Kung klarong kag Dios kag
inro tatay, dapat ingpapalangga ninro Ako, kumo nagpaali Ako halin sa Ida ag haley
Ako ngasing. Waya Ako gipaali sa Ako sariling kagustuhan yang, kundi Ako ay Ida
gingsugo. 43 Asing indi ninro maintyendihan kag Ako gingbibisaya? Indi ninro
maintyendihan dahil indi ninro mabaton kag Ako gingtutudlo sa inro. 44 Si Satanas
talaga kag inro tatay, ag kag inro gingtutuman ay kag Ida mga kagustuhan. Sida ay
mamamatay tawo tuna pang gador it kato, ag waya sida it kaayam-ayam sa
kamatuuran dahil waya sa ida kag kamatuuran. Pag sida ay nagbibinakak, buko kina
katitingaya sa ida dahil batasaney talaga kina nida. Sida ay bakakon ag tatay sida it
mga bakakon.
45 “Pero dahil kag Ako gingsisiling sa inro ay kag kamatuuran, kada waya ninro Ako
gipapatihe. 46 Ay nak sin-o sa inro kag makakapamatuor nak nakasala Ako? Di baga
waya! Kung imaw, matuor kag Ako gingbibisaya. Pero asing waya ninro Ako

gipapatihe? [47] Kag tawo nak anak it Dios ay nagrurungog sa mga bisaya it Dios. Pero dahil waya kamo girurungog it Ida mga bisaya, kamoy mismo kag nagpapamatuor nak kamo ay buko Ida mga anak.”

Si Hesus ay Rutoy Bag-o pa Matawo si Abraham

[48] Nagsabat kinang mga pinuno it mga Hudyo kang Hesus, “Di baga tama kag amo bisaya nak Ikaw ay pay tuyar sa Samaryanhon ag gingsasaniban it mayaot!”

[49] Nagsabat si Hesus, “Waya Ako gisasanibi it mayaot, kundi gingtataw-an Nako it balor kag Ako Tatay sa langit, pero Ako ay inro gingpapakapahud-an. [50] Waya Nako gihihingabuta kag inro pagpuri sa Ako, pero inggwa it naghahanrom nak himuon kali para sa Ako ag Sida kag mahusgar pabor sa Ako laban sa inro. [51] Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Kung sin-o man kag magtuman it Ako mga ingbisaya ay indi mamatay.”

[52] Nagsiling kag mga pinuno it mga Hudyo, “Ngasing, nasisiguroy nak gador namo nak Ikaw ay ingsasaniban it mayaot! Namatay kag amo Olong Abraham, namatay ra kag tanang mga propeta ag masiling Ka nak kung kag tawo ay magtuman it Imo mga bisaya ay indi makaagom it kamatayon. [53] Asi, mas yabaw pa baga Ikaw sa amo ginikanan nak si Abraham? Namatay Sida! Namatay ra kag mga propeta! Ni-o kag Imo pagkaisip sa Imo sarili hay?”

[54] Nagsabat ray si Hesus, “Kung apurihon Nako kag Ako sarili, waya kina't puyos, pero kag nagpupuri sa Ako ay kag Ako Tatay, ag Sida kag inro gingsisiling nak inro Dios. [55] Waya talaga ninro Sida nakikilaya, pero kilaya Nako Sida. Kung kag Ako isiling ay buko Nako Sida kilaya, bakakon ra Ako pareho sa inro. Pero kag kamatuuran ay kilaya Nako Sida ag Ako gingtutuman kag Ida mga bisaya. [56] Kag inro ginikanan nak si Abraham ay nasadyahan nak gador pagkaayam nida nak maabot kag adlaw nak Ako ay mapaali sa kalibutan. Matuor nak ingpatihan nak gador nida kali ag sida'y nasadyahan.”

[57] Kag sabat it mga pinuno ay, “Waya pa ngani Ikaw it singkwentang tuig ag masiling Kang nakitaey Nimo si Abraham!”

[58] Nagsabat si Hesus, “Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Bag-o pa natawo si

Abraham Ako ay Akoy.”[z] 59 Ngani, nagpunpon sinra it mga bato agor amatyon tan-a si
Hesus parayan sa pagbunggo, pero nagpasalipor Sida ag nagliwas sa Templo.

9

Kag Pagpaado ni Hesus sa Usang Bulag Tuna pa sa Ida Pagkatawo

1 Habang nagpapanaw sina Hesus, nakita Nida kag usang kayake nak bulagey tuna pa
sa ida pagkatawo. 2 Ag gingpangutana si Hesus it Ida mga manugsunor, “Rabay, si-o
kag nakasala nak imaw kag naging dahilan kung asing kaling kayake ay natawo nak
bulag? Sida o kag ida mga maguyang?”
3 Nagsabat si Hesus, “Waya it nakasala sa inra. Pero ging-anak sidang bulag agor
parayan sa ida ay maipakita kag gahom it Dios. 4 Ngasing ay dapatey natong tumanon
kag mga ingpapahimo sa ato it Dios nak nagsugo sa Ako nak magpali, myentras inggwa
pa kita it adlaw nak ato mahihimo. Dahil maabot kag gab-i nak indiey kina nato
matuman. 5 Habang rahali pa Ako sa kalibutan Ako kag Iwag it kalibutan.”
6 Pagkasiling ni Hesus it kali, nagruya Sida sa raga ag ginghimo kali nak yunang bag-o
gingtampoy sa mga mata it katong bulag. 7 Masunor, nagsiling Sida sa bulag, “Pagtoy
ag magpangyam-os sa ingkakaligusan nak Siloe.” Kag gustong bisayahon it tawag nak
“Siloe” ay “Gingpapagto.” Ngani, nagpagto katong bulag sa ingkakaligusan ag
nagpangyam-os, bag-o nagbalik nak nakakakitaey.
8 Pagbalik nida, nagsiling kag Ida mga kayungot ag iba pang mga nakakakita sa ida
tong sida ay nagpapalimos pa, “Buko'y imaw kali katong kayake nak nagpapalimos
anay?”
9 Kag siling it iba ay, “Imaw ngani!”
Ag kag siling ray it iba ay, “Buko ay, kahitsura yang siguro nida.”
Pero nagsiling katong kayake, “Oho, ako ngani kato.”
10 Nagpangutana sinra sa ida, “Ay asing bukoey ka bulag?”
11 Nagsabat ray sida, “Katong tawo nak gingtatawag ninrang Hesus ay naghimo it
yunang ag gingtampoy kato sa ako mga mata. Bag-o gingsugo ako nak magpagto sa
ingkakaligusan nak Siloe ag magpangyam-os. Ngani, nagsunor ako, ag ngasing ako ay

[z] **8:58** Basaha ra sa Exo. 3:14.

nakakitaey.”

12 Nagpangutana ray sinra, “Ay hariiney Sida?”

Sabat nida, “Ilam ngani kung hariiney Sida.”

Kag Pagbistigar it mga Pariseo Rutong Bulag Tungor sa Pagpaado sa Ida

13 Pagkatapos, ingraya ninra sa mga Pariseo katong tawo nak dating bulag. 14 Adlaw it
Inugpahuway tong inghuman ni Hesus katong yunang nak gingtampoy sa mata it
katong bulag nak Ida napaado. 15 Gingpangutana ray it katong mga Pariseo katong
dating bulag kung pauno sida nakakita. Ag siling nida sa inra, “Gingtampuyan Nida it
yunang kag ako mga mata ag pagkatapos nako it pangyam-os, ako ay nakakitaey.”

16 Siling it ibang mga Pariseo, “Katong tawo ay buko halin sa Dios dahil gingsusuway
Nida kag Adlaw it Inugpahuway.”

Pero siling it iba, “Pauno nak kag usang makasal-anan ay makakahimo it tuyar nak
mga milagro?” Kada waya sinra nagkausa sa inra ging-iisip tungor kang Hesus.

17 Ngani, gingpangutana ray ninra katong dating bulag, “Ikaw, ni-o kag imo masisiling
tungor riling tawo, kumo ikaw ay napaado kuno Nida?”

Sabat nida, “Sida ay usang propeta.”

18 Pero waya gihapon gipati kag mga pinuno it mga Hudyo nak kaling kayake ay
klarong bulag it katong una ag ngasing pa yang nakakita, hastang waya pa ninra
gipatawagan kag ida mga maguyang. 19 Pag-abot ninra ruto ay gingpangutana sinra,
“Imaw baga kali kag inro anak nak inro gingsisiling nak bulag tuna matawo? Ay asing
nakakakitaey sida ngasing?”

20 Nagsabat katong mga maguyang, “Ayam namong sida kag amo anak ag talagang
bulag sida tong natawo. 21 Ugaling buko namo ayam kung asing nakakakitaey sida
ngasing o kung si-o kag nagpaado sa ida. Sida yangey kag pangutan-a ninro. Asa
hustong edadey sida ag sida yang kag makakasabat para sa ida sarili.”

22 Tuyar kag sabat it ida mga maguyang dahil nahadlok sinra sa mga pinuno it mga
Hudyo, kumo nagkausa dati kag mga pinuno nak sin-o man kag mapamatuor nak si
Hesus kag ingpromisang Kristo ay iitsapuyra sa sinagoga. 23 Kada ngani nasiling it ida
mga maguyang nak, “Asa hustong edadey sida. Sida't pangutan-a.”

24 Kada, gingpatawag liwat it mga pinuno katong tawo nak dating bulag ag siling

ninra sa ida, “Narurunggan ka it Dios, kada uma it kaklaruhan! Dahil ayam namo nak katong tawo nak nagpaado sa imo ay usang makasal-anan.”

25 Nagsabat katong kayake, “Buko nako ayam kung Sida ay makasal-anan o buko. Kag ako yang ayam ay dati akong bulag ag ngasing ay nakakakitaey ako!”

26 Nagpangutana ray kag mga pinuno, “Ni-o kag Ida ginghimo sa imo? Pauno Nida napaado kag imo mga mata?”

27 Nagsabat sida, “Naumaey nako kina sa inro pero indi kamo magpati sa ako. Asing gusto ray ninrong marunggan liwat? Gusto baga ninrong maging manugsunor ra Nida?”

28 Ag sida ay inra ginglibak, “Ikaw kag manugsunor Nida buko kami! Kami ay mga manugsunor ni Moises! 29 Ayam namo nak nagbisaya kag Dios kang Moises, pero tungor rutong tawo, buko ngani namo ayam kung riin Sida gihalin!”

30 Nagsabat ray katong kayake, “Aba! Katitingaya yaki kali, buko ninro ayam kung riin Sida gihalin pero gingpaado Nida kag ako mga mata! 31 Ayam nato nak waya girurunggi it Dios kag pangamuyo it mga makasal-anang tawo, pero gingrurungog Nida kag tawo nak nagdadayaw ag nagsusunor sa Ida kabubut-on. 32 Tuna pa tong natuga kag kalibutan, waya pang gador ako it nabalitaan nak inggwa't nagpaado sa tawong bulag tuna sa ida pagkatawo. 33 Kung katong tawo ay buko halin sa Dios ay dey indi tan-a Nida kali mahimo.”

34 Gingsabat ninra sida, “Ikaw nak makasal-ananey tuna pa natawo, ay ikaw pa't matudlo sa amo!” Ag sida ay gingbawalaney ninra nak magsuyor sa sinagoga.

Kag Nahanungor sa Ispirituhanong Pagkabulag

35 Narunggan ngasing ni Hesus nak ingbawalan it mga pinuno katong dating bulag nak magsuyor sa sinagoga. Kada inghanap Nida kali, ag pagkakita rili ay gingpangutana sida, “Nagtutu-o baga ikaw rutong dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo?”

36 Sabat it katong kayake, “Nong, si-o Sida? Silinggan sa ako agor ako'y matu-o sa Ida.”

37 Nagsabat si Hesus, “Nakitaey nimo Sida, ag Sida ay imaw kaling nagbibisaya sa imo ngasing.”

38 Siling it kayake, “Gino-o, nagtutu-o ako sa Imo.” Ag sa nak raan nagdayaw sida
kang Hesus.
39 Nagsiling pa gihapon si Hesus, “Ako ay nagpali sa kalibutan agor ibuyag kag mga
nagtutu-o sa mga waya nagtutu-o sa Ako. Kag tawo nak nag-aako nak kuyang kag inra
kaayam tungor sa kamatuuran ay imaw kag Ako abuligan pramas makakita, ag kag
mga naruruyman it isip nak nagsisiling nak sinra ay maayamey sa kamatuuran ay imaw
kag mabubulag.”
40 Inggwa't pilang mga Pariseo nak rahagto sa mayungot Nida nak nakarungog diling
Ida gingsiling, ag gingpangutana ninra Sida, “Kag Imo baga gustong bisayahon ay mga
bulag ra kami?”
41 Siling ni Hesus sa inra, “Kung ing-aako ninrong mga bulag kamo sa kamatuuran ay
waya tan-a kamo it kasal-anan. Pero dahil ingsisiling ninro nak buko kamo bulag, kag
gustong bisayahon it kali ay makasal-anan gihapon kamo.”

10

Kag Maadong Manugbantay ag kag Ida mga Sinakupang Karnero

1 Nagpadayon pa si Hesus sa pagbisaya:
“Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Kag waya nagrayan sa pwertahan it
kulungan it mga karnero, kundi nagtakyas yang sa kuray ay usang mananakaw ag
tulisan. 2 Pero kag nagrayan sa pwertahan it kulungan ay imaw kag manugbantay it
mga karnero. 3 Kag pwertahan ay ingbubuksan it gwardya para sa ida yang. Ag kilaya it
ida mga karnero kag ida boses, kada pag sinra ay ida ing-aayaba sa inra sariling
ngayan, ay nagsusunor sinra paliwas.
4 “Pag napaliwasey nida kag mga karnero ay mauuna sida habang nagsusunor sinra,
dahil kilaya ninra kag ida boses. 5 Pero indi sinra magsunor sa ibang tawo, kundi
narayagan sinra papayado sa ida, dahil buko ninra kilaya kag ida boses.”
6 Kaling istorya ni Hesus ay waya naintyendihe it mga nagrurungog dahil inggwa't
marayom nak gustong bisayahon.
7 Kada, gingsiling pa ni Hesus sa inra, “Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro.
Ako kag pwertahan it kulungan nak gingrayanan it mga karnero. 8 Katong tanan nak

nag-abot nak nauna sa Ako ag nagsiling nak sinra kuno ay mga manugbantay ay mga mananakaw ag tulisan. Pero waya sinra gisunra it Ako mga karnero. 9 Ako kag
Pwertahan. Si-o man kag nagsusuyor parayan sa Ako ay maluluwas. Sida ay pay tuyar
sa karnero nak puyding makasuyor ag makaliwas ni-o mang oras, ag makakakita it
maadong sabsabon.
10 “Kag mananakaw ay nagsusuyor yang agor magpanakaw, magpangmatay ag
magpangsira. Pero Ako ay nagpaali agor taw-an kag katawuhan it kabuhi nak waya't
katapusan ag pagpangabuhi nak mabugana.
11 “Ako kag Maadong Manugbantay.[a] Kag Maadong Manugbantay ay hanra nak
magta-o it Ida kabuhi alang-alang sa Ida mga karnero. 12 Kag usang suhuyan nak
manugbantay, pag nakikita nida nak nagpapayungot kag ilahas ay narayagan nak raan
sida ag inabadaan kag mga karnero, dahil buko sida kag matuor nak manugbantay ag
tag-iya it mga karnero. Kada nasisiba it mga ilahas kag ibang mga karnero ag kag iba
ay nagkakayaag sa kahadlok. 13 Sida ay narayagan dahil sida ay suhuyan yang, ag waya
sida it matuor nak pagkabayaka sa mga karnero.
14 “Ako kag Maadong Manugbantay. Kilaya Nako kag Ako mga sinakupang karnero ag
kilaya ra ninra Ako, 15 tuyar sa pagkakilaya Nako sa Ako Tatay ag pagkakilaya Nida sa
Ako. Ag hanra ra Ako nak ita-o kag Ako kabuhi alang-alang sa inra. 16 Ag inggwa pa
Ako it ibang mga karnero nak waya pa nakakasuyor riling kulungan. Kinahangyan ra
nak maraya Nako sinra rili. Apatihan ra ninra kag Ako boses ag sinra ay mapapabilang
sa Ako mga sinakupan. Ag sinrang tanan ay magiging usang grupo yangey ag Ako yang
kag inra magiging Manugbantay.
17 “Palangga Ako it Ako Tatay sa langit dahil Ako ay nakahanra nak magta-o it Ako
kabuhi, agor pagkatapos ay mababuhi ray Ako. 18 Waya't makakabaoy it Ako kabuhi
dahil Ako mismo kag nagta-o it kali. Inggwa Ako't gahom nak ita-o ag bawion kali.
Imaw kali kag sugo sa Ako it Ako Tatay.”
19 Dahil diling ingbisaya ni Hesus, iba't-iba ray kag ing-iisip it mga pinuno it mga
Hudyo. 20 Maramo sa inra kag nagsiling, “Nagbubuangey Sida ag ingsapianey it
mayaot! Asing mapanimati kita sa Ida?”

---

[a]**10:11** Basaha ra sa Sal. 23:1 ag Isa. 40:11.

[21] Pero kag iba ay nagsiling, “Buko kina bisayahon it usang nasapian it mayaot. Asi, makakapaado it bulag kag mayaot?”

Wayang Gador Gitu-o kag mga Pinuno it mga Hudyo nak si Hesus kag Ingpromisang Kristo

[22] Ngasing ay tigyamig ray ag imaw kag Pista it Paghalar Liwat it Templo sa Herusalem. [23] Hagto ra si Hesus ag nagpapanaw-panaw Sida sa rayanan it Templo nak ingtatawag nak diskanso ni Solomon. [24] Nagtinipon sa Ida palibot kag mga lahi it Hudyo ag nagpinangutana, “Hastang sauno Nimo itago sa amo kung sin-ong gador Ikaw? Silinggan sa amo kung Ikaw talaga kag ingpromisang Kristo.”

[25] Nagsabat si Hesus, “Gingsilingganey kamo Nako, pero waya gihapon kamo gipati. Kag mga milagro nak Ako ginghimo sa pangayan it Ako Tatay sa langit ay imaw kag nagpapamatuor kung sin-o Ako. [26] Pero waya kamo gipati dahil buko kamo kaumir sa Ako mga sinakupang karnero. [27] Kag Ako mga karnero ay nagrurungog sa Ako boses. Kilaya Nako sinra, ag inra Ako gingsusunor. [28] Ako sinra gingtataw-an it kabuhi nak waya't katapusan ag indiey nak gador giparusahan sinra sa impyerno. Ag waya it makakaagaw sa inra hali sa Ako mga damot. [29] Kag Ako Tatay nak imaw kag nagta-o sa Ako it kaling Ako mga sinakupan, ay yabaw kag Ida gahom sa tanan. Ag sinra ay indi maagaw sa Ida damot. [30] Dahil Ako ag kag Ako Tatay ay ausa.”

[31] Katong narunggan kali it mga pinuno it mga Hudyo ay nagpunpon ray sinra it bato agor matyon Sida parayan sa pagbunggo. [32] Ag nagsiling si Hesus sa inra, “Maramong mga maadong buhat halin sa Ako Tatay kag Ako gingpakita sa inro. Hariin sa Ako mga ginghimo kag inro inghimong rason pramas bungguon Ako?”

[33] Gingsabat Sida it mga pinuno it mga Hudyo, “Buko dahil sa Imo mga maadong buhat kada abungguon Ka namo, kundi dahil gingpasipalahan Nimo kag Dios! Ikaw nak tawo yang ay nagsisiling nak Ikaw ay Dios.”

[34-35] Pero ingsabat sinra ni Hesus, “Kamo kag nagbabaliwaya kung ni-o kag nakasiling sa Sagradong Kasuyatan, dahil nakasuyat it kato kag tungor sa mga pinuno nak ingbutang it Dios sa inro mga ginikanan pramas ray-on sa inra kag mga bisaya it Dios nak nagsisiling, ‘Atawagon kamo Nako nak “mga dios,” kamong mga anak it

Pinaka-mataas nak Dios.’[b] Ag ayam ninro nak kag Sagradong Kasuyatan ay indi
puyding bag-uhon. 36 Kada mas karapat-dapat nak Ako ay tawagong Anak it Dios, Ako
nak ingtaw-an it karapatan ag ingsugo nak magpali sa kalibutan. Ngani, asing inro
gingsisiling nak Ako ay nagpapasipala sa Dios? 37 Kung waya Nako gihihimu-a kag
kabubut-on it Ako Tatay, hala, aya ninro Ako gituuhi. 38 Pero kung ginghihimo Nako
kag Ida kabubut-on, aber indi Ako ninro gituuhan, tuuhi ninro kag ebidensya it Ako
mga milagro, agor maaayaman ninro ag maintyendihan nak kag Ako Tatay ay asa Ako,
ag Ako ay asa Ida.” 39 Dahil rili nagtinguha ray sinra sa pagrakop sa Ida, pero
nakalikaw si Hesus sa inra.

40 Pagkatapos, nagbalik si Hesus sa tabok it Suba it Jordan, ruto sa lugar kung hariin
unang nagbawtismo si Juan. Ag ruto anay sida gitiner. 41 Maramong tawo kag
nagpinagto sa Ida ag nagsiling sinra, “Si Juan ay waya gihimo it milagro, pero tanang
ida gingbisaya tungor sa tawong kali ay matuor.” 42 Ag ruto ay maramong tawo kag
nagtu-o kang Hesus.

11

Kag Pagkamatay ni Lazaro

1 Ngasing, inggwa't usang kayake nak nagkasakit, nak kag ngayan ay si Lazaro. Sida
ay nag-iistar sa baryo it Betanya kaibahan it ida ruhang haling kabade nak sa Maria ag
Marta. 2 Kaling si Maria ay imaw it mabubo it pabangyo sa siki ni Hesus sa paabuton ag
apahiran kag Ida siki it ida buhok. Ag kaling si Lazaro nak nagkasakit ay ida manghor.
3 Ngani, kaling magmanghor nak Maria ag Marta ay nagsugo nak silinggan si Hesus nak
kag Ida pinalanggang amigo nak si Lazaro ay pay mamamatayey.

4 Pero pagkasador it kali ni Hesus ay nagsiling Sida, “Kaling sakit ay indi magraya sa
ida sa kamatayon, kundi natabo yang kali pramas maipakita kag kahimayaan it Dios,
ag parayan dili ay adayawon Ako nak Anak it Dios.”

5 Palangga ni Hesus kaling magmanghor nak sina Marta, Maria ag Lazaro. 6 Pero aber
tuyar kina, pagkasador Nida nak masakit si Lazaro ay nagrugay gihapon Sida it ruhang
adlaw sa lugar kung hariin Sida.

---

[b] **10:34-35** Sal. 82:6.

7 Pagkatapos it kali ing-ikag Nida kag Ida mga manugsunor, “Kitay, mabalik sa
probinsya it Hudeya.”
8 Nagsiling kag Ida mga manugsunor, “Rabay, pilang adlaw pa yang ngani kag
nakakaligar tong amatyon tan-a Ikaw ruto it mga kalahing Hudyo parayan sa
pagbunggo! Ay asing ngasing ay mabalik ray Ka ruto?”
9 Nagsabat si Hesus parayan sa kabisayahan nak, “Buko baga doseng oras kag haba it
maghapon? Ngani, kag tawo nak nagbabaktas myentras adlaw pa ay indi masakro dahil
mahadag pa. 10 Pero kag nagbabaktas sa gab-i ay nasasakro dahil maruyomey.”
11 Pagkasiling kina ni Hesus, gingsugrungan pa Nida, “Kag ato amigo nak si Lazaro ay
nagkakatuyog, pero apagtuan Nako sida agor pukawon.”
12 Nagsiling sa Ida kag Ida mga manugsunor, “Gino-o, kung nagkakatuyog yang sida
ay maado, agor mauulian sida.” 13 Kaling gingbibisaya ni Hesus ay tungor sa
pagkamatay ni Lazaro, pero kabi ninra kag gustong bisayahon ni Hesus ay talagang
nagkakatuyog yang si Lazaro.
14 Kada, gingpranka sinra ni Hesus, “Namatay si Lazaro. 15 Pero para sa kaaduhan
ninro, nagpapasalamat Ako nak waya Ako ruto tong sida ay namatay, dahil lalo pang
matibay kag inro pagtu-o parayan sa inro makikita pag-abot nato ruto. Kita'y, apagtuan
nato sida.”
16 Ag si Tomas, nak kag palayaw ay Kapir, ay nagsiling sa ida mga kaibahang
disipulos, “Hala, manunot kita sa Ida agor aber mamamatay man kita, kung pisan.”

Si Hesus Kag Nagbabanhaw sa mga Minatay ag kag Nagtata-o it Kabuhi sa mga Tawo

17-18 Pag-abot nina Hesus ruto sa baryo it Betanya, nak mga tatlong kilometro yang
kag yado sa Herusalem ay nasaduran Nida nak ap-at nak adlawey nak nayubong si
Lazaro. 19 Ag maramong mga lahi it Hudyo kag nagpagto kana Marta ag Maria para
magramay sa pagkamatay it inra hali.
20 Pagkasador ni Marta nak paabuton si Hesus, nagliwas sida ag nagsapoy-sapoy sa
Ida, pero si Maria ay nabilin nak nagruruhong sa suyor it bayay.
21 Pagkakita ni Marta kang Hesus ay nagsiling sida, “Gino-o, kung hali yang Ikaw,
waya tan-a namatay kag ako manghor. 22 Ag aber ngasing ay ayam nakong ita-o sa Imo
it Dios ni-o man kag Imo ahagaron sa Ida.”

[23] Nagsiling sa ida si Hesus, “Mababanhaw kag imo manghor.”
[24] Sabat ni Marta, “Ayam nako nak mababanhaw sida sa pagkabanhaw it mga minatay sa huling adlaw.”
[25] Nagsabat ray si Hesus, “Ako kag nagbabanhaw sa mga minatay ag kag nagtata-o it kabuhi sa mga tawo. Kag tawo nak nagtutu-o sa Ako, aber namatayey ay mababanhaw.
[26] Ag si-o mang nagpapangabuhi nak nagtutu-o sa Ako ay inggwa't kabuhi nak waya't katapusan.[c] Nagpapati baga ikaw rili?”
[27] Nagsabat sida, “Oho, Gino-o, nagpapati ako nak Ikaw kag ingpromisang Kristo nak Anak it Dios. Ikaw katong gingpapaabot namo nak mapaali sa kalibutan.”
[28] Pagkasiling it kali ni Marta, nagbalik sida sa inra bayay ag ginghinghingan nida kag ida manghor nak si Maria, “Nag-abotey kag Maestro ag ginghahanap ikaw.”
[29] Pagkarungog dili ni Maria, rali-rali sida it tinrog ag nagliwas sa bayay agor pagtuan si Hesus, [30] dahil waya pa nakakaabot si Hesus sa baryo ag Sida ay rahagto pa yang sa gingsapuyan sa Ida ni Marta. [31] Kag mga lahi it Hudyo nak nagraramay hagto sa bayay nina Maria ay nagsunor sa ida pagkakita ninra nak sida ay nagrali-rali it liwas, dahil kabi ninra ay mapagto sida sa yuyubngan agor ruto mapanambitan.
[32] Pag-abot ni Maria ruto kang Hesus, nagyuhor sida ag nagsiling, “Gino-o, kung dili yang tan-a Ikaw, waya tan-a namatay kag ako manghor.”
[33] Pagkakita ni Hesus nak nagpapakatibaw si Maria, imaw ra kag ida mga kaibahang lahi it Hudyo, napakaluoy Sida ag mahapros ra sa Ida buot kaling natabo. [34] Ag nagpangutana Sida, “Hariin ninro sida giyubngan?”
Nagsabat sinra, “Gino-o, maley, itudlo namo sa Imo.”
[35] Ag nagtibaw si Hesus.
[36] Ngani, nagsiling kag mga lahi it Hudyo, “Muyati, abang palangga talaga Nida si Lazaro!”
[37] Pero inggwa't ibang nagsiling, “Di baga napaado ngani Nida katong tawong bulag, asing waya Nida napigahe kag kamatayon ni Lazaro?”

Kag Pagbanhaw ni Hesus kang Lazaro

[c] **11:26** o “indiey mamatay hastang waya't katapusan.”

38 Lalong naghapros kag buot ni Hesus tong nagpapayungot Sida sa yuyubngan.
Kaling yuyubngan ay usang kuyba nak kag pangsara sa pwertahan ay bato. 39 Pag-abot
nina Hesus ruto, nagsiling Sida, “Paligira ninro kinang bato.”
Pero si Marta, nak maguyáng it katong minatay ay nagsiling, “Gino-o, kabahoey sida
dahil ap-at nak adlawey sidang nayubong.”
40 Nagsabat si Hesus, “Di baga nagsiling Ako sa imo nak kung magtu-o ka sa Ako ay
makikita nimo kag rakong gahom it Dios?”
41 Ngani, gingpaligir ninra kag bato, ag nagtanga si Hesus sa langit bag-o nagsiling,
“Tatay, nagpapasalamat Ako sa Imo nak Imo Ako gingrungog. 42 Ayam Nako nak
talagang Imo Ako gingrurungog, pero gingsisiling Nako kali para sa mga tawong
nagtitinrog rili sa Ako palibot, agor mapati sinra nak Ikaw kag nagsugo sa Ako.”
43 Pagkasiling Nida it kali, nagbisaya Sida it makusog, “Lazaro, liwas raha.”
44 Nagliwas matuor kag minatay nak inggwa it nakasaliburbor pa nak yamit nak lino
kag mga damot ag siki. Ag kag ida uda ay napupuros pa ra it purong-purong.
Bag-o nagsiling si Hesus sa inra, “Hubara ninro kinang mga nakasaliburbor sa ida
agor mahilway sida.”

Kag Plano it mga Pinuno nak Pagrakop ag Pagmatay kang Hesus

(Mateo 26:1-5; Markos 14:1-2; Lukas 22:1-2)

45 Maramong mga lahi it Hudyo nak nagnunot kana Maria kag nakakita it kaling
ginghimo ni Hesus ag nagtu-o sinra sa Ida. 46 Pero inggwa't iba sa inra nak nagdiretso sa
mga Pariseo ag ging-uma kaling ginghimo ni Hesus. 47 Kada, gingtipon it mga Punong
Saserdote ag mga Pariseo kag tanang mga Konsehal[d] ag nagsiling,
“Mauno ngasing kita? Maramong milagro kag ginghihimo it kaling Tawo! 48 Kung
apabad-an yang nato Sida sa Ida mga inghihimo, kag tanang tawo ay matu-o sa Ida. Ag
kung magulo rili sa ato, siguradong ayusubon kita it mga sundalo it Roma ag agubaon
ninra kaling ato Templo, ag masisira pati kaling ato nasyon.”
49 Ugaling kag usa sa inra ay si Caipas nak imaw kag Pinaka-mataas nak Saserdote it
katong tuig nak kato ay nagsiling, “Waya talaga kamo it kaisip-isip! 50 Waya baga ninro

[d] **11:47** o “Sanhedrin.” Basaha ra sa Glosaryo kag tungor sa “Kunseho.”

naisip nak mas maado pang usang tawo yang kag mamatay alang-alang sa atong tanan, agor kag bug-os nak nasyon ay indi mabutang sa peligro?”

51 Pero kali ay nasiling nida buko ra talaga dahil sa ida sariling isip yang, kundi bilang
Pinaka-mataas nak Saserdote it katong tuig nak kato, kumo sida kag usa nak inggamit
it Dios pramas ipahadag nak kinahangyan nak mamatay si Hesus para sa nasyon it mga
lahi it Hudyo. 52 Ag kag Ida pagkamatay ay buko yang para sa inra nasyon kundi para
ra sa tanang magiging anak it Dios nak nagkalat sa tanang parti it kalibutan. Namatay
Sida agor makausa sinrang tanan. 53 Tuna kato nagplano sinra kung pauno nak gador
matyon si Hesus.

54 Kada, wayaey si Hesus gipapakita ruto sa Hudeya, kundi naglikaw Sida papagto sa
usang lugar nak mayungot sa disyerto. Ruto Sida gitiner kaibahan kag Ida mga
disipulos sa sakop it banwa nak kag tawag ay Epraim.

55 Ngasing, mayungotey kag Pista it Pagkaluwas it mga lahi it Hudyo sa Ehipto, ag
maramong tawo halin sa mga bukir kag nagpagto sa Herusalem agor himuong limpyo
kag inra mga sarili, kumporme sa Kasuguan it Dios. 56 Ginghahanap ninra si Hesus, ag
habang nagtitinrog sinra ruto sa Templo ay nagsisiling sinra, “Ni-o aboy sa inro isip?
Mapali ara Sida ngasing nak Pista?”

57 Nagpapangutana sinra dahil ayam ninra nak nagsugo kag mga Punong Saserdote ag
mga Pariseo nak kung inggwa't nakakaayam kung hariin si Hesus, ay dapat nak
ipasador sa inra agor Sida ay inra marakop.

12

Kag Pagbubo ni Maria it Pabangyo kang Hesus sa Betanya

(Mateo 26:6-13; Markos 14:3-9)

1 An-om nak adlaw pa bag-o mag-abot kag Pista it Pagkaluwas sa Ehipto, nagpagto
ray si Hesus sa baryo it Betanya kung hariin giiistar si Lazaro nak Ida gingbanhaw.
2 Ruto ay inra ginghanraan it paninghapon si Hesus. Si Marta kag nagtahaw ag si
Lazaro ay usa sa mga kaibahan ni Hesus sa pagkaon sa lamesa.

3 Nagbaoy si Maria it tunga sa kilong pabangyo nak abang mahay dahil kali ay human
sa purong nardo, ag ida kali gingbubo sa siki ni Hesus bag-o ingpahiran it ida buhok.

Ag kag bug-os nak bayay ay nauyob it mabangyong hugom.
4 Usa ruto sa mga kaibahan ni Hesus ay kag Ida disipulo nak si Judas Iscariote, nak
tong huli ay imaw it nagtraidor sa Ida, ay nagsiling kali, 5 "Asing waya yangey
gibaligyaan kinang pabangyo? Kanugon! Kag balor it kina ay subra pa sa sweldo it
usang tawo sa suyor it usang tuig.[e] Maado pang ingbaligya yangey kato ag ingta-o kag
binta sa mga pobre!" 6 Tuyar kali kag ida gingsiling, buko dahil inggwa sida it
malasakit sa mga pobre kundi dahil sida ay mananakaw. Sida kag naghuhudot it
kwarta sa inra grupo, ag ida kali gingkukupit.
7 Kada, nagsiling si Hesus, "Pabad-e yang sida! Talagang kina ay ida ing-aman para
ihanra kag Ako yawas sa oras it pagyubong. 8 Kag mga pobre ay hina yang permi nak
puyding buligan,[f] pero Ako ay buko ninro perming kaibahan."
9 Tong nasaduran it karuramong lahi it Hudyo nak rahagto si Hesus sa Betanya
nagpinagto sinra buko dahil yang sa Ida, kundi gusto ra ninrang makita si Lazaro nak
Ida gingbanhaw. 10 Kada ngasing, gingplano ra it mga Punong Saserdote nak pati si
Lazaro ay ipamatay, 11 kumo dahil sa ida ay maramong lahi it Hudyo kag nagbuyag sa
inra ag nagtu-o kang Hesus.

KAG HULING MINISTERYO NI HESUS SA HERUSALEM

Kag Pagdayaw it Maramong Tawo kang Hesus Tong Sida ay Nagsuyor sa Herusalem

(Mateo 21:1-11; Markos 11:1-11; Lukas 19:28-40)

12 Pagkaaga, narunggan it karamo-ramong mga tawo nak nagpamista nak si Hesus ay
paabuton sa Herusalem. 13 Kada nagbinaoy sinra it mga pakyang it palmera ag nagliwas
sa syudad pramas sapuyon Sida sa rayan, habang sinra'y nag-iinukaw,

"Hosana!"

"Mabuhay kag nag-aabot sa ngayan it Gino-o!"[g]

"Dayawon Sida nak Hari it Israel!"

14 Ngasing, nakakita si Hesus it usang tureting asno ag Ida kali gingsakyan. Ag

---

[e] **12:5** Kali ay 300 denaryo sa inra kwarta.

[f] **12:8** Basaha ra sa Deu. 15:11.

[g] **12:13** Sal. 118:25-26.

imawey kali kag pagtupar it nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan nak,

15 “Kamong mga taga-Herusalem,[h] aya kamo gikahadlok!
Muyati, nag-aabot kag inro Hari,
nak nakasakay sa usang tureting asno!”[i]

16 Tong una ay waya naintyendihe it Ida mga disipulos kag gustong bisayahon it kaling natabo. Pero pagkakita ninra it Ida kahimayaan, tong Sida ay nabanhaw ag nagpaibabaw pa langit ay inra narumruman nak kali ay nakasuyat tungor sa Ida, ag kali ay talagang natabo sa Ida.

17 Katong mga tawo nak nakarungog tong ging-ayaba ni Hesus si Lazaro nak maliwas sa yuyubngan it katong sida ay gingbanhaw, ay imaw kag nagpang-uma-uma sa mga taga-Herusalem tungor rili. 18 Kada ngani si Hesus ay gingsasapoy-sapoy it karamo-ramong tawo nak nakabalita tungor ruto sa milagro nak Ida ginghimo.
19 Ngani, nagsiling kag mga Pariseo, “Muyati, talagang wayaey kita it mahihimo. Kag tanang tawo sa kalibutan ay nagsinunorey sa Ida.”

Kag Pagpauna ni Hesus it Bisaya Tungor sa Ida Kamatayon

20 Ngasing, inggwa it pilang mga Griyego nak kaibahan sa mga nagpinagto sa Herusalem agor magpamista ag magdayaw sa Dios. 21 Sinra ay nagpagto sa usang disipulo ni Hesus nak si Felipe nak taga-Betsayda sa Galileya. Ag nagpangabay sinra sa Ida, “Nong, gusto tan-a namo nak magpakigkita kang Hesus.” 22 Kada, nagpagto si Felipe kang Andres ag ging-uma kali bag-o sinrang ruha kag nagpayungot kang Hesus.

23 Nagsabat si Hesus sa inra:

“Nag-abotey kag oras nak ipakita it Dios kag kahimayaan Nako, Ako nak dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo. 24 Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro, kag matatabo ay tuyar sa pagtanom it binhi. Pag kag binhi ay inatanom, kali ay pay namamatay dahil nayunot. Pero pagkatapos, kali ay natubo ag nabunga it buduboy. Ugaling kung indi kali igtanom ag indi magyunot, indi ra kali magtubo ag magramo.
25 Kag tawo nak ida yang sarili kag ingpapalangga ay imaw kag mawawar-an it kabuhi

---

[h] **12:15a** o “mga taga-Sion.” It katong una pa kag usang baguntor sa tunga it Herusalem ay Sion kung hariin ingpatugrok ni Haring Solomon kag Templo.

[i] **12:15b** Zac. 9:9.

nak waya't katapusan. Pero kag tawo nak ingbabaliwaya kag ida sarili para yang magsunor sa Ako ay imaw kag magkakainggwa it kabuhi nak waya't katapusan.[j] 26 Si-o man nak nagsiserbisyo sa Ako ay kinahangyan nak magsunor sa Ako, ag kung hariin Ako ay ruto ra sida. Si-o man nak nagsiserbisyo sa Ako ay ataw-an it balor it Ako Tatay sa langit."

27 Nagsiling pa si Hesus, "Mahapros para sa Ako buot dahil diling Ako arayanan, kada puyde ara Akong magsiling nak, 'Tatay, kung puyde tan-a ay salbara Ako riling paabutong paghihirap?' Pero indi, dahil imaw kali kag rason kada Ako'y nagpaali sa kalibutan sa oras nak kali. 28 Tatay, pakitaan kag Imo kahimayaan parayan sa Ako."

Ag imaw katong inggwa't Boses halin sa langit nak nagsiling, "Gingpakitaey Nako kag Ako kahimayaan parayan sa Imo ag ipakita ray Nako liwat."

29 Narunggan kali it mga tawong nagtitinrog ruto ag kag iba sa inra ay nagsiling, "Nagpangrayugrog!"

Kag iba ray ay nagsiling, "Nagbisaya sa Ida kag usang anghel."

30 Nagsabat si Hesus, "Gingparungog kaling boses it Dios buko para sa Ako, kundi para sa inro. 31 Orasey it paghusgar it Dios sa tanang Ako mga kalaban sa kalibutan, ag orasey ra nak si Satanas nak naggagahom dili sa kalibutan ay mapipirdi. 32 Pero Ako, pag naitaasey ay apapayunguton Nako sa Ako kag tanang tawo nak masunor sa Ako." 33 Gingsiling kali Nida agor ipasador sa inra kung niong klaseng kamatayon kag Ida aagumon.

34 Nagsabat kag mga tawo, "Ayam namo halin sa amo Kasuguan nak kag ingpromisang Kristo ay padayon nak mapangabuhi hastang sa waya't katapusan. Asing masiling Ka nak kaling dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo, ay kinahangyan nak itaas? Nak siong gador talaga Sida?"

35 Nagsabat ray si Hesus, "Indi yangey marugay kag Iwag dili sa tunga ninro. Kada samantalahon ninro nak sunron kag tamang rayan habang mahadag pa sabaling abutan kamo it ruyom. Kag tawo nak nagpapanaw sa maruyom ay indi maayaman kung hariin sida mapagto. 36 Myentras hali pa kag Iwag sa inro, magtuoy kamo, agor kamo ay maging mga tawong nagpapangabuhi nak naiiwagan."

---

[j] **12:25** Basaha ra sa Sal. 49:7-9.

Pagkasiling it kali ni Hesus, naghalin Sida ruto ag nagtago sa karamuan.

Nagmatugas kag mga Lahi it Hudyo nak Indi Magtu-o kang Hesus

37 Aber maramong milagro kag ginghuman ni Hesus sa atubangan it mga lahi it
Hudyo ay waya gihapon sinra gitu-o sa Ida. 38 Kali ay agor matupar kag gingsiling ni
Propeta Isaias it kato nak,

"Gino-o, asing apila yang kag nagpati sa amo gingbisaya?
Ag asing apila yang kag nagbaton aber gingpakitaey Nimo kag Imo gahom?"[k]

39 Kada ngani, indi sinra makatu-o, dahil tuyar ra sinra sa ibang gingsiling ni Propeta
Isaias nak,

40 "Pay ingbulag sinra it Dios
ag ingpatugas kag inra tagipusuon,
agor indi sinra makakita,
ag indi ra makaintyendi kag inra tagipusuon,
pramas magbalik pa sinra sa Ida,
ag paaduhon Nida."[l]

41 Gingsiling kali ni Propeta Isaias, kumo nakita nida kag kahimayaan ni Hesus, kada
nakabisaya sida tungor sa Ida.

42 Sa yudo it kina, sa oras rang kato maramong mga pinuno it mga Hudyo ra kag
nagtu-o sa Ida. Ugaling dahil nahadlok sinra sa mga Pariseo, waya kali ninra giamina,
sabaling iitsapuyra sinra sa sinagoga, 43 kumo mas gingpapalabi pa ninra kag pagpuri sa
inra it tawo kisa pagpuri it Dios.

44 Pagkatapos, nagbisaya it makusog si Hesus:

"Kag tawo nak nagtutu-o sa Ako ay buko yang sa Ako gitutu-o, kundi pati sa nagsugo
sa Ako. 45 Pag sida ay nagmumuyat sa Ako kag ida nakikita ay katong nagsugo sa Ako.
46 Nagpaali Ako sa kalibutan bilang Iwag agor kag tanan nak nagtutu-o sa Ako ay indi
magpabilin sa karuymanan.

47 "Si-o man nak nakakarungog it Ako mga tudlo ag waya nida gisusunra ay
ahusgaran sida, pero buko Ako kag mahusgar sa ida. Kali ay dahil waya Ako gipaali sa

---

[k] **12:38** Isa. 53:1.

[l] **12:40** Isa. 6:10.

kalibutan pramas husgaran kag mga tawo kundi para luwason sinra. [48] Pero inggwa't
mahusgar ruto sa tawo nak waya gibaton sa Ako ag waya gisunor sa Ako mga tudlo. Ag
kag abasihan it kaling paghusgar sa inra sa huling adlaw ay waya't iba kundi kag mga
bisaya nak Ako gingsiling sa inro. [49] Dahil kaling Ako gingbibisaya ay buko halin sa Ako
yang kundi halin sa Ako Tatay sa langit nak imaw it nagparaya sa Ako rili sa duta. Sida
mismo kag nagsugo sa Ako it Ako dapat ibisaya ag kung pauno itudlo. [50] Ag ayam Nako
nak kag Ida mga bisaya ay imaw kag nagtata-o it kabuhi nak waya't katapusan. Ngani,
kag Ako gingsisiling ay kag gingtugon yang it Ako Tatay."

13

Kag Paghinaw ni Hesus sa mga Siki it Ida mga Disipulos

[1] Ngasing ay dispiras it Pista it Pagkaluwas sa Ehipto, ag ayam ni Hesus nak imawey
kag oras it Ida pagtaliwan dili sa kalibutan pabalik sa Ida Tatay sa langit. Magtuna sa
primero ay gingpalangga Nida kag mga nagsusunor sa Ida rili sa kalibutan ag ngasing
Ida ipakita kung pauno't rako kag Ida pagpalangga sa inra.
[2] Tong gab-i rang kato nagpapaninghapon sina Hesus kaibahan kag Ida mga disipulos.
Pero bag-o pa kali, gingbutangey ni Satanas sa isip ni Judas Iscariote nak anak ni
Simon, nak atraiduron nida si Hesus.
[3] Ayam ni Hesus nak gingta-o sa Ida it Ida Tatay kag tanang gahom. Ag ayam ra Nida
nak Sida ay halin sa Dios ag sa Dios ra mabalik. [4] Kada habang sinra ay
nagpapaninghapon, nagtinrog si Hesus ag ing-uba kag Ida pangibabaw nak mga baro
ag nag-apli it tuwalya. [5] Masunor, naghuwar Sida it tubi sa planggana ag gingtunaan
Nida it paghinaw kag mga siki it Ida mga disipulos, bag-o ingpahiran kali it katong
ugbos it tuwalya nak nakaapli sa Ida.
[6] Pag-abot Nida kang Simon Pedro, nagsiling kali sa Ida, "Gino-o, asing ahinawan pa
Nimo kag ako mga siki?"
[7] Nagsabat sa ida si Hesus, "Indi pa nimo maintyendihan kaling Ako ginghihimo
ngasing, pero sa huli imoy kali maintyendihan."
[8] Nagsabat ray si Pedro, "Inding gador nako gipahinawan sa Imo kaling ako mga siki."
Gingsabat sida ni Hesus, "Kung indi nimo gipahinawan sa Ako kag imo mga siki waya

ikaw it pasinglabot sa Ako.”
9 Kada, napasiling si Simon Pedro, “Ay hala Gino-o, kung tuyar kina, buko yang kag
ako mga siki it hinawe kundi pati kag ako mga damot ag uyo!”
10 Pero nagsabat si Hesus, “Kag tawo nak nakakaligosey ay malimpyoy, kada bukoey
kinahangyan nak perming kaligusan kag bug-os nak yawas, puyra yang sa ida siki.
Malimpyoy kamo, pero buko tanan sa inro.” 11 Ayam ni Hesus kung si-o kag matraidor
sa Ida, kada nagsiling Sida nak buko tanan sa inra ay malimpyo.
12 Pagkahinaw Nida sa inra mga siki, ingsuksok Nida liwat kag Ida mga baro bag-o
nag-atubang ray sa lamesa. Nagpangutana Sida sa inra, “Naintyendihan baga ninro kag
Ako ginghimo sa inro? 13 Gingtatawag Ako ninrong ‘Maestro’ ag ‘Gino-o,’ ag klaro kina
dahil imaw ra talaga Ako. 14 Ag kung Ako ngani nak inro Gino-o ag Maestro ay
naghinaw it inro mga siki, dapat ra ninrong hinawan kag siki it usa'g-usa. 15 Dahil
gingtaw-an Nako kamo it ehemplo agor inro ra patuyaran kag Ako ginghimo. 16 Matuor
talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Waya't ulipon nak mas yabaw pa sa ida amo, ag
waya ra it ingsugo nak mas yabaw pa sa nagsugo sa ida. 17 Ngasing nak naayamaney
ninro kaling Ako gingtudlo, tanra-e ninro nak abang buynas kamo kung sunron ninro
kali.”

Kag Pagpauna ni Hesus it Bisaya Tungor sa Pagtraidor sa Ida

(Mateo 26:20-25; Markos 14:17-21; Lukas 22:21-23)

18 Nagpadayon pa si Hesus sa pagbisaya, “Buko tanan kamo kag Ako gingpapatungran
it Ako gingbibisaya, kumo kilaya Nako kag Ako mga piniling magsunor sa Ako. Pero
kag nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan nak, ‘Kag tawo nak nagsayo sa Ako kag
nagtraidor sa Ako,’[m] ay talagang matatabo.
19 “Gingpauna kali Nako it siling sa inro bag-o pa matabo, agor pag mataboey ay
mapati kamo nak Ako ay Ako ngani.[n] 20 Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro.

---

[m] **13:18** Basaha ra sa Sal. 41:9.

[n] **13:19** Kali kag pangayan it Dios. Imaw kali kag gustong bisayahon it “Yahweh” nak halin sa bisayang Hebreo, ag “Jehovah” nak halin sa bisayang Inglis. (Basaha sa Exo. 3:14.)

Kag nagbabaton sa si-o man nak Ako gingsusugo ay nagbabaton ra sa Ako, ag kag nagbabaton sa Ako ay nagbabaton ra sa Dios nak nagparaya sa Ako.”

[21] Pagkabisaya kali ni Hesus pay nahaprusan nak gador kag Ida buot, ag nagsiling Sida nak, “Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Usa sa inro rili kag matraidor sa Ako.”

[22] Nagmuyat-muyatan kinang Ida mga disipulos nak pay sinra ay naguluhan kung sin-o sa inra kag Ida gingpapatungran.

[23] Ngasing, katong usa sa mga disipulos ni Hesus ay nagpapasanrig mayungot sa Ida rughan, kato bagang Ida ingsisiling nak pinalangga, [24] ay ingsinyasan ni Simon Pedro ag nagngutib-ngutib nak, “Ikaw it pangutana kung si-o kato.”

[25] Ngani, naghilig sida sa rughan ni Hesus ag naghinghing nak, “Gino-o, si-o kato?”

[26] Nagsabat si Hesus sa ida, “Kung sin-o kag Ako arawatan it kaling tinapay pagkatapos Nako it sawsaw ay sida kato.”

Ngani, pagkasawsaw ni Hesus it katong tinapay ay Ida ingrawat kang Judas nak anak ni Simon Iscariote. [27] Pagkakaon ni Judas sa tinapay ay nagsuyorey si Satanas sa ida.

Bag-o nagsiling si Hesus sa ida, “Tulina, pagtoy, himu-ay kag imo ahimuon.” [28] Pero sa inra mga kaibahan sa lamesa ay waya't nakakasador kung asing gingbisaya kali ni Hesus kang Judas. [29] Kag asa isip it iba ay ingsugo sida ni Hesus nak magbakay it iba pa ninrang kinahangyan para sa inra paninghapon, o kung buko man ay maglimos sa mga pobre, dahil si Judas kag manughudot it inra kwarta. [30] Ngani, pagkakaon ni Judas it katong tinapay ay nagliwas nak raan sida.

Ag gab-ey kato.

Kag Bag-ong Kasuguan

[31] Pagkaliwas ni Judas, nagsiling si Hesus:

“Ngasing ay ingpapakitaey kag kahimayaan Nako, Ako nak dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo. Ag parayan sa Ako ay ipakita ra it Dios kag Ida kahimayaan. [32] Ag kung parayan sa Ako ay maipakita kag kahimayaan it Dios, ay Dios ra mismo kag mapakita it kahimayaan Nako bilang Ida Anak, ag ahimuon Nida nak raan kali.

[33] “Mga anak, indiey marugay nak magiging kaibahan ninro Ako. Ahanapon ninro Ako, pero tuyar ngani sa Ako gingsiling sa mga pinuno it mga Hudyo, ay imaw ra kag

Ako gingsisiling sa inro ngasing, ‘Indi kamo makapagto sa Ako apagtuan.’
34 “Ngasing, gingtata-o Nako sa inro kag usang bag-ong kasuguan, nak
magpinalanggaan kamo sa usa'g-usa. Tuyar sa Ako pagpalangga sa inro ay
magpinalanggaan ra kamo. 35 Parayan dili masasaduran it tanan nak kamo ay Ako mga
manugsunor kung kamo'y nagpipinalanggaan sa usa'g-usa.”

Kag mga Paunang Bisaya ni Hesus Tungor sa Pagbalibar ni Pedro

(Mateo 26:31-35; Markos 14:27—3:1; Lukas 22:31-34)

36 Nagpangutana si Simon Pedro kang Hesus, “Gino-o, pariin Ikaw?”
Nagsabat si Hesus, “Ruto sa Ako apagtuan ay indi ka makanunot sa ngasing, pero sa
huli ay talagang mayanat ka sa Ako.”
37 Nagpangutana ray si Pedro, “Gino-o, asing indi ako makanunot sa Imo ngasing?
Hanra akong mamatay alang-alang sa Imo.”
38 Sabat ray ni Hesus, “Sigurado ka baga nak hanra kang mamatay alang-alang sa
Ako? Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa imo. Myentras waya pa nakakabayo kag
manok, ay tatlong besesey nimo Akong ibalibar.”

14

Si Hesus kag Rayan Papagto sa Tatay sa Langit

1 Nagpadayon pa si Hesus it pagbisaya sa inra, “Aya kamo gikalibog. Magtu-o kamo sa
Dios ag imaw ra sa Ako. 2 Sa bayay it Ako Tatay sa langit ay maramong kwarto. Kung
buko tuyar ay ingsilingganey tan-a Nako kamo. Mapagto Ako ruto agor hanraan kamo
it lugar. 3 Ag kumo mapagto Ako ruto para ihanra kag lugar para sa inro, ag pag
hanraey ay mabalik Ako ag inunot kamo, agor kung hariin Ako ay hagto ra kamo. 4 Ag
ayam ninro kag rayan papagto sa Ako apagtuan.”
5 Nagsiling ngasing sa Ida si Tomas, “Gino-o, buko namo ayam kung pariin Ka. Pauno
namo maaayaman kag rayan papagto?”
6 Nagsabat si Hesus, “Ako kag Rayan, Ako kag ginghalinan it Kamatuuran ag Ako kag
nagtata-o it Kabuhi.[o] Waya't makakapagto sa Ako Tatay sa langit kung buko parayan sa

[o]**14:6** o “Ako kag Rayan, Ako kag Kamatuuran ag Ako kag Kabuhi.”

Ako. [7] Kung kilaya ninro Ako, kilaya ra ninro kag Ako Tatay. Tuna ngasing ay kilayay
ninro Sida dahil nakitaey ninro Sida."
[8] Nagsiling sa Ida si Felipe, "Gino-o, pakitaan sa amo kag Imo Tatay ag kuntentoy
kami."
[9] Nagsabat si Hesus:
"Felipe, sa karugayon baga nak nakaibahan ninro Ako ay waya pa gihapon Ako nimo
nakikilaya? Kag nakakita sa Ako ay nakakitaey ra sa Ako Tatay. Asing masiling pa ikaw
nak, 'Pakitaan sa amo kag Imo Tatay?' [10] Waya baga ikaw gipapati nak Ako ay asa Ako
Tatay, ag kag Ako Tatay ay asa Ako ra? Kag Ako gingbibisaya sa inro ay buko yang
halin sa Ako kundi halin sa Ako Tatay nak rahali sa Ako. Sida mismo kag naghihiwas
parayan sa Ako.
[11] "Magpati kamo nak Ako ay asa Ako Tatay ag kag Ako Tatay ay asa Ako ra. O kung
indi man kamo magpati sa Ako mga ingbibisaya ay magtu-o yangey kamo dahil sa mga
milagro nak Ako ginghimo. [12] Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Kag tawo
nak nagtutu-o sa Ako ay makakahuman it tuyar sa Ako ginghihimo, ag mas yabaw pa
kag ida mahihimo dahil Ako ay mapagtoy sa Ako Tatay. [13] Aber ni-o kag inro
apangabayon sa Ako pangayan ay Ako atumanon,[p] agor kag Ako Tatay ay matataw-an
it kadayawan parayan sa Ako nak Ida Anak. [14] Ag ni-o man kag inro apangabayon sa
Ako pangayan ay Ako atumanon.

Kag Promisa ni Hesus nak Ida Ita-o kag Ispirito Santo

[15] "Kung palangga ninro Ako, inro asunron kag Ako mga kasuguan. [16] Mapangamuyo
Ako sa Ako Tatay sa langit nak taw-an kamo it Manugbulig nak kabaydo Nako agor
maging kaibahan ninro hastang sa waya't katapusan. [17] Sida kag Ispirito it Dios mismo
nak imaw kag nagpapahadag it kamatuuran.[q] Kag mga tawo nak waya nagtutu-o sa
Ako ay indi makabaton sa Ida, dahil waya ninra Sida nakikita ag nakikilaya. Pero
kamo, kilaya ninro Sida, kumo rahali Sida kaibahan ninro ngasing ag sa huli Sida ay
maistar sa inro.

---

[p] **14:13** Kag gustong bisayahon it kali ay, "dahil kamo ay naging kausa Nako ay Ako
atumanon."

[q] **14:17** o "Ispirito it kamatuuran."

18 “Indi Nako kamo gipabad-an nak pay mga ilo nak waya't kaibahan.[r] Mabalik nak
gador Ako para sa inro. 19 Malip-ot yangey nak oras ag indiey Ako makita it katong mga
waya nagtutu-o sa Ako, pero makikita pa ninro Ako. Ag dahil buhi Ako hastang sa
waya't katapusan ay mababuhi ra kamo hastang sa waya't katapusan. 20 Pag-abot it
adlaw nak kato, maaayaman ninro nak Ako ay asa Ako Tatay, kamo ay asa Ako, ag Ako
ay asa inro. 21 Sin-o man nak nagrurungog it Ako mga sugo ag nagtutuman it kali ay
imaw kag nagpapalangga sa Ako. Ag sida nak nagpapalangga sa Ako ay apalanggaon it
Ako Tatay. Apalanggaon ra Nako sida ag ipakilaya Nako kag Ako sarili sa ida.”
22 Nagpangutana sa Ida si Judas, buko katong Iscariote, “Gino-o, asing sa amo yang
Ikaw mapakilaya ag buko sa tanang tawo sa kalibutan?”
23 Nagsabat si Hesus:
“Kag tawo nak nagpapalangga sa Ako ay nagsusunor it Ako pagtudlo. Apalanggaon
sida it Ako Tatay, ag Kami ay mapapasa-ida ag matiner Kami sa ida. 24 Kag tawo nak
waya gipapalangga sa Ako ay waya gisusunor it Ako pagtudlo. Ag kaling pagtudlo nak
inro gingrurunggan ay buko halin sa Ako yang kundi halin sa Ako Tatay nak nagsugo
sa Ako.
25 “Gingsilingganey kamo Nako it tanang bagay nak kali habang rahali pa Ako nak
kaibahan ninro. 26 Pero kag Manugbulig nak imaw kag Ispirito Santo, nak iparaya it
Ako Tatay sa pangayan Nako, Sida kag matudlo sa inro it tanang dapat ninrong
maayaman, ag Sida ra kag maparumrom sa inro it tanang Ako ingsiling sa inro.
27 “Katimunungan sa tagipusuon kag Ako ibilin sa inro. Waya't kapareho kag
katimunungan nak Ako ita-o sa inro. Kali ay buko tuyar sa katimunungan nak
gingtata-o it kalibutan nak rayan yang. Kada aya kamo gikalibog ag aya kamo
gikahadlok.
28 “Narungganey ninro kag Ako gingsiling sa inro, ‘Mapanaw Ako, ugaling mabalik ra
Ako.’ Kung talagang palangga ninro Ako, dapat nasasadyahan kamo nak Ako ay
mapagto sa Ako Tatay, dahil kag Ako Tatay ay mas yabaw pa sa Ako.
29 “Ag ngasing habang sa waya pa ay gingpapaunay Nako it siling sa inro, agor pag
kali ay matabo kamo ay matu-o sa Ako. 30 Wayaey Ako it maramong oras nak

[r]**14:18** o “mailo.”

makabisaya sa inro dahil paabutoney si Satanas nak naggagahom dili sa kalibutan.
Waya sida't gahom sa Ako, [31] pero pramas maaayaman it mga tawo nak palangga Nako
kag Ako Tatay, dapat Nakong tumanon kag Ida sugo sa Ako.
"Tinrogey kamo. Mahaliney kita rili!"

15

Si Hesus kag Matuor nak Puno

[1] Bag-o sinra naghalin, nag-istorya si Hesus sa inra tungor sa puno it ubas. Siling Nida:
"Ako kag Matuor nak Puno ag kag Ako Tatay sa langit kag Manug-alaga. [2] Kag Ako
mga sanga nak waya gibubunga ay gingpang-utoy Nida, ag kag mga sanga nak
nagpapamunga ay Ida inglilimpyuhan pa agor mas lalong magbuduboy kag bunga.
[3] Kamo ay pay Ako mga sanga nak nalimpyoy parayan sa mga bisaya nak Ako ingtudlo
sa inro. [4] Pabilin kamo sa Ako ag Ako ay mapabilin sa inro. Kung paunong kag sanga
mismo ay indi magbunga kung kali ay indi magpabilin sa puno, ay imaw ra kamo. Indi
kamo makapamunga kung indi kamo magpabilin sa Ako.
[5] "Ako kag Puno ag kamo kag mga sanga. Kag tawo nak nagpapabilin sa Ako, ag Ako
ay nagpapabilin sa ida, sida ay mapamunga it buduboy. Dahil pag buyag kamo sa Ako
waya kamo it mahihimo. [6] Kag tawo nak napabuyag sa Ako ay tuyar sa usang sanga
nak nayanggi ag nagkupos. Kag tuyar nak mga sanga ay inatipon ag inapilak sa
rap-ong, kada nasusunog.
[7] "Kung mapabilin kamo sa Ako ag kag Ako mga bisaya ay inro ingpapangabuhi,
hagara kag tanang inro inghahanrom ag kali ay ita-o sa inro. [8] Kung maramo kag bunga
it inro pagtu-o, kali kag parayan nak makikita ninro kag kahimayaan it Ako Tatay. Ag
kali ra kag nagpapamatuor nak kamo ay Ako mga manugsunor.
[9] "Tuyar sa pagpalangga it Ako Tatay sa Ako, imaw ra kag Ako pagpalangga sa inro,
kada magpabilin kamo sa Ako pagpalangga. [10] Kung ingtutuman ninro kag Ako mga
sugo, mapabilin kag Ako pagpalangga sa inro, tuyar sa Ako, Ako ingtutuman kag mga
sugo it Ako Tatay, kada nagpapabilin kag Ida pagpalangga sa Ako.
[11] "Ging-uuma Nako kali sa inro agor mapapasa-inro kag Ako kasadya, ag agor kag
inro kasadya ay magiging kompleto. [12] Kali kag Ako sugo sa inro. Magpinalanggaan

kamo tuyar sa Ako pagpalangga sa inro. 13 Wayaey it mas yabaw pang pagpalangga it
usang tawo para sa ida mga amigo kung hanra sidang mamatay alang-alang sa inra.
14 Kamo ay Ako mga amigo kung gingsusunor ninro kag Ako mga sugo. 15 Bukoey
suguon kag Ako pagtratar sa inro, dahil kag usang suguon ay waya nakakaayam it
ginghihimo it ida amo. Kundi kag Ako pagtratar sa inro ay Akoey mga amigo, dahil
tanang Ako narunggan halin sa Ako Tatay sa langit ay Akoey gingpaayam sa inro.
16 "Buko kamo kag nagpili sa Ako, kundi Ako kag nagpili sa inro ag nagsugo sa inro
nak magpamunga, ag mapamunga ngani it mga klasi it bunga nak nagpapabilin. Ag
aber ni-o kag inro ahagaron sa Ako Tatay parayan sa Ako pangayan ay ita-o kina Nida
sa inro. 17 Ngani, magpinalanggaan kamo. Kali kag Ako sugo sa inro."

Kag Paglaban it mga Tawong Kalibutanhon sa mga Manugsunor ni Kristo

18 Siling pa ni Hesus sa Ida mga disipulos, "Kung kag mga tawong kalibutanhon nak
waya gipapati sa Ako ay laban sa inro, rumruma ninro nak Ako kag inra unang
ginglalabanan bag-o kamo. 19 Kung kamo ay mga tawong kalibutanhon, kamo ay inra
apalanggaon dahil palangga ninra kag inra mga kapareho. Pero kumo kamo ay mga
tawo nak buko kalibutanhon dahil ingpiliey kamo Nako ag inggahin para sa Ako, kada
imaw kali kag rason kung asing sinra ay laban sa inro. 20 Rumruma kag Ako dating
gingsiling sa inro, 'Waya't suguon nak mas yabaw pa sa ida amo.' Kung Ako ay inra
gingpapahirapan, kamo ay inra ra apahirapan. Kung inra ingsusunor kag Ako mga
tudlo, inra ra asunron kag inro mga itudlo.
21 "Inrang gador kali ahimuon dahil nagsusunor kamo sa Ako, kumo buko ninra kilaya
kag nagsugo sa Ako. 22 Kung waya tan-a Ako nagpaali ag nagtudlo sa inra, waya tan-a
sinra it salabtanon sa inra mga nahimong sala, pero ngasing ay wayaey sinra it puyding
imatarong para sa inra mga inghimo.
23 "Kag laban sa Ako ay laban ra sa Ako Tatay sa langit. 24 Ag kung waya ra tan-a Ako
gihimo it mga milagro sa inra atubangan nak wayang gador nahuman it iba, ay waya
ra tan-a sinra it salabtanon sa inra mga nahimong sala, pero ngasing ay nakitaey ninra
kag Ako mga inghimo. Pero sa yudo it kinang Ako mga inghimo ay laban gihapon sinra
sa Ako, pati sa Ako Tatay ra. 25 Pero dapat talaga kaling matabo bilang pagtupar sa

nakasuyat sa inra Kasuguan nak, ‘Laban sinra sa Ako aber waya't mga dahilan.’[s]
26 “Pero pag mag-abot kag Manugbulig nak Ako iparaya halin sa Ako Tatay, nak imaw
kag Ispirito nak mapahadag it kamatuuran nak halin sa Tatay, ay imaw ra it
mapamatuor tungor sa Ako. 27 Ag kamo ra ay dapat magpamatu-or tungor sa Ako dahil
kaibahaney kamo Nako tuna pa it katong una.

16

1 “Gingsisiling Nako kaling tanan sa inro agor indi mawagit kag inro pagtu-o sa Ako.
2 Iitsapuyra ninra kamo sa mga sinagoga, ag maabot pa kag oras nak aisipon it katong
mga mamatay sa inro nak kag inra ginghihimo ay gingtutuman yang ninra kag
kabubut-on it Dios. 3 Ahimuon ninra kali dahil waya ninra nakikilaya kag Ako Tatay,
pati Ako. 4 Pero gingpapaunay Nako kali sa inro it siling, agor pag matabo kali, inro
marurumruman nak gingpaandamaney kamo Nako it tungor sa inra. It katong una,
waya anay Nako giumaan sa inro kag mga bagay nak kali dahil kaibahan pa ninro
Ako.”

Kag mga Inghihimo it Ispirito Santo

5 Nagpadayon pa si Hesus sa pagbisaya, “Ngasing ay mabalikey Ako sa nagsugo sa
Ako. Ag wayaey ninro Ako gipapangutan-a kung pariin Ako? 6 Pero naiintyendihan
Nako. Nalilisor kamo dahil ging-umaan kamo Nako it tungor sa mga bagay nak kali.
7 Sa yudo't kina, sa kamatuuran, ay para sa inro kaanduan kag Ako paghalin. Dahil
kung indi Ako maghalin, indi mapasa-inro kag Manugbulig. Pero kung mahalin Ako,
iparaya Nako Sida sa inro.
8 “Pag mag-abot Sida, ay Sida kag mapaintyendi nak kag pag-iisip it tawo nak waya
nagtutu-o sa Ako ay buko tama tungor sa inra sala, tungor ra sa Ako pagka-matarong
ag tungor sa paghusgar it Dios. 9 Ag tungor sa kasal-anan, ipaintyendi ra Nida nak sinra
ay nakasala dahil waya sinra gitu-o sa Ako. 10 Ag imaw ra tungor sa pagka-matarong,
Ida ra ipaintyendi sa inra nak Ako ay talagang matarong. Ag ngasing ay imawey kali
kag pamatuor, Ako ay mabalikey sa Ako Tatay ag sa huli ay indiey ninro Ako makita.
11 Tungor ray sa huling paghusgar it Dios sa tawo, Ida ra ipaintyendi sa inra nak sinra

[s]**15:25** Basaha ra sa Sal. 35:19; 69:4.

ay ahusgaran it Dios, dahil inghusgaraney si Satanas nak naggagahom dili sa kalibutan.
12 “Maramo pa tan-a Akong ibisaya sa inro, ugaling indiey ninro kayang batunon
ngasing. 13 Pag maabot kag Ispirito it Dios nak nagpapahadag it kamatuuran, itudlo
Nida sa inro kag tanang kamatuuran nak dapat ninrong maayaman. Kag Ida ibisaya ay
buko halin sa Ida yang kundi kung ni-o yang kag Ida narunggan halin sa Tatay, ag Ida
ra ipahadag sa inro kag mga bagay nak paabuton. 14 Ita-o ra Nida kag tanang
kadayawan sa Ako, dahil abatunon Nida kag halin sa Ako ag ipahadag kina sa inro.
15 Kag tanan nak sa Tatay ay Ako ra, kada Ako nasiling nak abatunon it Ispirito it Dios
kag halin sa Ako ag kali ay Ida ipahadag sa inro.”

Kag Kalisor it mga Manugsunor ni Hesus ay Abayduhan it Kasadya

16 Nagpadayon si Hesus sa pagbisaya sa ida mga disipulos, “Indiey marugay ag indiey
ninro Ako makita, pero pagkatapos it kina indi yang marugay ay makikita ray ninro
Ako liwat.”
17 Kag iba sa Ida mga disipulos ay naghihinghingan, “Ni-o kaling Ida gingsisiling sa
ato nak, ‘Indiey marugay ag indiey Ako ninro makita,’ ag nagsiling ray ra Sida nak,
‘Pero pagkatapos it kina indi yang marugay ay makikita ray ninro Ako liwat.’ Ag ni-o
ra pati katong gingsiling Nida nak, ‘Ako ay mabalikey sa Ako Tatay?’ ” 18 Siling pa
ninra, “Ni-o kag gustong bisayahon it Ida ingsiling nak, ‘Indiey marugay?’ Indi namo
maintyendihan kag Ida gustong bisayahon.”
19 Ayam ni Hesus kung ni-o kag gusto ninrang ipangutana sa Ida, kada nagsiling Sida
sa inra:
“Nagpipinangutan-an baga kamo kung ni-o kag Ako gustong bisayahon sa pagsiling,
‘Indiey marugay ag indiey Ako ninro makita,’ ag sa pagsiling ray nak, ‘Pero pagkatapos
it kina indi yang marugay ay makikita ray ninro Ako liwat?’ 20 Matuor talaga kaling
Ako ingsisiling sa inro. Matibaw ag mapanambitan kamo, pero kag ibang mga
kalibutanhong tawo nak waya nagtutu-o sa Ako ay makinasadya. Malilisor kamo pero
abayduhan kina it kasadya.
21 “Di baga pag nabatyaganey it usang kabade kag pagpasyapo, sida ay nalilisor dahil
orasey it ida kahirapan? Pero pagkaanak nida, malilimtaney nida kag tanang hirap nak
ida gingrayanan dahil sa kasadya pag makita nida kag ida anak. 22 Tuyar ra kamo.

Masusubo kamo ngasing, pero makinitaan ray kita ag pag natabo kina ay makasadya
kag inro tagipusuon. Ag kaling inro kasadya ay waya't makakaagaw sa inro. 23 Sa adlaw
nak matabo kali, wayaey kamo it ipangutana sa Ako. Matuor talaga kaling Ako
ingsisiling sa inro. Aber ni-o kag inro ahagaron sa Ako Tatay ay ita-o Nida kina sa inro
dahil ginghagar ninro kina sa Ida parayan sa Ako pangayan. 24 Hastang ngasing, waya
pa kamo it ginghahagar parayan sa Ako pangayan. Hagar kamo, ag inro kina
mababaton pramas kag inro kasadya ay maging kompleto."
25 Nagbisaya pa si Hesus, "Kag Ako pagbisaya sa inro ngasing ay parayan sa mga
bisaya nak inggwa't marayom nak gustong bisayahon. Pero maabot kag oras nak indiey
Ako maggamit it tuyar nak mga bisaya, kundi direktay nak isiling Nako sa inro kag
tungor sa Ako Tatay sa langit. 26 Sa oras nak kato kamo ay mahagar sa Ida parayan sa
Ako pangayan. Ag bukoey kinahangyan nak Ako pa kag maghagar sa Ida para sa inro,
27 dahil palangga kamo it Ako Tatay. Palangga kamo Nida, kumo gingpapalangga ninro
Ako ag nagpapati kamo nak Ako ay naghalin sa Ida. 28 Naghalin Ako sa Ako Tatay ag
nagpaali Ako sa kalibutan, ag ngasing ay pahalinoney Ako rili ag mabalikey sa Ida."
29 Nagsiling kag Ida mga manugsunor, "Ay imaw yaki kato, ngasing ay mahadagey sa
amo kag Imo pagbisaya, buko puro mga marayom nak bisaya. 30 Ayamey namo ngasing
nak ayam Nimo kag tanang bagay. Aber kag mga pangutana nak asa isip it tawo ay
bukoey kinahangyan nak mitlangon pa sa Imo dahil ayamey Nimo. Kada ngani
nagpapati kami nak Ikaw ay naghalin talaga sa Dios."
31 Nagsabat si Hesus, "Talagang nagpapatey baga kamo ngasing? 32 Maabot kag oras,
ag ngasing ay imawey kali, kamo ay mapangyasihas ag mamansigpauli sa inro. Ako ay
inro abadaan! Pero sa gihapon ay waya Ako giusa dahil kaibahan Nako kag Ako
Tatay.
33 "Gingsisiling Nako kali sa inro pramas magkakainggwa kamo it katimunungan dahil
sa inro pagpakig-usa sa Ako. Dili sa kalibutan ay marayan kamo it kahirapan, pero aya
gikahadlok! Narauganey Nako kag kayainan dili sa kalibutan."

17

Kag Pagpangamuyo ni Hesus Para sa Ida Sarili

[1] Pagkabisaya it kali ni Hesus, nagtanga Sida sa langit ag nagpangamuyo. Siling Nida:
"Tatay, nag-abotey kag Imo gingterminong oras!
"Pakitaan kag kahimayaan Nako bilang Imo Anak agor Ako ra maipakita kag Imo kahimayaan. [2] Dahil gingtaw-an Nimo Ako it karapatan nak maggahom sa tanang katawuhan, pramas kag tanang tawo nak Imo ingta-o sa Ako ay mataw-an it kabuhi nak waya't katapusan. [3] Ag kag mga inggwa it kaling kabuhi nak waya't katapusan ay kag mga nakakakilaya sa Imo nak ausang matuor nak Dios, ag kilaya ra ninra Akong si Hesu-Kristo, nak Imo ingsugo. [4] Gingpakita Nako kag Imo kahimayaan dili sa kalibutan parayan sa Ako pagtapos sa Imo tanang gingpahimo sa Ako. [5] Ag ngasing, Tatay, mabalikey Ako sa Imo, ag ita-o ray Nimo sa Ako kag kahimayaan nak asa Ako it katong Ako ay kaibahan pa Nimo bag-o pa matuga kag kalibutan.

Kag Pangamuyo ni Hesus Para sa Ida mga Disipulos

[6] "Gingpakilaya Nako Ikaw sa mga tawo nak Imo ingpili ag ingta-o sa Ako halin sa tanang tawo sa kalibutan. Sinra ay Imo mga katawuhan, ag ingta-o Nimo sinra sa Ako, ag sinra ay nagsunor sa Imo mga bisaya. [7] Ngasing, ayamey ninra nak tanang Imo gingtugyan sa Ako ay halin sa Imo. [8] Dahil gingtudlo Nako sa inra katong Imo ra gingtudlo sa Ako ag ingbaton ra ninra. Sinra ay nakakasiguro nak Ako ay halin sa Imo. Ag nagpapati sinra nak Ikaw talaga kag nagsugo sa Ako. [9] Kada Ako gingpapangamuyo sinra. Kag Ako pangamuyo ay buko para sa tanang tawo sa kalibutan, kundi para sa inra yang nak Imo gingtugyan sa Ako, kumo sinra ay Imo. [10] Kag tanan nak asa Ako ay sa Imo, ag kag tanan nak asa Imo ay sa Ako ra. Ag Ako ay natataw-an it kahimayaan parayan sa inra.
[11] "Ag ngasing, mahaliney Ako rili sa kalibutan pabalik sa Imo, pero sinra ay rili yang anay. Balaan nak Tatay, bantayi sinra parayan sa Imo rakong gahom nak Imo gingta-o sa Ako pramas sinra ay maging usa tuyar sa Ato. [12] Habang kaibahan pa Nako sinra, Ako sinra gingbabantayan parayan sa Imo rakong gahom nak Imo gingta-o sa Ako. Gingbabantayan nak gador Nako sinra ag waya't aber usa sa inra nak nawagit, puyra yang sa tawo nak talagang dapat magpagto sa kaparusahan sa impyerno agor matupar kag ingsiling sa Sagradong Kasuyatan.

13 “Ngani, ngasing ay mabalikey Ako sa Imo, kada gingpapangamuyo Nako sinra
habang Ako ay hali pa sa kalibutan, pramas marunggan ninra ag mapasa-inra kag Ako
rakong kasadya. 14 Gingtudluan Nako sinra it Imo mga bisaya. Ag ginglabanan sinra it
mga tawong kalibutanhon nak waya gipapati sa Ako, dahil tuyar sa Ako, buko ra sinra
mga tawong kalibutanhon.
15 “Waya Nako gipapangamuyuan nak dapat Nimong bay-oney sinra sa kalibutan,
kundi bantaye sinra laban kang Satanas, nak imaw kag inghahalinan it kayainan,
16 dahil sinra ay tuyar sa Ako, ag bukoey mga kalibutanhon. 17 Gahina sinra para sa Imo
parayan sa kamatuuran. Kag Imo mga bisaya kag kamatuuran. 18 Tuyar sa Imo pagsugo
sa Ako sa kalibutan ay Ako ra sinra gingsusugo sa kalibutan. 19 Alang-alang sa inra, Ako
inghalar kag Ako sarili para sa Imo pramas sinra ay matuor nak mahalar ra it inra sarili
para sa Imo.

Kag Pangamuyo ni Hesus Para sa Ida Tanang mga Manugsunor

20 “Buko yang sinra kag Ako gingpapangamuyo kundi pati kag mga matu-o sa Ako
parayan sa inra pagtudlo. 21 Kali ay agor sinrang tanan ay magkausa, kung paunong
Ikaw, Tatay, ay asa Ako ag Ako ay asa Imo. Kabay pang sinra ra ay asa Ato pramas kag
tanan sa kalibutan ay magpati nak Ikaw kag nagsugo sa Ako.
22 “Kag kahimayaan nak Imo gingta-o sa Ako ay Ako ra gingta-o sa inra agor sinra ay
magkausa tuyar sa Ato. 23 Ako ay asa inra ag Ikaw ay asa Ako. Kabay pa rang, maging
usa talaga sinra pramas maayaman it tanan sa kalibutan nak Ikaw kag nagsugo sa Ako,
ag Imo sinra gingpapalangga tuyar sa Imo pagpalangga sa Ako.
24 “Tatay, kag Ako hanrom ngasing ay makaibahan Nako katong mga tawo nak Imo
gingta-o sa Ako ruto sa Ako apagtuan sa langit, pramas makita ninra kag kahimayaan
nak Imo gingta-o sa Ako, dahil palanggaey Nimo Ako bag-o pa matuga kag kalibutan.
25 “Matarong nak Tatay, aber buko Ikaw kilaya it mga tawo sa kalibutan ay kilaya ra
Ikaw Nako, ag ayam ra it kaling Ako mga kaibahan nak Ikaw kag nagsugo sa Ako.
26 Gingpakilaya Nako Ikaw sa inra, ag padayon pa nak ipakilaya, agor kag Imo
pagpalangga sa Ako ay mapapasa-inra, ag Ako ay mapapasa-inra ra.”

18

KAG PAGTIIS IT MARAMONG HIRAP NI HESUS AG IDA KAMATAYON

Kag Pagrakop kang Hesus sa Getsemane

(Mateo 26:47-56; Markos 14:43-50; Lukas 22:47-53)

[1] Pagkatapos it pangamuyo ni Hesus, nagbaktas Sida kaibahan kag Ida mga disipulos
papagto sa tabok it Sapa it Kidron. Ruto ay inggwa't usang lugar kung hariin
nakatanom kag mga olibo ag sinra ay nagsuyor ruto.
[2] Kag lugar nak kali ay tunrog ra ni Judas, nak imaw kag nagtraidor sa Ida, dahil ruto
sina Hesus perming nagtitipon kaibahan kag Ida mga manugsunor. [3] Ngani, gingnunot
ni Judas kag grupo it mga sundalo ag mga gwardya it Templo nak ingparaya it mga
Punong Saserdote ag mga Pariseo. Ag nagpagto sinra rutong lugar kung hariin kag
maramong olibo. Raya ninra kag mga suyo ag muron pati kag inra mga armas.
[4] Ayam ni Hesus kag matatabo sa Ida, kada gingsapoy-sapoy Nida sinra ag
gingpangutana, “Sin-o kag inro ginghahanap?”
[5] Nagsabat sinra, “Si Hesus nak taga-Nazaret.”
Sabat ni Hesus, “Ako si Hesus. Asi?” Si Judas nak imaw kag nagtraidor sa Ida ay hina
nak kaibahan ninra. [6] Pagkasiling ni Hesus nak, “Ako si Hesus,” napaisol sinra ag waya
ninra namalaye nak sinra ay napangtumba.
[7] Nagpangutana ray si Hesus, “Sin-o talaga kag inro ginghahanap?”
Nagsabat ray sinra, “Si Hesus ngani nak taga-Nazaret.”
[8] Sabat ray gihapon ni Hesus, “Gingsilingganey kamo Nako nak Ako si Hesus. Kada
kung Ako kag inro ginghahanap, Ako yang kag rakpa ag pabad-ing makahalin kaling
ibang mga tawo.” [9] Tuyar kali kag Ida gingbisaya agor matupar kag Ida gingsiling nak,
“Waya't aber usa sa mga tawo nak gingta-o sa Ako it Ako Tatay nak nawagit.”
[10] Masunor, si Simon Pedro ay inggwa't rayang talibong. Inghugot nida kali sa tagob
ag inglabo matuor kag suguon it Pinaka-mataas nak Saserdote, ag natagpas kag tuong
talinga it kali. Kag ngayan it kaling suguon ay si Malco.
[11] Ag nagsiling si Hesus kang Pedro, “Ulian sa tagob kinang imo talibong! Kabi baga
nimo ay indi Nako kayang tis-an kag hirap nak ingbuot it Ako Tatay?”

Kag Pag-atubang ni Hesus kang Anas nak Dating Pinaka-mataas nak Saserdote

[12] Pagkatapos, ingrakop si Hesus ag inggapos it mga sundalong ingpapangunahan it
inra Kapitan, kaibahan kag mga gwardya halin sa Templo nak ingsugo it mga pinuno it
mga Hudyo. [13] Gingraya anay ninra Sida kang Anas nak dating Pinaka-mataas nak
Saserdote. Sida kag panugangan ni Caipas nak imaw kag Pinaka-mataas nak Saserdote
tong tuig nak natabo kali. [14] Kaling si Caipas ay imaw katong naglaygay sa mga pinuno
it mga Hudyo nak mas maado pang usang tawo yang kag mamatay alang-alang sa
tanan.

Kag Pagbalibar ni Pedro kang Hesus

(Mateo 26:69-75; Markos 14:53-54,66-72; Lukas 22:54-62)

[15] Habang gingpapasunor sina Hesus kana Anas, si Simon Pedro ag kag usa pang
disipulo ni Hesus ay nagsusunor sa inra. Ag dahil kaling disipulo ay kakilaya it
Pinaka-mataas nak Saserdote, nakasuyor sida hastang sa harden it bayay ninra, [16] pero
si Pedro ay nabilin sa liwas it hagran. Ngani, nagliwas kaling disipulo nak kilaya ruto
ag nagpangabay sa rayagang manugbantay it pwertahan nak kung puyde ay pasudlon
si Pedro.

[17] Gingpangutana si Pedro it kinang rayagang kabulig, “Buko baga ikaw ay usa sa mga
manugsunor it tawong kato?”

Sabat ni Pedro, “Buko ay!”

[18] It kato ay abang yamig, kada katong mga suguon ag mga gwardya ay nagpabaga it
uling ag nagtinrog sinra sa palibot agor magpainit. Nagsuor sa inra si Pedro ag
nagtinrog agor magpainit ra.

Kag Pagbistigar Kang Hesus it Dating Pinaka-mataas nak Saserdote

(Mateo 26:59-66; Markos 14:55-64; Lukas 22:66-71)

[19] Ngasing, gingbistigar ni Anas nak dating Pinaka-mataas nak Saserdote si Hesus
tungor sa Ida mga manugsunor ag Ida mga pagtudlo.

[20] Nagsabat si Hesus, “Ako ay perming nagtutudlo sa atubangan it tanan. Nagtudlo
Ako sa mga sinagoga ag sa Templo kung hariin nagtitipon kag tanang mga lahi it
Hudyo. Waya Ako't gingbisaya nak patago. [21] Asing Ako kag inro gingpapangutana
tungor sa Ako pagtudlo? Pangutan-a ninro kag mga tawong nakarungog. Siguradong

ayam ninra kung ni-o kag Ako gingtudlo.”
22 Pagkabisaya Nida it kali, ingsagpo kag Ida yuba it usang gwardya nak rahagto ag
nagsiling, “Tuyar baga Ikaw magpanabat sa dating Pinaka-mataas nak Saserdote?”
23 Nagmatarong si Hesus, “Kung kag Ako gingbisaya ay sala, pamatuuri ngasing. Pero
kung tama kag Ako gingbisaya ay asing imo Ako sinagpo?” 24 Pagkatapos it kali,
gingparaya ni Anas si Hesus kang Caipas nak Pinaka-mataas nak Saserdote, nak
nakagapos gihapon.

Kag Pangruha ag Pangtatlong Pagbalibar ni Pedro kang Hesus

(Mateo 26:71-75; Markos 14:69-72; Lukas 22:58-62)

25 Habang si Hesus ay gingbibistigar it Pinaka-mataas nak Saserdote, hagto pa
gihapon si Simon Pedro kaibahan kag mga suguon ag mga sundalo nak nagpapainit.
Sida ay inra gingpangutana, “Di baga usa ra ikaw sa mga manugsunor it katong tawong
kato?”
Gingbalibar kali ni Simon Pedro ag napasiling, “Siling pang buko gani!”
26 Malagat-lagat, gingpangutana ray sida it usa pa sa mga suguon it Pinaka-mataas
nak Saserdote. Kaling suguon ag katong tinagpasan it talinga ay maghali. Kag ida
pangutana ay, “Di baga ikaw katong ako nakita nak kaibahan ni Hesus sa lugar it mga
olibo?”
27 Nagbalibar ray si Pedro ag sa nak raan nagbayo kag manok.

Kag Pagraya kang Hesus kang Gobernador Pilato

(Mateo 27:1-2,11-14; Markos 15:1-5; Lukas 23:1-5)

28 Pagkatapos, gingraya si Hesus it mga pinuno it mga Hudyo halin kana Caipas
papagto sa palasyo it Gobernador Pilato.[t] Aga-aga pa kato. Ugaling pag-abot ninra ruto,
katong mga pinuno ay waya gisuyor sa palasyo dahil gusto ninra magkaon sa Pista it
Pagkaluwas sa Ehipto, ag bawal sa inra sulunranon nak magsuyor sa bayay it buko
Hudyo.[u]

---

[t] **18:28a** Si Pilato kag ingtalaga it Roma bilang gobernador sa probinsya it Hudeya ag sida yang ay inggwa it gahom nak husgaran it kamatayon ruto.

[u] **18:28b** o “mga Hentil” nak halin sa bisayang Inglis nak “Gentile.”

[29] Ngani, ingliwas sinra ni Gobernador Pilato sa plasa it palasyo ag ruto nagbistigar, “Ni-o kag inro ging-aakusar laban sa Tawong kali?”
[30] Nagsabat sinra, “Kung buko mayain kag Ida ginghimo, waya tan-a namo Sida giray-a rili.”
[31] Nagsiling sa inra si Pilato, “Hala, ray-a ninro Sida ag kamo mismo it maghusgar sa Ida kumporme sa inro sariling Kasuguan.”
Nagsabat kag mga pinuno it mga Hudyo, “Waya kami't gahom nak maghusgar it kamatayon sa usang tawo.” [32] Natabo kali agor matupar kag gingbisaya ni Hesus tungor sa parayan it Ida kamatayon.
[33] Nagsuyor ray si Pilato sa palasyo ag gingpatawag si Hesus bag-o gingpangutana, “Ikaw baga kag Hari it mga lahi it Hudyo?”
[34] Nagsabat si Hesus, “Gingpangutana baga kina nimo sa Ako dahil gusto nimong masaduran, o dahil inggwa't nag-uma it kina sa imo tungor sa Ako?”
[35] Nagsabat si Pilato, “Ni-o ako, kalahing Hudyo? Gingraya Ikaw rili it Imo mga kasimanwa ag mga Punong Saserdote agor ahusgaran Ka nako it kamatayon. Ni-o talaga kag Imo nahimo?”
[36] Sabat ni Hesus, “Kag Ako pagiging hari ay buko rili sa kalibutan. Dahil kung kag Ako pagiging hari ay para yang rili sa kalibutan, ay dey naglabaney tan-a kag Ako mga sinakupan pramas indi Ako maita-o sa damot it mga pinuno it mga Hudyo. Pero sa kamatuuran, kag kalibutan nak kali ay buko kag ginghalinan it Ako pagiging hari.”
[37] Kada, napasiling pa si Pilato, “Ay dey kung tuyar, talagang Ikaw ay hari.”
Nagsabat si Hesus, “Ikawey kag nagsiling nak Ako ay Hari. Kag tuyo kung asing Ako ay natawo ag nagpaali sa duta ay pramas ray-on kag kamatuuran sa bug-os nak katawuhan. Kag mga tawo nak inggwa't pagpahalaga sa kamatuuran ay mapanimati sa Ako.”
[38] Nagpangutana ray si Pilato, “Ay ni-o kag kamatuuran?”

Kag Paghusgar ni Gobernador Pilato kang Hesus it Kamatayon

(Mateo 27:15-31; Markos 15:6-20; Lukas 23:13-25)

Pagkabisaya ni Pilato it kali, ingliwas ray nida katong mga pinuno it Hudyo ag
nagsiling, “Waya ako it nakitang kasal-anan rutong Tawo. 39 Pero kumporme sa inro
batasan, dapat nak ako ay magpaliwas it usang priso para sa inro sa Pista it Pagkaluwas
sa Ehipto. Gusto baga ninrong paliwason nako para sa inro kaling ‘Hari it mga lahi it
Hudyo?’ ”
40 Pero nag-inukaw sinra, “Buko kag tawong kina kag paliwasa kundi si Barabas!”
Kaling si Barabas ay usang rebilde.

19

Kag Paglibak it mga Sundalo kang Hesus

(Mateo 27:15-31; Markos 15:6-20; Lukas 23:13-25)

1 Pagkatapos, gingpabaoy ni Pilato si Hesus ag gingpalatigo. 2 Kag mga sundalo ay
nagyubir it usang siitong bayagon nak inghumang kuruna ag inra ingputong sa uyo ni
Hesus, bag-o ingsuy-uban Sida it usang kapa nak kulay ubi. 3 Ag nagpinayungot sinra
kang Hesus nak nagsisiling, “Mabuhay kag Hari it mga Lahi it Hudyo!” Ag Sida ay inra
pinanampudong.
4 Nagliwas ray liwat si Pilato sa plasa it palasyo ag nagsiling sa mga Hudyo, “Muyati,
ako Sida apaliwason rili sa inro agor inro masasaduran nak waya ako it nakitang sala
sa Ida.”
5 Kada nagliwas si Hesus nak suksok gihapon katong kuruna nak human sa siitong
bayagon ag katong kapa nak kulay ubi. Bag-o nagsiling si Pilato sa inra, “Muyati kaling
tawo!”
6 Pagkakita sa Ida it mga Punong Saserdote ag mga gwardya it Templo, lalo sinrang
nag-inukaw, “Lansangan Sida sa krus! Lansangan Sida sa krus!”
Pero nagsabat si Pilato, “Kamo yang it lansang sa Ida! Para sa ako, waya ako it
nakitang sala riling tawo.”
7 Nagsabat kag mga pinuno it mga Hudyo, “Inggwa kami it amo sariling Kasuguan ag
kumporme sa Kasuguang kina ay dapat Sida nak mamatay, dahil ing-ako Nida nak
Sida'y Anak it Dios.”
8 Pagkarungog it kali ni Pilato lalo pa sidang hinadlukan, 9 kada nagsuyor ray sida sa

palasyo ag nagpangutana kang Hesus, “Taga-riin talaga Ikaw?” Pero wayaey gisabat si Hesus.[v]

10 Kada siling ray ni Pilato, “Asing indi Ka magsabat sa ako? Buko baga Nimo ayam
nak asa ako kag gahom nak paliwason Ka o ipalansang sa krus?”

11 Nagsabat si Hesus, “Waya ikaw it gahom nak himuon kina kung waya gibut-a it
Dios. Kada mas rako kag sala it tawo nak nagraya sa Ako rili.”

12 Pagkarungog kali ni Pilato, lalo sidang nagtinguha nak buhian tan-a si Hesus.
Ugaling padayon nak nagpakainukaw kag mga pinuno it mga Hudyo, “Kung buhian
nimo Sida ikaw ay nagkukuntra sa Cesar. Kag tawo nak ginghuhuman kag ida sarili nak
hari ay kalaban it Cesar.”

13 Pagkarungog it kali ni Pilato, gingpaliwas ray nida si Hesus ag nag-ingkor sa
ingkuran it hukom raha sa plasa it palasyo, nak gingtatawag nak “Kag Nasasayugan it
Bato.” Kag ngayan it kaling plasa sa bisayang Hebreo ay “Gabata.” 14 Mga alas dosey
kato it adlaw, ag dispiras it Pista it Pagkaluwas sa Ehipto kung sauno naghahanra sinra.

Nagsiling si Pilato sa mga tawo, “Muyati, hali kag inro Hari!”

15 Pero nag-inukaw sinra, “Matya Sida! Matya Sida! Lansangan Sida sa krus!”

Nagsiling ray si Pilato, “Gusto baga ninrong ilansang nako sa krus kag inro Hari?”

Nagsabat kag mga Punong Saserdote, “Waya kami it ibang hari kundi kag Cesar.”

16 Ngani, nagsugot si Pilato sa inra kagustuhan ag gingtugyan si Hesus sa damot it
mga malansang sa Ida sa krus.

Kag Paglansang kang Hesus sa Krus sa Liwas it Syudad

(Mateo 27:32-44; Markos 15:21-32; Lukas 23:26-43)

17 Pagkatapos, gingraya si Hesus it mga sundalo. Nagliwas Sida nak pas-an kag Ida
krus papagto sa lugar nak kung tawagon ay “Lugar it Bungo.” Sa bisayang Hebreo kali
ay “Golgota.” 18 Ruto ay ginglansang ninra si Hesus sa krus kaibahan kag ruha pang asa
magkanyudong habig Nida.[w]

19 Ingpahimo ni Pilato kag karatula nak gingpalansang sa ibabaw it Ida krus kung

---

[v] **19:9** Basaha ra sa Isa. 53:7.

[w] **19:18** Basaha ra sa Isa. 53:12.

hariin inggwa't nakasuyat nak,

"SI HESUS NAK TAGA-NAZARET, KAG HARI IT MGA LAHI IT HUDYO."

20 Maramong lahi it Hudyo kag nakabasa it kaling karatula dahil kag lugar kung
hariin ginglansang si Hesus sa krus ay mayungot yang sa syudad. Ag kag karatulang
kali ay nakasuyat sa mga bisaya it Hebreo, Romanhon ag Griyego. 21 Kada pagkabasa
kali it mga Punong Saserdote it mga lahi it Hudyo nagreklamo sinra kang Pilato, "Aya
gisuyatan nak 'Kag Hari it mga lahi it Hudyo' kundi suyatan nak, 'Siling it kaling tawo,
Ako kag Hari it mga lahi it Hudyo.' "

22 Nagsabat si Pilato, "Kag ako nasuyat ay nasuyatey!"

23 Pagkalansang it mga sundalo kang Hesus sa krus, gingbaoy ninra kag Ida mga
suksok nak baro ag gingparti sa ap-at, tig-usa kada usang sundalo. Pero kag Ida
pangsukyob nak baro ay nabilin. Ag dahil kali ay hinaboy nak waya't tinabuan tuna sa
liab hastang sa gadar, 24 nagsiling sinra sa usa'g-usa,

"Bad-ey nato kali gigisi-a. Bunot-bunutan yangey kita kung kanin-o mapapagto."

Natabo kali agor matupar kag gingsiling sa Sagradong Kasuyatan,

"Gingparti-parti ninra kag Ako mga suksok,
ag nagbunot-bunutan sinra para sa Ako baro."[x]

Ngani, imaw kali kag ginghimo it katong mga sundalo.

25 Mayungot sa krus ni Hesus ay nagtitinrog kag Ida nanay, kag manghor nak kabade
it Ida nanay, si Maria nak asawa ni Cleopas, ag si Maria Magdalena. 26 Pagkakita ni
Hesus sa Ida nanay ag sa disipulo nak Ida palangga nak nagtitinrog sa mayungot raha,
nagsiling si Hesus sa Ida nanay, "Nanang, kilay-a sida nak imo anak." 27 Bag-o nagsiling
Sida sa diling Ida disipulo, "Kilay-a sida nak imo nanay." Tuna it kato gingpaistar it
kinang disipulo kag nanay ni Hesus sa ida bayay.

Kag Pagkamatay ni Hesus

(Mateo 27:45-56; Markos 15:33-41; Lukas 23:44-49)

[x] **19:24** Sal. 22:18.

[28] Pagkatapos it kali, kumo ayamey ni Hesus nak ngasing ay taposey kag tanan nak
gingsugo sa Ida, ag para matuman kag nakasiling sa Sagradong Kasuyatan ay nagsiling
Sida, “Ing-uuhaw Ako.” [29] Inggwa ruto it usang mayukong nak puno it maaslom nak
ayak nak pay sukà. Kada pagkarungog ninra sa Ida gingsiling, ingbasâ ninra ruto kag
usang espongha ag ingtuslok sa ugbos it pay tigbaw,[y] bag-o ingpasupsop kang Hesus.
[30] Pagkatagam it kina ni Hesus, nagsiling Sida, “Nataposey!” Ag nagsuongey kag Ida
uyo ag gingtugyan Nida kag Ida ispirito sa Dios.

Kag Pagbuno it Sumbiling sa Kilir ni Hesus

[31] Dispiras kato it Adlaw it Inugpahuway ag Adlaw it Inughanra para sa Pista it mga
lahi it Hudyo. Kada ginghagar ninra kang Gobernador Pilato nak balioney kag mga siki
it mga nakalansang sa krus agor ralion kag inra kamatayon, pramas maibabaey kag
mga minatay sa krus. Inghihimo ninra kali dahil bawal sa inra nak inggwa't mabilin sa
mga krus sa Adlaw it Inugpahuway. [32] Ngani, nag-abot kag mga sundalo ruto ag kag
unang ingbalian ninra it mga siki ay katong usa nak nakalansang sa krus sa habig ni
Hesus, pagkatapos gingsunor ray tong usa. [33] Ugaling pag-abot ninra kang Hesus, nakita
ninra nak minatayey Sida, kada waya yangey ninra gibali-a kag Ida mga siki.
[34] Pero inggwa't usang sundalo nak nagbuno sa kilir ni Hesus it Ida sumbiling ag sa
nak raan ay nagtuyo kag rugo ag tubi. [35] Ngani, ging-uumaan nako kamong nagbabasa
it kali nak klaro kaling tanan, dahil kaling natabo kang Hesus ay gingpapamatuuran it
usang nakakita. Ag ako katong nagpapamatuor agor kamo ay magtu-o. [36] Natabo kali
bilang katuparan it gingsiling sa Sagradong Kasuyatan nak, “Waya't mababali aber
usang suká sa Ida yawas.”[z] [37] Ag siling pa ngani sa ibang parti it Sagradong Kasuyatan
ay, “Amuyatan ninra kaling inra gingbuno.”[a]

Kag Pagyubong kang Hesus

(Mateo 27:57-61; Markos 15:42-47; Lukas 23:50-56)

---

[y] **19:29** o “isopo” nak halin sa bisayang Griyego nak “hussopos.”

[z] **19:36** Sal. 34:20.

[a] **19:37** Zac. 12:10.

38 Pagkatapos it kali, inggwa't usang tawo nak taga-Arimateya nak kag ngayan ay
Jose, nak nagpangabay kang Gobernador Pilato nak sugtan sidang bay-on kag yawas ni
Hesus sa krus. Sida ay manugsunor ra ni Hesus, ugaling kag ida pagsunor ay patago
dahil nahadlok sida sa mga pinuno it mga Hudyo. Ingsugtan sida ni Pilato, kada
nagpagto sida ruto sa krus ag ingbaoy kag yawas ni Hesus.
39 Kaibahan ra nida si Nicodemo katong nagpagto sida kang Hesus usang gab-i.
Inggwa sida it rayang mga pabangyong buyong nak pangbalsamo nak hinalong mira ag
aloe, nak kag bug-at ay mga treyntay-singkong kilo. 40 Masunor, gingraya ninra kag
yawas ni Hesus ag ingsaliburburan it yamit nak lino, ag inggwa it nakabutang sa suyor
nak mga buyong ag pabangyo nak pangbalsamo. Kali ay kumporme sa batasan it mga
lahi it Hudyo pag sinra ay nagyuyubong. 41 Banda ruto sa lugar kung hariin ginglansang
si Hesus sa krus ay inggwa't usang harden. Ag ruto ay inggwa't usang bag-ong
yuyubngan nak waya pa't nayuyubong. 42 Ag dahil kato ay adlaw it inughanra it mga
lahi it Hudyo para sa Adlaw it Inugpahuway ag katong yuyubngan ay mayungot yang,
kada ruto yangey ninra gingyubong si Hesus.

20

KAG PAGKABANHAW AG MGA PAGPAKITA LIWAT NI HESUS

Kag Pagkabanhaw ni Hesus

(Mateo 28:1-8; Markos 16:1-8; Lukas 24:1-12)

1 Pag-abot it adlaw nak Dominggo[b] maruyom-ruyom pa, ay nagpagto si Maria
Magdalena sa yuyubngan. Pag-abot nida ruto, nakita nida nak kag batong pangsara sa
yuyubngan ay napaligirey. 2 Dahil rili, pumakarayagan sida pabalik kang Simon Pedro
ag sa usa pang disipulo,[c] katong palangga ni Hesus, ag nagbalita sa inra, “Gingbaoy
ninra kag Gino-o sa yuyubngan ag buko namo ayam kung hariin ninra Sida gingraya.”
3 Pagkarungog ninra rili, rali-rali si Pedro ag katong usa pang disipulo it pagto sa

---

[b] **20:1** Para sa mga lahi it Hudyo kali ay adlawey nak Dominggo, dahil kag inra usang adlaw ay nagtutuna sa pagsugbo ag matatapos sa pagsugbo ray.

[c] **20:2** Kato ay Juan nak imaw kag nagsuyat it kaling libro.

yuyubngan. [4] Pareho sinrang nagrayagan, pero mas matulin magrayagan katong
kaibahan nida, kada una kali nakaabot ruto. [5] Pag-abot nida ruto, nag-ukob kali ag
nagsil-ip sa suyor, ag kag ida yangey nakita nak rahagto ay kag mga pangsaliburbor
nak yamit sa minatay, pero wayaey sida gidiretso sa suyor.
[6] Imaw katong nag-abot si Simon Pedro ag dire-diretso sida nak nagsuyor. Nakita nida
kag pangsaliburbor nak yamit nak rahagto, [7] ag imaw ra katong purong-purong nak
gingpuros sa uyo ni Hesus. Kali ay buyag rutong pangsaliburbor nak yamit ag
nayuyukot. [8] Ngasing, katong disipulo nak unang nakaabot ruto ay nagsuyor ra. Ag
pagkakita nida, sida ay nagtu-o nak nabanhaw si Hesus. [9] Waya pa gihapon ninra
naintyendihe kag nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan nak kinahangyang mabanhaw si
Hesus.
[10] Ag pagkatapos mansigpauliey katong ruhang disipulos sa inra mga bayay.

Kag Pagpakita ni Hesus kang Maria Magdalena

(Mateo 28:9-10; Markos 16:9-11)

[11] Ngasing, si Maria ay nagtitinrog pa sa liwas it yuyubngan nak nagtitibaw. Habang
nagtitibaw sida, nag-ukob sida ag nagsil-ip sa suyor it yuyubngan, [12] ag inggwa sida it
nakitang ruhang anghel nak nakaputi, nak nag-iingkor kung hariin gingbutang kag
yawas ni Hesus. Kag usa ay sa uyuhan ag kag usa ay sa bandang sikihan.
[13] Gingpangutana ninra si Maria, “Nang, asing nagtitibaw ka?”
Nagsabat sida, “Pauno ngani ay gingbaoy ninra kag yawas it ako Gino-o ag buko nako
ayam kung hariin ninra giray-a?” [14] Pagkasiling nida it kali, nagsauli sida ag nakita nida
si Hesus nak nagtitinrog, pero waya nida nakilaya nak si Hesus yaki kato.
[15] Nagpangutana ra sa ida si Hesus, “Nang, asing nagtitibaw ka? Si-o kag imo
ginghahanap?”
Ag dahil kabi ni Maria ay Sida kag manugbantay it katong harden, nagsiling Sida rili,
“Nong, kung ikaw kag nagbaoy sa Ida yawas, tudluan sa ako kung hariin nimo Sida
giray-a, agor ako Sida abay-on.”
[16] Siling ni Hesus sa ida, “Maria!”
Nag-atubang si Maria kang Hesus ag napasiling sa bisayang Hebreo, “Raboni!” nak
kag gustong bisayahon ay Maestro.

17 Nagsiling si Hesus, “Aya Ako gihuyti dahil waya pa Ako nakakabalik sa Ako Tatay
sa langit. Pagtu-e yangey kag Ako mga hali ag umaan sinra nak mabalikey nganat Ako
sa Ako Tatay, nak inro ra Tatay, ag sa Ako Dios, nak inro ra Dios.”
18 Ngani, gingpagtuan ni Maria Magdalena kag mga manugsunor ni Hesus ag
ging-umaan nak, “Nakitaey nako kag Gino-o.” Ag ging-uma ra nida sa inra kag mga
gingpapasiling ni Hesus.

Kag Pagpakita ni Hesus sa Ida mga Manugsunor

(Lukas 24:36-45)

19 Pagkagab-i it katong adlaw nak Dominggo,[d] nagtinipon kag mga manugsunor ni
Hesus sa usang bayay nak nakatrangkay, kumo nahadlok sinra sa mga pinuno it mga
Hudyo. Ityang pakita si Hesus nak nagtitinrog sa inra tunga, ag nagsiling, “Kabay pang
mapasa-inro kag katimunungan!” 20 Pagkasiling Nida it kali, ingpakita Nida sa inra kag
Ida mga damot ag kilir. Ag abang kasadya it Ida mga manugsunor pagkakita sa Gino-o.
21 Nagsiling ray si Hesus sa inra, “Kag katimunungan ay mapasa-inro. Tuyar sa
pagsugo sa Ako it Ako Tatay ay Ako ra kamo gingsusugo.” 22 Pagkabisaya Nida it kali,
sinra ay Ida ginghuypan ag nagsiling, “Batuna ninro kag Ispirito Santo. 23 Kung
apatawaron ninro kag mga sala it usang tawo, matuor nak napatawarey sinra it Dios.
Ag kung indi ninro gipatawaron kag mga sala it usang tawo, matuor nak kato ay indi ra
gipatawaron it Dios.”

Kag Pagpakita ni Hesus kana Tomas

24 Tong nagpakita si Hesus sa Ida mga manugsunor sa bayay ay waya ruto si Tomas
nak inra ingtatawag nak Kapir, nak usa ra sa Ida doseng disipulos. 25 Ngani, ging-umaan
sida it ibang mga manugsunor ni Hesus, “Nakita namo kag Gino-o.”
Pero nagsabat si Tomas, “Mm, hastang waya nako nakikita kag rana it nilansangan sa
Ida mga damot ag maisuksok kag ako tudlo ruto, ag mahuytan ra it ako damot kag
rana it sinumbilingan sa Ida kilir, ay inding gador ako magpati.”
26 Pagkalipas it wayong adlaw, rahagto ray kag mga manugsunor ni Hesus nak
nagtitipon sa bayay rang kato. Ag ngasing ay kaibahaney ninra si Tomas. Trangkado ra

[d] **20:19** Sa inra pagbilang it mga adlaw kali kag unang adlaw it inra usang dominggo.

kag mga pwertahan, pero marugay-rugay rahagtoy si Hesus nak nakatinrog sa inra tunga, ag nagsiling, “Kag katimunungan ay mapasa-inro.” [27] Masunor, nagsiling si Hesus kang Tomas, “Muyati kaling Ako mga damot. Suksukan kinang imo tudlo rili ag huytan it kinang imo damot kag Ako kilir. Ayaey gipangruha-ruha kundi magtu-o ka.”
[28] Nagsiling sa ida si Tomas, “Gino-o nako, ag Dios nako.”
[29] Nagsiling sa ida si Hesus, “Nagtutuoy baga ikaw dahil nakitaey Ako nimo? Abang buynas kag mga nagtutu-o aber waya pa ninra nakikita.”

Kag Rason Kung Asing Ingsuyat Kaling Libro

[30] Ngasing maramo pang milagro kag ginghimo ni Hesus sa atubangan it Ida mga manugsunor nak waya gisuyatan sa libro nak kali. [31] Pero kag mga bagay nak kali ay ingsuyat agor magpati kamo nak si Hesus kag ingpromisang Kristo, ag imaw kag Anak it Dios. Ag parayan sa inro pagtu-o sa Ida ay magkakainggwa kamo it kabuhi nak waya't katapusan.

21

Kag Pagpakita ni Hesus sa Ida Pitong Disipulos sa Ragat it Galileya

[1] Pagkalipas it pilang adlaw, nagpakita ray si Hesus sa Ida mga disipulos ruto sa habig it Ragat it Tiberias (o Ragat it Galileya). Tuyar kali kag Ida pagpakita sa inra. [2] Habang magkaibahan kag Ida mga manugsunor nak sina Simon Pedro, Tomas nak gingtatawag nak Kapir, Natanael nak taga-Cana sa Galileya, kag ruhang anak ni Zebedeo ag ruha pang disipulos, [3] nagsiling sa inra si Simon Pedro, “Mapayawor ako.” Siling ninra, “Hala manunot kami.” Ngani, nagginan sinra ag nagsakay sa rayapang. Pero halos bug-os nak gab-i sinra it kapapangisra ay wayang gador sinra it nabaoy.
[4] It katong nagpapanghudag-hudagey, si Hesus ay rahagto sa baybay nagtitinrog. Naantaw Sida it mga disipulos ugaling Sida ay waya ninra nakilaya nak raan.
[5] Ging-ayaba sinra ni Hesus, “Ay mga Nonong, inggwa baga kamo it nabaoy?”
Sabat ninra, “Wayang gador ngani.”
[6] Nagsiling ray Sida sa inra, “Taktakan ray ninro kinang inro lambat raha sa bandang tu-o it rayapang ag kamo ay makakabaoy.”
Gingtaktak matuor ninra kag lambat, ag sa karamuon it inra nabaoy ay ahat ninra

maugor kag pagbatak it kato sa rayapang.
7 Ag katong disipulo nak palangga ni Hesus ay nagsiling kang Pedro, “Kag Gino-o
kato!” Pagkarungog it kali ni Simon Pedro, ingsuksok nida kag ida barong inuba
habang sida'y nagtatrabaho, bag-o nagyukso ag nagrangoy patakas. 8 Habang
nagrarangoy sida, kag mga nabilin nak ida kaibahang disipulos ruto sa rayapang ay
nagsunor nak nagbibira yang it lambat nak puno it isra, kumo sa piliw sinra ag mga
usang gatos metros yang.
9 Pagrunggo ninra, nakita ninra nak raha si Hesus ag inggwa it usang rap-ong nak
nagbabaga nak inggwa't sinugbang isra, ag inggwa ra ruto it tinapay.
10 Nagsiling si Hesus sa inra, “Raya rili it pilang isra nak inro nabaoy.”
11 Kada, nagsakay ray si Simon Pedro sa rayapang ag gingbatak kag lambat nak puno
it usang gatos ag singkwentay-tres nak ragkong isra. Aber tuyar it ramo kag inra
nabaoy ay wayang gador nagisi kag lambat.
12 Nagsiling ray si Hesus, “Maley, mapamahawey kita.” Ag aber usa ay waya't
nagruga-ruga nak magpangutana kung si-o Sida, kumo ayamey ninra nak Sida kag
Gino-o. 13 Ngasing, ingbaoy ni Hesus katong tinapay bag-o gingpana-o sa inra, imaw ra
kag sinugbang isra. 14 Kali kag pangtatlong beses nak nagpakita si Hesus sa Ida mga
manugsunor pagkabanhaw Nida.

Si Hesus ag Si Pedro

15 Pagkapamahaw ninra, nagpangutana si Hesus kang Simon Pedro, “Simon nak anak
ni Juan, palangga talaga baga Ako nimo yabaw pa sa inra pagpalangga sa Ako?”
Sabat ni Pedro, “Oho Gino-o, ayam Nimong palangga Ka nako.”
Siling ray sa ida ni Hesus, “Pakauna kag Ako mga tureting karnero.”[e]
16 Sa pangruhang beses, nagpangutana ray si Hesus sa Ida, “Simon nak anak ni Juan,
palangga talaga baga Ako nimo?”
Sabat ray sa Ida ni Pedro, “Oho Gino-o, ayam Nimong palangga Ka nako.”
Nagsiling ray sa ida si Hesus, “Reparaha kag ako mga karnero.”[f]

---

[e] **21:15** Kag mga nagsusunor kang Hesus ay gingtatawag nak Ida mga tureting karnero.
[f] **21:16-17** Kag pagtudlo ag pag-alaga sa mga manugsunor ni Hesus ay gingpapatuyar
sa pagrepara sa mga karnero.

17 Sa pangtatlong beses, nagpangutana si Hesus sa ida, “Simon nak anak ni Juan,
palangga baga Ako nimo?”
Nalisor si Pedro dahil pangtatlong besesey kali nak pagpangutana sa ida ni Hesus
kung palangga nida Sida. Ag nagsabat si Pedro, “Gino-o, Ikaw it nakakaayam it tanang
bagay, ayam Nimo nak palangga Ka nako.”
Sabat ray sa ida ni Hesus, “Pakauna kag Ako mga karnero.” 18 Ag siling pa ni Hesus,
“Matuor talaga kaling Ako ingsisiling sa inro. Tong bata pa ikaw, ikaw kag nag-iilis sa
imo sarili ag nagpapanaw ka kung hariin kag imo gusto. Pero pag maguyangey ka,
irupa nimo kag imo mga damot, ag iba kag mailis sa imo ag aray-on ikaw sa lugar nak
buko nimo gustong pagtuan.”
19 Tuyar kali kag Ida gingsiling agor ipaayam kang Pedro kung sa niong parayan sida
mamamatay ag ipakita kag kahimayaan it Dios. Pagkatapos it kali, nagsiling sa ida si
Hesus, “Sunor sa Ako.”

Si Hesus ag Katong Disipulo nak Ida Palangga

20 Nagsauli si Pedro, ag nakita nida nak nagsusunor sa inra katong disipulo nak
palangga ni Hesus,[g] kato bagang nagpasanrig sa rughan ni Hesus it katong inra huling
pagpaninghapon. Katong nagpangutana nak, “Gino-o, si-o kag matraidor sa Imo?”
21 Pagkakita ni Pedro sa ida, gingpangutana nida si Hesus, “Gino-o, ay sa tawong kali,
ni-o ra kag matatabo sa ida?”
22 Nagsabat si Hesus, “Kung but-on Nako nak buhi pa sida hastang sa Ako pagbalik ay
ni-o ngasing sa imo? Basta't sunor sa Ako!” 23 Ngani, nabantog sa mga hali sa pagtu-o
kag balita nak kag disipulong kali ay indi mamatay. Ugaling buko tuyar kag gingsiling
ni Hesus sa ida kundi, “Kung but-on Nako nak buhi pa sida hastang sa Ako pagbalik ay
ni-o ngasing sa imo?”
24 Ako nak nagpapamatuor sa tanang bagay nak kali ag nagsuyat it kaling libro ay
imaw kag disipulo nak kato. Ag ayam namo nak kag ako pamatuor ay klaro.

Kag Katapusan it Kasuyatan

25 Pero maramo pang mga bagay kag ginghimo ni Hesus. Ugaling kung isuyat katong

[g] **21:20** Kato ay Juan nak imaw kag nagsuyat it kaling libro.

tanan ay sabaling indi maghusto sa bug-os nak kalibutan kag mga libro nak masusuyat sa karamuon.